CİLT 1

İnceleme
Araştırma

ERENLER
DİYARI

PİR SEYİT RIZA

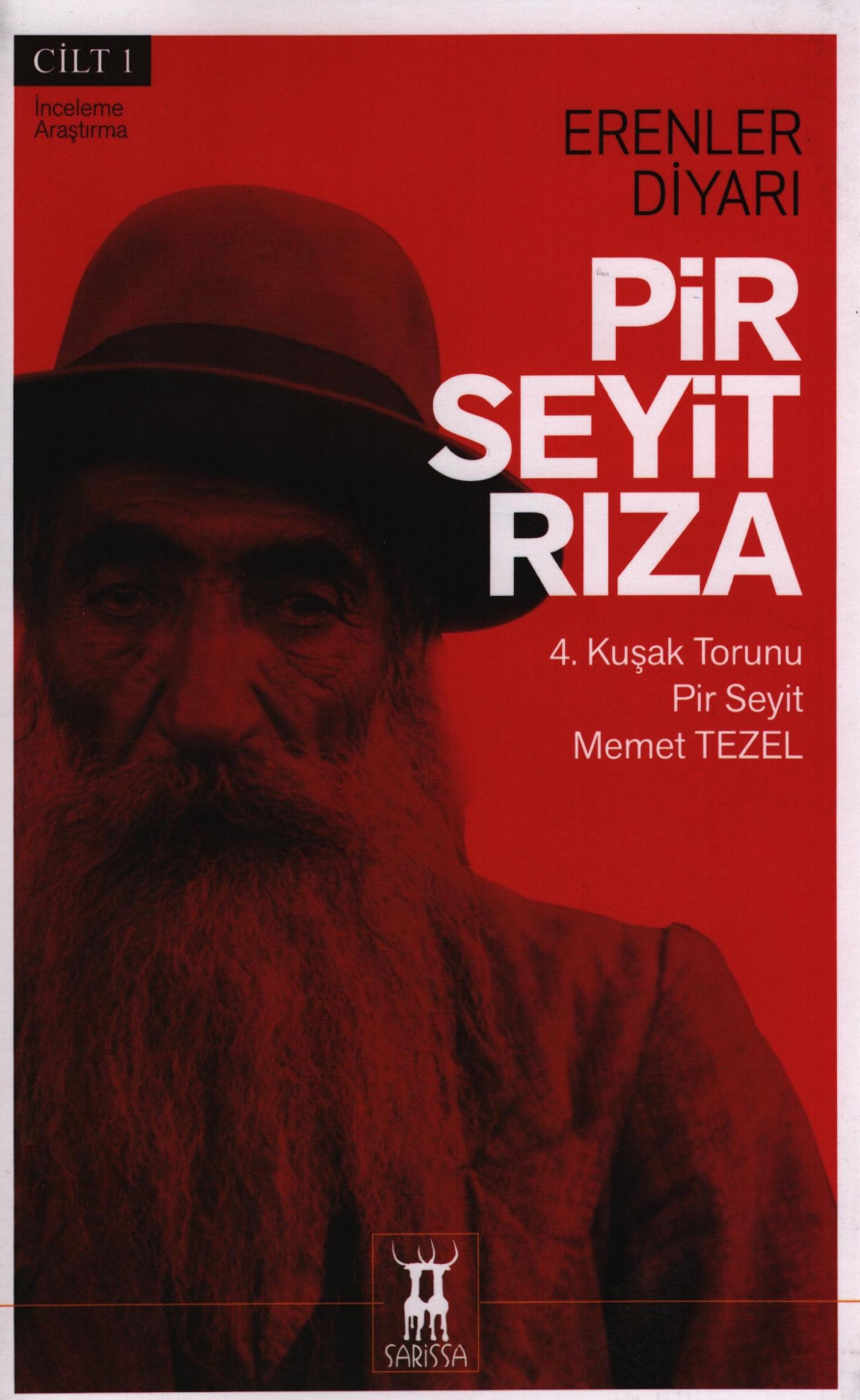

4. Kuşak Torunu
Pir Seyit
Memet TEZEL

SARİSSA

SARİSSA YAYINLARI

•

MİTOLOJİ -3-

•

Seyit Memet Tezel

Yazar iletişim: 0555 497 60 18

•

Editör

Can Ali Akkuş

•

YKapak Tasarımı

Sarissa Dizayn

•

ISBN: 978-605-69021-47 (1. Cilt)

•

Birinci Baskı: 2020

•

Sarissa Yayınevi

Meclis Mah. Teraziler Cad. Sarıbelde Sitesi

N.1. Blok Daire No: 434785 Sarıgazi - Sancaktepe / İstanbul

Tel: 0536 635 16 56

e-posta: taki.akkus@gmail.com

eposta: sarissayayinlari@hotmail.com

Sertifika No: 42721

•

•

Baskı

Ege Reklam Basım Sanatları San. Tic. Ltd. Şti.

Esatpaşa Mah. Ziyapaşa Cad. No: 4 Ataşehir/İstanbul

Tel: 0216 470 44 70 / Fax: 0216 472 84 05

Sertifika No: 45604

Pir Seyit Rıza'nın dördüncü kuşaktan torunu; Pir seyit Memet Tezel 1958 yılı Tokat Zile Ciğerbağ köyünde doğdu. Babası 1920-1921 Koçgiri katliamı sonrası Tokat/Zile/Ciğerbağ köyüne; Atası Pir Seyit Rıza'nın en küçük oğlu; (Aşirete yönelik bir kıyım olacağını anlayan Seyit Rıza, soyunun devamı için oğlu Seyit Bavo İbrahim'i Dersim'den uzaklaştırıp Tokat'a göndermiş,) Bavo İbrahim'in 1925 yılında Ciğerbağ köyüne sürgün geldikten sonra ikinci evliliğini yapmış. Seyit Bavo İbrahim'in ikinci evliliğinde bir oğlu ve bir kızı olur. Oğlunun adı Duran Tezel, Seyit Memet Tezel' de Duran Tezel'in en küçük oğlu...

Seyit Memet Tezel köyü Ciğerbağ'a yakın olan Karışık köyün'de 1968 yılında İlkokulu bitirir. İlkokuldan sonra köyünde tarım ve hayvancılıkla uğraşır. Askerliğini yaptıktan sonra 1980'de İstanbul'a gelerek bir fabrikada işe başlar. Çalıştığı fabrika'dan 1987'de ayrılarak bir süre esnaflık yapar. 1995 yılında esnaflığı da bırakır. 1996' yılında Belediye'deki bir iş kolunda bir süre çalıştıktan sonra 2005 yılında emekli olur.

Emeklilikten sonra Alevi yol ve erkânı bağlamında, ailesinden ve büyüklerinden öğrendiklerini; hatta bir dönem Atatürk'ün Seyisi ve Atası Seyit Rıza'yı çok iyi tanıyan İsmail Sezgin ve Süleyman Alkoç'tan ailesi hakkında gerekli bilgileri öğrenir. Böylece ailesinin ne derece önemli bir soydan geldiğini ve dedesi Seyit Bavo İbrahim'in yanındaki belgelerle her şeyin farkına varır. Seyit Memet Tezel elindeki belge ve dokümanlarla bu üç cilt eser meydana geldi.

Seyit Memet Tezel Anacan Tezel evliliğinden; Alican ve Yusuf Tezel adında iki oğlu ve Seyit Baba İbrahim Tezel olarak bir torunu dedesidir.

Pir Seyit Memet Tezel'in torunu
Pir Baba Bıra İbrahim Tezel

Kitabın çıkmasında katkılarını eksik etmeyen Kirvem Muzaffer Türkmen'e, Cemil Karagüler'e, Yusuf Teber'e Düzgün Elazığ'a, Kadir Eyimur'a, Aşur Düzgün'e, Melek Kurtuluş'a ve Yaşam boyu bir yastığa baş koyduğum yol arkadaşım eşim Ana Can Tezel'e çok teşekkür ederim.

Pir Seyit Memet Tezel

İçindekiler

Sunu 7
Seyit Rıza'nın 75 Yıl Sonra Ortaya Çıkan Mektupları Dersim Harekâtı'yla İlgili Resmi Tarih Yalanlıyor 13
İşte Tarihi O Belgeler!Resmi Tarihi Yalanlıyor! 14
'Atatürk Seyit Rıza'yı Affedecek Korkusu' 17
Hazreti Ali Kabede Doğan Tek Veliyullahtır 23
Hazreti Ali'nin Evlatları 24
Zeynel Abidin Evyatları ve Soyu 32
İsmail veya Şah İsmail 33
Akkoyunlu Dönemi Şah İsmail (Hatayi) 34
Şimdi Konumuza Dönelim 37
Alevilikte 4 kapı 40 makam 38
On İki İmam'ın Tanıtılması 39
1-İmam Ali 47
2. İmam Hasan 60
3. İmam Hüseyin 71
4. İmam Zeynel Abidin 99
5. İmam Bakır 122
6. İmam Cafer 131
7. İmam Musa Kazım 149
8. İmam Rıza 163
Seyit Memet Tezel'den şiirler 179

Sunu

Evreni yaratanın, yoksulları ve güçsüzleri ezmekle böbürlenip övünenleri sevmeyenin, verdiği sonsuz nimetlerle halkını sevdirenin adıyla söze başlıyorum.

"*Biz Âdemoğullarını onur ve mevkilere yükselttik. Onları, karaya ve denizlere etkin kıldık. Güzelce rızıklandırdık ve yarattıklarımızın birçoğundan üstün kıldık.*" Diye buyurmaktadır.[1]

Bu kitabın esas amacı, tarihsel ve toplumsal açıdan gün yüzüne çıkmamış ve bugüne kadar açıklığa kavuşturulamamış Alevi ve Sünni inancının temel kaynaklarını ve gerçek felsefelerini ortaya koyarak konuyu tartışmaya açmaktır.

Sizlerle din olgusu hakkında ki düşüncelerimi paylaşmak istedim.

Bizlere melekleri secde ettiren, etmeyenleri cezalandıran, bizleri hidayete erdiren, önümüzün açılmasını ve selamete erişmemizi kolaylaştıran, geceleri ışıklandıran, gerçekleri kanıtlarıyla açıklayan, peygamberler göndererek nuru ve aklı ihsan eyleyen, imam ve rehberlerle yönlendiren Ulu Tanrı'ya şükrederiz.

Genelde "inanç" özelde "Tanrı bilinci," "umutsuzluk" varsa yeşeriyor ve büyüyor. Bu sayede kişilerin çözemediği sorunların, kendi ruhsal durumlarını bozmasını engelliyor... Tabi bunun yan etkisi; inanç sistemine dâhil olmak ve o sistemi yayma-geliştirme çabasına girmek.

İnsanlara rahmet olan elçi ve bizi hak dinine çağıran Resûllerin sonuncusu, beşerin yücesi, Allah'ın kulu ve şefaatın şaşmaz sahibi Hazreti Peygamberimize selam olsun.

---

1 İsra Sûresinin 70. Ayeti

Bu çalışma sürecinde sık sık kullanmak zorunda kaldığım inanç sözcüğüne 'Alevi'kavramı yanında ne anlam yüklediğimi de açıklamak durumundayım. 'İnanç'kelimesi yaygın olarak 'iman'sözcüğü ile eş anlamda algılanmakta; çoğu kez de iman sözcüğünün yerine inanç; inanç kelimesi yerine de iman sözcüğünün kullanıldığına şahit olmaktayız. İnanç; Herhangi bir konuda bir fikrin doğruluğuna veya yanlışlığına, bir objenin faydalı veya zararlı olduğuna, bir olgunun iyi veya kötü, bir olayın meşru veya gayrimeşru olup olmadığına dair kişi dünyasında oluşan kanı doğrultusunda aldığı 'zihinsel duruştur.

Peygamberin ve onun Ehl-i Beyti'nin yolunda gidenlere, ona ve onun sevdiklerine bey'at edenlere, onların yolundan sapmayanlara. Hazreti Peygamberin ve onun Ehli Beyti'nin uğrunda her türlü ezaya, cefaya ve sıkıntılara gururla göğüs gerenlere Rebbülalemin katında rahmet ve kendimize şefaat diliyoruz.

Birey yaşadığı zaman dilimi içinde, zihinsel gelişim sonucu, 'zihinsel duruş'dediğimiz 'inanç'değişebilir. Bu bağlamda insan, bir süre önce doğru olduğuna inandıklarının bir kısmına veya tamamına yanlış, yanlış diye inandıklarının bir kısmına da doğru diyebilir. Yani inanç, insanın bilgi birikimi ve algısına bağlı olarak değişken bir duygudur.

İman ise: düşünmeye, eleştiriye zihinsel kapıları kapatmış, düşünsel kalıplaşmışlığın (tabu) dışavurumudur. Kısa olarak; gerekirse inanç değişebilir; Ama iman değişmez, imanın değişmesi durumunda ise, imandan çıkılmış olunur; işte o zaman ortada iman diye bir şey kalmaz:

Dini inanç büyük bir organizasyon ve sistematik bir hareket olarak insanlığın en önemli arızalarından birisi... Eğitim ile de ilgisi yok. En çok sorgulayan başarılı insanlar bile bu sistemin parçası olmaktan huzur duyabiliyor. Budistlerden, Yahovacılara kadar dünya kültü-

rü "dinsel inanç" ekseninde oluşmuş durumda. İnancın saf ve temiz duygular içerdiği düşüncesi insanları mutlu ediyor, ayrıca "birisi" tarafından gözetiliyor-korunuyor hissedilmesi de psikolojik rahatlama veriyor... İnancı yayma ve onun kurallar sistemini uygulama çabası, inancın karanlık yüzünü oluşturuyor. Cihat yapılması da bundan, Yahovacıların kapınızı çalması da bundan... Böylece Tanrı ve onun sistemini yaymak için çaba gösteriliyor. Dindar olmadığı halde bir Tanrıya inananlarda bile, düşüncelerinin köküne indiğinizde, dinsel öğretilerin kendilerine verdiği tortuyu, zihinlerinde "Tanrı bilinci" olarak şekillendirdiklerini görüyoruz. "Tanrı var ama din yoktur" diyenlerde bile; aslında kendi dünyalarında bir "varlık" yaratıp, ona inanma ve totemlerle onu tasdik etme ihtiyacı görülür. "Yaratıcı bir güç var, o beni mutlaka gözetiyordur ve yönlendiriyordur" fikri, kişi dinsiz bile olsa, aslında kendi içinde kendi dinini yaratma çabasıdır. Çünkü "eğer şu iyiliği yaparsam, tanrım beni gözetir-korur" düşüncesi, sebep-sonuç bakımından değerlendirdiğimizde, tanrı ile bir "talep ve arz" ilişkisini göstermektedir. Bir beklenti ve bu beklentiye kendi iç dünyasındaki cevabını gösterir. Bu bağlamda "evrene iyi mesaj gönderelim" demek bile, aslında kişinin kendi içinde oluşturduğu Tanrı sistematiği ile bir iletişim (talep-arz) kurma çabasıdır... Bu talep-arz ilişkisinin adı da dindir... Bütün bu söz ettiklerimden sonra asıl söylemek istediğim şu:

Hazreti Muhammed:

"*Allah'ın katında; bilgelerin mürekkebi, şehitlerin kanını aşar*" diye buyurmaktadır. Bizde, bu düşünceden hareketle, toplumların aydınlamasına, hidayete ermelerine, karanlıktan nura kavuşmalarına, barış, sevgi, kardeşlik herkesin inancına saygı göstererek; hak ve adelet yolunda didinip emeği geçen yazar ve bilgelere ulaşmaya çalışacağız.

Biriken hazineler, harcamakla tükenir. Bilgi ise, dağıtmakla artar ve değer kazanır.

Aslında bir dindar kişi, "dinin olumsuz yönlerini kabul etmiyorum, iyi yönlerini alıyorum, benim dinim zararsızdır" dese bile ya da "ben cihata karşıyım" ya da "ben kadın sünnetine karşıyım" dese bile ve hatta bu tür uygulamalar için "dinimizde yeri yoktur" dese bile, aslında bu dinin mensubu olmak ve geliştirmek ile dahi o tür kötü uygulamaların bulunduğu "din sistemini" farkında olmadan (kerhen, reesen ve zımmi olarak) desteklemiş olur. Kendisi için "iyilikler dini" gibi gördüğü dinsel sistematik, başkaları için din adına hareket etme ve dini savunma-yayma haline gelebilir. Kişi: "Ben birey olarak kendimden mesulüm, diğerlerinin 'yanlış'din uygulamaları beni ilgilendirmez" dese bile ve din sistemini olumlu yönleriyle desteklese dahi, gene aynı sistemin oluşturduğu "olumsuzlukların" da parçası olduğunu algılayamaz durumdadır. Bu da aslında din sistematiğine destek olarak (ve kabullenerek), gene o din sistematiğinin ürettiği olumsuzluklardan doğan sorumluluğundan, kendilerini hariç kılma isteğidir. Böylece kişi sadece yapılan 'iyi şeylerin'parçası ama yapılan 'olumsuz şeylerin'haricinde kaldığını düşünür ve rahatlar...

Hazreti Peygamberimiz:

"Birinin doğru yolu bulmasına yardımcı olmanız, sizin için güneşin doğup örtebileceği dünya malından daha hayırlıdır" diye buyurmuştur. Kaç yazar var ki, yüzyıllar önce göçtükleri halde, kitapları ve makaleleri yenilenen baskılarla bugün dahi güncelliğini korumaktadırlar.

Şehitler, yüce Tanrı'nın katında mertebe kazanırlar. Bilgeler ise, toplumu yönlendirdikleri için, hem yüce Tanrı'nın katında ve hem de kendi halklarının gönüllerinde ebedileşirler.

Bana gelince, Allah'ıma sevgiyle sığınırım, ben ne bir bilgeyim, ne de bencil bir kişiyim. Ben bilgelere ve araştırmacılara hizmet edip artıklarından yararlanan bir insanım.

Peygamberimiz Hazreti Muhammed'den sonra neler olmadı, neler uydurulmadı. Allah'ın sözleriyle karışır düşüncesiyle, Resulûn çoğu hadisini yaktılar, kalanını değiştirdiler, yasakladılar, tabiri caizse çöp sepetine atar gibi, unutturmaya çalıştılar. Bunların yerine kendi çıkarlarına uygun, uydurma hadisleri ileri sürdüler. Aslı astarı olmayan öyküleri de, gerçek gibi göstermekten, ne utandılar, ne de sıkıldılar.

Yüce Tanrı, bu gibi insanları nede güzel anlatıyor:

"Öyle insanlar vardır ki, onların sözü hoşunuza gider. Allah'ıda tanık gösterirler. Oysaki onlar, düşmanların en kötüsüdürler. Yanlarından ayrılınca, yeryüzünde fesat (bozgunculuk) çıkarmağa, ekinleri ve nesilleri çürütmek için vargüçleriyle çalışırlar, Onlara, Allah'tan korkun denildiğinde, gururla günaha yönelirler. Bunların yeri cehennemdir. Nede onlara yakışır" diye buyurmaktadır. [2]

Eski dönemden kalan bir deyim:

"*Tersini söyle, ispat etsin*". İnsanları ne denli şaşırtır, ne denli çok şüpheye düşürür ve gerçekleri ne denli sulandırırsanız, o kadar geçerli ve çıkarlı bir siyasetin içinde olursunuz.

Ne kötü anlayıştır ki, hak ve hukuku ancak kendi çıkarlarına uygun olduğunda kabul etmek; susup beklemenin kısa değil, uzun vadeye bir yatırım, batıla bir karşı koyma hareketi olduğunu bilmemek ne hazindir. Ama zalimin destekçisi çok olur.

Şu an elinizde bulunan bu kitabın içerdiği, konularını, zaman zaman düşüncelerimi araştırırken; okuyan araştıran bir birey olarak da, yaşamımızla ilgili bilgile-

2 Bakara Suresinin 204-205-206. Ayetmleri.

rin paylaşıldıkça yararlı olacağını kavramamız gerekir. Araştırarak inceleyerek sizlere sunmaktan ve bilgiyi sizlerle paylaşmaktan gönendiğim biri olarak, sizlerin eleştirilerinizle, hatta bir araştırma sürecine gireceğiniz bir zaman diliminde bilmediklerimi de sizden öğrenerek; böylece yoluma devam etmekten mutlu olacağım; olan birisiyim. Bende, sizde, bu yolun yolcusuyuz... Yolcu; gidene denir!

Sevgili okurlar; asırlardır bir arada yaşayan Sünni ve Alevi toplum; her nedense bir türlü bir araya gelip sorunlarını tartışamamışlar, birbirine hep düşman gözüyle bakmışlardır. Emeviler döneminin başlamasıyla meydana gelen ayrılıkları inceleyip sorgulamamışız. Oysa salt Emeviler değil, Abbasiler, Selçuklular, Osmanlı ve hatta Türkiye Cumhuriyeti de bu işin içinde. Öyle bir hale gelmişiz ki, yanyana oturmaktan bile tedirgin olmuşuz.

Amacımız İslamiyetin güzelliklerini araştırıp gün yüzüne çıkarmaktır. Yeni bir şey üretmeyeceğiz, sadece yapılan haksızlıkları gün yüzüne çıkarmaya çalışacağız. Kurani olanla, olmayanı ayıklamak da bizlerin görevi olsa gerek.

Yol içinde yol ararsan
Yol Muhammed Ali'nindir
Yetmiş iki dil içinde
Dil muhammed Alin'dir

Herkesin nefsidir kendine düşman
Senin de var ise andan hazır ol
Ömrün ahirinden olursun pişman
Doğru gez imandan dinden hazır ol

SEYİT RIZA'NIN 75 YIL SONRA ORTAYA ÇIKAN MEKTUPLARI DERSİM HAREKÂTI'YLA İLGİLİ RESMİ TARİHİ YALANLIYOR

Seyit Rıza'nın 75 yıl sonra ortaya çıkan mektupları

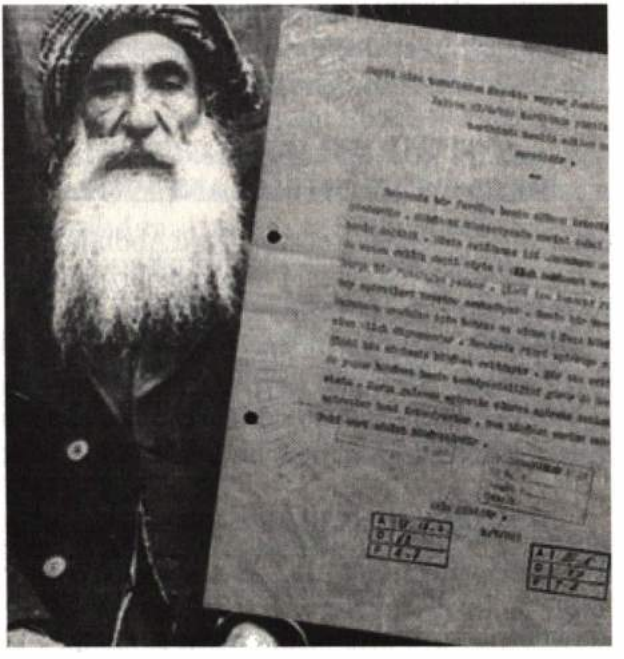

1937'de başlayan Dersim Katliamı'nın en önemli mağdurlarından Seyit Rıza, resmi kaynaklara göre bölgedeki isyanın da en azılı elebaşıydı. Tarih kitaplarında Dersim'de devlete karşı isyanları teşvik ettiği ve yönlendirdiği yazıyordu. Ancak Habertürk TV Haber Koordinatörü Abdullah Kılıç'ın ulaştığı belgeler, Seyit Rıza'nın kanı durdurmak çabaladığını hatta Atatürk'e mektup yazarak yalvardığını ortaya koyuyor.

KANLI DERSİM HAREKÂTI'NI O MU BAŞLATTI?

Seyit Rıza, bugüne kadar Dersim'deki isyanın sorumlusu gösterildi. Hedef haline getirildi. Daha fazla kan dökülmesinin önüne geçmek için 12 Eylül 1937'de oğlu ve iki adamıyla teslim oldu. 15 Kasım 1937'de ise önce çocukları sonra da kendisi apar topar idam edildi. Hakkında yalan yanlış pek çok şey yazıldı, söylendi. Resmi tarihe göre Seyit Rıza Dersim Başkomutanı'ydı ve binlerce kişinin canına mal olan Dersim harekâtının başlamasına neden olmuştu. Peki, öyle mi?

İŞTE TARİHİ O BELGELER! RESMİ TARİHİ YALANLIYOR!

Habertürk TV Haber Koordinatörü Abdullah Kılıç'ın Cumhurbaşkanlığı ve TBMM'nin arşivlerinden ortaya çıkardığı belgeler, resmi tarihi yalanlıyor. 1938'den beri gizli tutulan vesikalar, Seyit Rıza'nın sadece kan dökülmesini önlemek için üstün gayret gösterdiğini kanıtlamakla kalmıyor; yaklaşık 83 yıldır onun ismi etrafında yürütülen 'psikoljik harb'in de boyutlarını gösteriyor

BM'DEN YARDIM İSTEDİ Mİ?

Arşivlerden çıkan 10'un üzerindeki mektuplardan belki de en önemlisi, Dersim Başkomutanı Seyit Rıza imzasıyla Birleşmiş Milletler'in temelini oluşturan Uluslar Kurumu'na başvurduğu iddia edilen mektupla ilgili. Seyit Rıza, Dersim'in bağımsız olması için BM'den yardım istemekle suçlanıyordu. Ancak bu belge, mektubun Seyit Rıza tarafından yazılmadığını ortaya koyuyor. 18.10.1937 tarihinde İçişleri Bakanı Şükrü Kaya imzasıyla Cumhurbaşkanlığı'na sunulan belgede bu mektubun Seyit Rıza tarafından değil, onun imzası kullanılarak Suriye'den Yusuf isminde biri tarafından yazıldığı belirtiliyor.

"KAYMAKAM BEY'İN ZULÜM VE HAKSIZLIĞININ ÖNÜNE SET ÇEKİLMESİNİ İSTİRHAM EDERİM"

Seyit Rıza'nın 14.06.1933 tarihinde Elazığ Valisi'ne gönderdiği ilk mektup şu cümlelerle başlıyordu: "Hürmet ve tanzimle ellerinizden öperim. Uğradığımız haksızlığın boyutlarını arz etmeye mecbur kaldım..." Sonraki cümlelerde Seyit Rıza, jandarmanın ve devleti temsil eden memurların Dersim halkına yaptığı zulümleri anlatıyordu. Mektubun ortasına gelindiğinde bugüne kadar söylene gelinen ancak bir türlü belgesi ortaya koyulamayan o meşhur hikâyeye kendi ağzından vurgu yapıyordu: "Harbi umumiye de hükümetin verdiği emirleri öpüp başıma koydum. 10 bin kadar milis kuvveti topladım. Halit Paşa kumandasındaki orduya katılarak topraklarımızı Ruslara karşı savundum. Cansiparane bir mücadele ortaya koydum. Komutanların ve paşalarım takdirine mazhar oldum. Bugüne kadar hükümete hizmet etmekten biran geri durmadım. Hakkımızda kaymakam beyin yapmak ve yaptırmak istediği zulüm ve haksızlığın önüne set çekilmesini istirham ederim."

SEYİT RIZA'DAN HOZAT KOMUTANI'NA SİTEM DOLU MEKTUP

09.07.1933 tarihli Seyit Rıza'nın Hozat Jandarma Komutanı'na yazdığı mektubu sitem dolu. Kaymakamın 'görüşelim'çağrısı üzerine oğlunu görüşmeye yollayan Seyit Rıza, bu mektupta oğlunun dönüş yolunda haince pusuya düşürülüp öldürülmesinden yakınıyor. Ve işten kendisine görüşme teklifinde bulunan Kaymakamı suçluyor. "Mevsim kış ben de yaşlı olduğum için görüşme davetinize gelemedim ancak oğlumu Kaymakama yolladım. Talebinizi Cumhuriyet hükümetinin emri kabul ettim. Evlat benim değildi sizin evladınızdı. Biz vatan

evladı değil miyiz? Oğlumu katledenleri, Kaymakam Bey korudu. Allah merhamet versin! Şimdi kaymakam aşiretleri üzerime sevk ediyor. Benim bir kusurum yoktur, adalet aradığım için haksız mı oldum. Hükümete düşmanlığım yoktur, hükümeti düşman olan haşa Allaha düşman olur."

ALPDOĞAN PAŞAYA: KAN DÖKÜLMESİN, SÜRGÜNE RAZIYIM

1937 yılında Dersim'de bir iç savaşın yaşanmasından endişe eden Seyid Rıza, bir yakınını Alpdoğan Paşa'ya yollayarak kanın durdurulmasını istedi. Dönüşte Sin Köyü'ne misafir olan arabulucu; Alpdoğan'ın emriyle Kırgan aşiretinden iki kişi tarafından öldürüldü. İki suikastçi Hozat'a giderek askeri kışlaya sığındı.

Seyid Rıza da yanına aldığı 100 kişilik silahlı gücüyle Sin Köyü'nü ve bir karakolu bastı, katillerin kendisine teslim edilmesini istedi.

Bu sırada tekrar Seyit Rıza ile bir takım temaslar kurdu. Seyit Rıza yine kan dökülmesini istemiyordu. 20.5.1937 tarihinde Alpdoğan Paşa'ya şöyle bir mektup yazdı Seyit Rıza: "Kan dursun yeter ki! Beni ve aşiretimi, Erzurum'a yollayın. Ya da hükümet benden şüphe ediyorsa Halep'e gideyim. Veyahut Türkistan'a geri gönderin".

CUMHURBAŞKANLIĞI GENEL SEKRETERİ'NİN İMZALARI VAR

Bu ve buna benzeyen birçok mektup, bugün gün ışığına çıktı. Bir dönemin asi adamının aslında kan dökülmemesi için yoğun uğraş gösterdiği bu mektuplarda görülüyor. Seyit Rıza'nın yürek burkan ve belki de Dersim Harekâtı'nın gerçek yüzünü ortaya koyan bu mektupları İçişleri Bakanı Sükrü Kaya'ya ulaşıyor ve o da Atatürk başta olmak üzere üst düzey devlet yetkilile-

rine gönderiyordu. Çünkü mektuplarda hem Şükrü Kaya'nın hem de Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri'nin imzaları mevcut.

Ancak bu mektupların hiç biri Dersim'de binlerce kişinin katledildiği harekâtı durduramadı. Çok kan döküldüğünü gören Seyid Rıza, birkaç ay sonra "Canına bir zarar gelmeyecek" sözü üzerine teslim olmaya giderken 12 Eylül 1937'de adamlarıyla beraber tutuklandı. Bu olayı Başbakan İsmet İnönü, aynı tarihli yazısında Atatürk'e şu cümlelerle anlatıyordu: Seyit Rıza'nın teslim olması, Cumhuriyet ıslahatının yeni bir safhasıdır. Lutufkar iltifatlarınız bizim için çok kıymetli bir teşviktir."

15 Kasım 1937'de de idam edildi. İdamdan önce son dileğini soran cellada oğlumdan önce beni asın" diyecekti. Öyle olmadı; önce oğlu sonra da o asıldı. Ağzından dökülen son cümleler içleri acıtıyordu: "Kerbelanın evladıyız, ayıptır, zulümdür, cinayettir!"

'ATATÜRK SEYİT RIZA'YI AFFEDECEK KORKUSU'

Yazar Zülfü Livaneli Vatan'da yayınlanan köşesinde Dersim'de yaşananları, belgesiyle İhsan Sabri Çağlayangil'in ağzından aktarıyor ve "Eğer Dersim meselesini, bugünkü siyasi mücadelenin bir parçası olarak değil de gerçekten aydınlanmasını istediğimiz bir dönem olarak anlamak istiyorsak, bu belgeyi tekrar okumakta yarar var" diyor.

25 Kasım 2011 Cuma, 09:32

İşte Zülfü Livaneli'nin o günkü yazısı:

'Atatürk Seyit Rıza'yı affedecek'korkusu

Bu belgeyi 20 Kasım 2009'da, bu köşede yayınlamıştım. Tartışma götürmeyecek kadar açık, net bir belge. Dersim olaylarının baş görevlilerinden birisi olan Em-

niyet Müdürü İhsan Sabri Çağlayangil'in ağzından, yani birinci elden aktarılıyor.

Eğer Dersim meselesini, bugünkü siyasi mücadelenin bir parçası olarak değil de gerçekten aydınlanmasını istediğimiz bir dönem olarak anlamak istiyorsak, bu belgeyi tekrar okumakta yarar var.

O zaman göreceğiz ki Seyit Rıza ve arkadaşlarını astıran Mustafa Kemal değil. Tam tersine, onun affedici, merhametli yanını bildikleri için, her türlü yasayı çiğneyerek acele eden ve Kemal'den çok Kemalcı olan işgüzarlar.

Hep söylediğim gibi Kemal başka Kemalist başka. Bu nünansı kavramadan tarihimizi doğru bir biçimde anlayamayız.

Son bir not da şu: Atatürk affeder, hayatlarını bağışlar korkusuyla Seyit Rıza ve arkadaşlarını alelacele, otomobil farlarında idam eden bu Kemalistler kimlerdi acaba? "Atatürk'ü sevmek ibadettir"diyen ama onu hiç anlamamış olan, dönemin başbakanı Celal Bayar ve sonradan Adalet Partisi hükümetlerinde bakanlık yapacak olan Emniyet Müdürü İhsan Sabri Çağlayangil.

İhsan Sabri Çağlayangil, anılarında Seyit Rıza ile arkadaşlarının ve 16 yaşındaki oğlunun 15 Kasım 1937'de idam edildikleri geceyi şöyle anlatmaktadır:

"(Ö) Aradan aylar geçti, Seyit Rıza ve çevresi yakalandı. Mahkemeleri sürüyor. İşte bu sırada Atatürk Diyarbakır'daki yeni yapılan Singeç (aslı Soyungeç Z. L.) Köprüsü'nü açmaya gidecek. Emniyet Genel Müdürü Şükrü Sökmensüer Bey bana diyor ki;

'Atatürk, Singeç Köprüsü'nü açmaya gidecek. Dersim hareketi bitti. Beyaz donlu (giysili) altı bin doğulu Elazığ'a dolmuş, Atatürk'ten Seyit Rıza'nın hayatını bağışlamasını isteyecekler. Beyaz donluların Atatürk'ün karşısına çıkmasına meydan vermeyelim.'

1937 yılında resmi tatil günü cumartesi öğleden sonra. Atatürk pazartesi günü Elazığ'a gelecek. Bizden istenenler 'asılacak asılsın've Atatürk'ün karşısına Beyaz Donlular çıktığı zaman iş işten geçmiş olsun. O dönemde Elazığ Valisi Şükrü Bey, Savcı Hatemi Senihi Bey, Emniyet Müdürü Sezerli İbrahim Bey, savcı yardımcısı arkadaşıydı.

Şükrü Sökmensüer, 'Sivillerden, Emniyet Genel Müdürlüğünün siyasi şubesinden istediklerini al. Atatürk'ün istasyondan halkevine kadar korunması da size ait'dedi. Başta Macar Mustafa olmak üzere altı kişi alıp yola çıktım. Trenle Elazığ'a vardım. Emniyet Müdürü İbrahim Bey'e gittim. Savcı için, 'Kural dışı bir şey yapmaz, mümkün değil'dedi.

Savcıya gittim. Durumu kendisine anlattım. Bu konuda Adalet Bakanlığından da bir şifre aldığını ama mahkemelerin cumartesi tatil olduğunu, tatilde ise sonuç almanın mümkün olmadığını bana bildirdi. Ve ekledi:

'Ben de mahkemeleri etkileyemem.'

Oysa biz mahkemenin kararını Atatürk gelmeden evvel vermesini ve geldiğinde Seyit Rıza meselesinin kapanmış olmasını istiyorduk. Ben bunu halletmek için Hükümet tarafından buraya gönderilmiştim.

Savcı yardımcısı hukuktan sınıf arkadaşım. Bana, 'Sen valiye söyle bu savcı rapor alsın gitsin, ben senin istediğini yaparım'dedi. Biz mahkemenin tatil günü işlemesini ve alınacak sonucun infazını istiyorduk. Savcı, rapor aldı. Arkadaşım vekil olarak savcının yerine geçti. Mahkeme hâkimini evinde buldum. Gittiğimde mahkemenin aldığı kararı yazdırıyordu. Hâkimle konuştuk. Kendisi kararı daktiloya çektirmekle meşguldü. Devir, CHP devri. Herkes çekiniyor.

Hâkim bana, 'Cumartesi mahkeme toplanmaz, ancak pazartesi günü mahkemeyi toplar, kararı veririz. Salı günü de idam hükümlerini yerine getiririz'dedi.

O zamanlar dördüncü bölgede temyiz hakkı yok.

Abdullah Paşa, sıkıyönetim kumandanı olarak kararı tasdik edecek. O da, 'yukarıdaki karar tasdik olunur'demiş, basmış boş kâğıda imzasını. Yukarıya 'Abdullah Paşa'nın idamı'diye yazsanız kendisi asılacak. Hâkime dedik ki:

'Bu dediğiniz gün Atatürk geliyor. Maksat hâsıl olmuyor ki.'

Hâkim, 'başkaca bir şey yapılamaz'diyerek kestirdi attı. Ben de kendilerine sordum:

'Sizin saat 17.00'den sonra davaya devam ettiğiniz olmuyor mu?'

'Ooo, çok oluyor. Gün oluyor, dokuzlara onlara kadar çalışıyoruz,'cevabını verdi.

"Eee, sondan beş saat ihlal ediyorsunuz da baştan beş saat ihlal etseniz, olmuyor mu? Yani pazar akşamı sahurdan sonra mahkemeyi açarız. Pazartesi günü 24.00'ten başlıyor, dedim.

Hâkim: Elektrikler kesiliyor, dedi.

Ona da çare bulduk: Otomobil farları ile hapishaneyi aydınlatırız. Halkevi'ne lüksler koyarız.

Hâkim bu defa; samiin (hazır bulunanlar, şahitler) yok, dedi. Ona da çare bulduk. Samiin de getiririz. Kaç kişi asılacak? Onu karardan önce söyleyemem, dedi.

Ama ekledi: Savcı 27 kişinin idamını istedi. Biz ona göre mi hazırlığımızı yapalım? Bilemem, dedi.

'Beni asmaya mı geldin?'

Ceza İnfaz Kanunu her asılanın ayrı bir yerde asılmasını, asılanların birbirini görmemesini emrediyordu. Bu şartı da yerine getirmeye çalıştık. Her meydana dört sehpa kurduk. Vali bir de çingene cellat buldu.

Gece 12.00'de hapishaneye gittik. Farlarla çevreyi aydınlattık. Mahkemenin 72 sanığı var. Sanıkları aldık. Mahkemeye götürdük. Çingene de geldi. Adam başına

on lira istedi. 'Peki'dedik. Sanıklar Türkçe bilmiyor. Mahkeme kararı açıklandı.

Yedi kişi ölüm cezasına çarptırılmış, sanıklardan bazıları beraat etmiş, bazıları da çeşitli hapis cezaları almıştı. Kararlar okununca hâkim ilamda idam lafını kullanmadığı ve ölüm cezasına çarptırılmaktan bahsettiği için verilen hükmü iyi anlamadılar. 'İdam Çino'diye bir velvele koptu.

Biz Seyit Rıza'yı aldık. Otomobilde benimle Polis Müdürü İbrahim'in arasına oturdu. Jeep jandarma karakolunun yanındaki meydanda durdu. Seyit Rıza, sehpaları görünce durumu anladı:

- Asacaksınız, dedi ve bana döndü:

- Sen Ankara'dan beni asmak için mi geldin?

Bakıştık. İlk kez idam edilecek bir insanla yüz yüze geliyorum. Bana güldü. Savcı namaz kılıp kılmayacağını sordu. İstemedi.

Son sözünü sorduk.

- Kırk liram ve saatim var. Oğluma verirsiniz, dedi.

Bu sırada Fındık Hafız asılıyordu. Asarken iki kez ip koptu. Ben Fındık Hafız asılırken, Seyit Rıza görmesin diye pencerenin önünde durdum. Fındık Hafız'ın idamı bitti.

Seyit Rıza'yı meydana çıkardık. Hava soğuktu ve etrafta kimseler yoktu. Ama Seyit Rıza, meydan

insan doluymuş gibi sessizliğe ve boşluğa hitap etti:

- Evladı Kerbelayime, bê gunayime, Ayıvo zulimo, Cinayeto, (Evladı Kerbelayıh. Bi hatayıh. Ayıptır. Zulümdür. Cinayettir.) dedi.

Benim tüylerim diken diken oldu. Bu yaşlı adam rap rap yürüdü. Çingeneyi itti. İpi boynuna geçirdi. Sandalyeye ayağı ile tekme vurdu, infazını gerçekleştirdi. Oğlu yaşında bir subayı öldürecek kadar katı yürekli olan bir insanın bu mukadder akibetine acımak zor. Ama ihti-

yarın bu cesaretini takdir etmekten kendimi alamadım. Asabım çok bozuldu. Emniyet Müdürüne;

- Ben üşüdüm, otele gidiyorum, dedim."

***

İşte Dersim ve Seyit Rıza meselesinde Mustafa Kemal'in rolünü anlatan en gerçek belge bu. Anlamak isteyen anlar. Her kampın ideologları ve demogogları ise anlamaz! Çünkü zaten onların "gerçek"diye bir derdi yok.

ORTA ASYA'DAN ANADOLU'YA GELEN HZ. ALİ SOYUNDAN PİR SEYİT ŞAH İSMAİL ALEVİ PİRLERİ

HAZRETİ ALİ KABEDE DOĞAN TEK VELİ ULLAHTIR

1- İlim şehrinin kapısıdır.
2- Hazreti Ali Muhammed'in müsahibidir.
3- Hazreti Ali Tanrı'nın aslanıdır. (Şir ihudar denir)
4- Hazreti Ali Fatıma-tüz zehra eşi'dir.
5- Hazreti Ali Zülfikar'ın sahibidir.
6- Hazreti Ali Hazreti Muhammed sırrına sahiptir.
7- Hazreti Ali Kur'an ile beraberdir.
8- Hazreti Ali ilk İslam dinini kabul edendir.
9- Hazreti Ali Hayber Kalesini feth edendir.
10- Hazreti Ali Peygamberin sancağındadır.
11- Hazreti Ali Muhammedin vasisi ve velisidir.

12- Hazreti Ali Cennetle müjdelenen ilk insandır.

13- Hazreti Ali, bütün ilimin sahibi ve bilenidir.

14- Hazreti Ali Hicret gecesi Hazreti Muhammed yatağına yatırandır.

15- Hazreti Ali Emir-ül müminindir. Müminlerin emrindedir.

16- Hazreti Muhammed'in cenaze hizmetlerini yerine getirdiğinde kutsal görevini kutsal bilinen hizmettir. Cenazeyi defneden Hazreti Ali'dir. Anadolu'ya gelen Osmanlı dönemi ve soyu Pir Seyit Şah İsmail dönemi; soyu Alevi pirleri Türk ve Türkmen'dir. Hazreti Muhammed'in soy devamı, Hazreti Ali, Hazreti Muhammed'in soy devamıdır.

HAZRETİ ALİ'NİN EVLATLARI

Hazreti Hasan, Hazreti Hüseyin, Kızı Hazreti Zeynep; Torunu Hazreti Zeynel Abidin, torunlarından Pir Seyit Şah İsmail...

Dersim, Erzincan ve Anadolu'ya gelen alevi Pirleri;

1- Pir Seyit Şah Davut

2- Pir Seyit Şah Baysungur;

İksor Aşiretine mensup Seyitler.

3- Pir Seyit Şah Salih

4- Pir Seyit Şah Pilten

5- Pir Seyit Şah Huda

6- Pir Seyit Safiyüddinin torunu

7- Pir Seyit Cüneydi

8- Pir Seyit Şah Feruz

9- Pir Seyit Şah Cüneyd, Şah İsmail'in babası

10- Pir Seyit Şah Haydar

11- Pir Seyit Gül baba Sineminli aşireti

12- Pir Seyit Battal Hüseyin

13- Pir Seyit Şah Emir

14- Pir Seyit Şah Ali Ekber

15- Pir Seyit Şah Hüseyin

16- Pir Seyit Şah Hacı Rüstem

17- Pir Seyit Nur Ali

18- Pir Seyit Şah Hüseyin

Dersim yöresindeki torunları:

19- Pir Seyit Şah Ali

20- Pir Seyit Şah Mehmet

21- Pir Seyit Şah Ali

22- Pir Seyit Şah Hasan Bay

23- Pir Seyit Mustafa

24- Pir Seyit Ahmet

25- Pir Seyit Gül Ali

26- Pir Seyit Hasan; Dersim'e yerleşik alanı Ovacık, Nazmiye, Pertek, Sosis yaylası, Cevizli köyü, Vanık köyü gibi;

Dersim yöresinde.Torunları;

Pir Seyit İbrahim,

Kardeşi Pir Seyit Hüseyin,

Oğlu Pir Seyit Hüseyin,

Oğlu Pir Seyit Rıza,

Seyit Rıza'nın oğlu

Pir Seyit Hasan, oğlu

Pir Seyit İbrahim, (Tokat Zile sürgünü)

Oğlu Pir Seyit Yusuf,

Oğlu Pir Seyit Risiki,

Oğlu Pir Seyit Mehmet,

Oğlu Pir Seyit Ali,

Oğlu Pir Seyit Hüseyin,

Şah İsmail Bektaşilik ve Sefavilik, Caferilik, mez-

hebine mensup olan soyu hepsi 12 imamlara bağlıdır. (Zerdüşlük, Yezidilik inançlarının tümünün Ehlibeyit ile hiç alakası yoktur. Sadece bir duyumdur.)

Dersim'de Devlet adamı Şükrü Kaya'nın yapmış olduğu bir araştırma; Seyit Rıza'nın Şah İsmail soyundan olduğunun tesbitini yapmıştır. (Rapor No: 120)

***

İmam Ali soyu, İmam Ali Rıza'nın manevi gölgesinde Horasan bölgesinde boy veren İslam, irfan ve aydınlanması; bu irfanı Anadolu'ya taşıyan Pir Hünkâr Hacı Bektaş'ı veli; Garkınlar, Baba İlyaslar, Yunus Emreler, Kaygusuz Abdal, Sarı Saltuklar, Abdal Musa'lar ile Pir Sultan, Kul Himmet ve zatlara gönül borcumuz kıyamete kadar devam edecektir.

Söz konusu soya bağlı olarak 1400 küsur yıldır yaşanan bu Aleviliğin özelliği Türk Hanefiliği dışındadır. Vahhabilik ve Sefavilik etkisine açık içe dönük olarak aralarında birçok bölünmeler olmuştur. Hala aleviler içine sindirememişler ve peygamber soyunda kâfir bilinmekteler. Oysa çoğunluğu Aleviliği İslam içi yani özü olduğunu bilmelerine karşın inkâr ediyorlar. Alevilik demek Hazreti Ali'yi sevmek olduğu ikilemi içinde İslam'ın özü olduğu ile ilgili bir tek sözcükten bile söz etmezler. Esasen İslam'ın özü Aleviliktir. Osmanlı döneminde sefavilerin etkinliği olmuştur. Alevilik bizim özümüz ve benliğimizdir. Fars (fars kültürünü saygı ile karşılıyoruz ve on iki imamcıdırlar) şialığı kabul etmesini ilgiyle karşılıyoruz. On iki İmam'cı olan Şiia özünde alevidir. En eski Türk ve Türkmenlerdir. Şiia kültürü de alevi kültürü ile genelde aynıdır. Bizim gibi gönülden İslam dinini kabul ederler. Aleviler Hazreti Muhammed'in soyundan gelen Pir ve seyitler; on iki İmamlar Hazreti Muhammed ve Hazreti Ali'nin devamıdırlar. Hazreti Ali'yi sevmek Aleviliğin merkezi noktasıdır. Allah'a yakın özleri ve imanları birdir.

Alevilik, salt Hazreti Ali sevgisine dayalı anlamına gelmez, Alevilik Hazreti Ali'yi ve Ehlibeyt-i sevmek Allah'ın sevgisini kazanmak; Hazreti Muhammed'in yüzü suyu hürmetine binaen Allah'a yaklaşmaktır. İslam'ın özü olan alevilik en açık ve net bir kaynakla; Hazreti Muhammed'in İslam dinidir.

Ehlibeyt'e sadık kalmak en iyi kendi dilimizle anlıyoruz. İlkesel bir düşünce 72 milleti aynı nazarda görmek, hiç kimse arasında fark gözetmemektir. İşte İslam'ın özü budur. Artık İslam'ın özünü tüm dünya bilmektedir.

On iki imamların soy devamı seyitlerdir. Şiileri bu nedenle kardeş biliyoruz. Aramızdaki yol erkânının farklılıkları çok azdır. Aynı geleneklerden gelenlerin hepsi yol erkânının ilkelerine uyarlar; tahtacılar, Sırcılar, Türkmenler, Çepniler, Abdallar, Kızılbaşların tümü bizim temel adımızdır. Alevilerin tarih boyunca Anadolu İslam felsefesini, Hazreti Ali soyundan gelen Pirler, Seyitler alevi ismini asırlar sonra İslam'ın özünün tarihini Hazreti Âdem'le başlamıştır. Yaratıcı güç âdemi kendi nurunda yaratırken, kendisine emanet ettiği nuru, kendisinden sonra gelenlerden birine emanet etmesini buyurmuştur. Hazreti Âdem'de en küçük oğlu şite emaneti teslim etmiştir. Havva şiti tek olarak dünyaya getirmiştir. Hazreti Âdem şite emaneti teslim ettikten sonra. Şit aleyhisselamı Naciye adında bir huriyle evlendirmiştir. Şit peygamber ve eşi o günden bugüne Güruhu Naci olarak adlandırılmıştır. Hazreti Âdem'le başlayan İslamiyet, Hazreti Muhammed ile Ehlibeyt'in düsturuyla devam etmiştir. Hazreti Muhammed'den sonra özellikle Emevi'ler döneminde İslamiyet'i ret eden Muaviye; eski inanç boyutu olan Cebiriye zihniyeti ile İslamiyet'i yönetmeye kalktı.

571 yılında Mekke'de doğan, Peygamber Efendimiz, ***Kurayş Kabilesinin Hâşim*** **oğulları** kolundandır.

Peygamberimiz Hazreti Muhammed, soylu, şerefli ve tanınmış bir aileden gelmektedir. Onun soyu, Haz-

reti İbrahim'in büyük oğlu Hz. İsmail'in çocuklarından Adnan'a kadar uzanmaktadır. Peygamberimizin babası, Abdülmuttalip'in oğlu Abdullah; annesi ise Vehb'in kızı Âmine'dir. Babası Abdullah, Kurayş kabilesinin Hâşim oğulları kolundan annesi Âmine ise yine aynı kabilenin Zühre oğulları kolundandır. Her ikisi de Mekkelidir.

Peygamber'imizin mensup olduğu kabilenin ismi Kurayş Kabilesidir. Fakat bu sorunun cevabı Haşim oğulları olmalıdır. Çünkü Kurayş Kabilesi kendi içinde Haşim oğulları ve Zühre oğulları olarak ikiye ayrılmıştır. Haşim oğulları içerisinde babası Abdullah ve dedesi Abdulmuttalib yer alırken Zühre oğullarında annesi Âmine dedesi Veheb yer alıyordu. Peygamberimiz bunun için Kurayş Kabilesinin Haşim oğullarına mensuptur.

Kırk yaşında peygamberliği tebliğ edilen 632 yılında Medine'de vefat eden son peygamber olarak tanırız. Ne yazık ki daha Hazreti Muhammed'in cenazesi yerdeyken; güya peygamberimizin en yakınları olarak görünen, Ebubekir, Ömer ve Osman'ın başını çektiği bir topluluk halifelik davasına giriştiler. Hazreti Muhammed'in cenazesini kaldıranlar, Ehlibeyt ve Salmanı Piri paktır. Müşrikler oldubittiye getirerek Ebubekir'i halife seçtiler. Ebubekir'in ilk işi Fedek hurmalığını Hazreti Fatıma'dan almak oldu. Dede Garkın halifeleri olan baba İlyas ile Baba İshak liderliği (Şükrü Kaya Raporu 121).

***

Müşrik kelimesi dilimize Arapçadan gelmiş bir kelimedir ve "Allah'a şirk koşan, çoktanrıcı, Allah'a ortak koşan" anlamlarına gelir, bir din terimidir. Şirk ise "Allah'a ortak kabul etme, eş koşma" demektir.

Kelimenin kökeni esasen "Allah'a şirk koşma, ortak etme" anlamına gelen Arapça "işrak" kelimesidir. Haliyle müşrik de işrak yapandır yani Allah'ın birliğini ka-

bul etmeyen, Allah'tan başka kavram, obje ya da kişiye tapan ve bu nesnelere, tanrıya özgü özellikler yükleyen, yani tanrıya ortak koşan kimsedir.

Müşrikler Allah'ın varlığını inkâr etmezler ancak ondan başka ilah olduğunu düşünürler ve bu ilahlara da taparlar. Bu ilahlar onların gözünde Allah'a eştir, denktir. Şirk koşmak küfür ile aynı anlama gelmese de şirk koşmak bir tür küfür olarak kabul edilebilir, dolayısıyla müşrikler aynı zamanda kâfirdir.

Müşriklere örnek vermek gerekirse Mecusilik verilebilir, zira Mecusiler iki tanrıya taparlar. Onların inandığı iki kavram vardır; Yezdan onlar için iyilikleri yaratır, Ehrimen ise kötülükleri yaratır. Bu da şirk koşmak olduğundan Mecusiler müşriktir diyebiliriz. Aynı şekilde putperestler de müşriktir.

Müşrik kavramı Kuran'da da geçer:

"De ki:

"O, gökleri ve yeri yaratırken ve O, (hep) besleyen (hiç) beslenmezken, ben Allah'tan başkasını mı veli edineceğim?" De ki: "Bana gerçekten Müslüman olanların ilki olmam emredildi ve: Sakın müşriklerden olma." (denildi.) (En'am Suresi, 14)"

Müşrik kelimesinin sözlük anlamı

1. Allah'a ortak koşan.

Müşrik kelimesinin cümle içinde kullanımı

1. Müşrik olduğunu saklamıyordu, bu yüzden toplum tarafından dışlanmıştı.

2. Putperestlik kişiyi müşrik kılar.

***

Ne acıdır ki; acı verici bir şekilde son Ahir zaman İslam peygamberi cenazesinde Ehlibeytimin dışında hiç kimse bulunmadı.

Ehlibeyte karşı başlatılan ilk zulmü Ebubekir Hazreti Fatıma'nın elindeki Fedek hurmalığını almasıdır.

Gelelim Fedek hurmalığına. Yakut'un, Mu'cemu'ı-Buldân'da anlatımına göre Fedek, Medine'ye iki üç günlük mesafede, akarsuları ve bol hurmalıklarıyla ünlü bir kasabadır. Hicretin yedinci yılında (627), Hazreti Peygamber, Hayber'i fethedince kendi topraklarının da işgal edileceğinden korkan Fedek halkı, Peygamber'e haber salıp kendi topraklarında kalmak ve yarıcılık yapmak kaydıyla topraklarını teslim etmeyi önermişler, bu öneri kabul edilince Fedek, barış yoluyla fethedilmiş ve savaşsız ele geçtiği için Allah Elçisi'nin özel mülkü olmuştur.

Peygamber'in vakfıydı.

Peygamber, hayatında buranın geliriyle ailesinin zorunlu masraflarını karşılar ve fazlasını yolculara harcardı. Yani Fedek, Hazreti Peygamber'in vakfıydı. Hazreti Peygamber'in vefatından sonra Ebubekir, bu toprağı Hazreti Peygamber gibi tasarruf etmek istemiştir. Peygamber'in kızı Fatma, Ebubekir'e gelip, toprağın babasından kaldığını söylemiş ise de Ebubekir, "Biz Peygamberler miras bırakmayız" hadisine dayanarak talebi reddetmiştir.

Hazreti Fatma, bu toprağın kendisine miras değil, hediye olduğunu, babasının, sağlığında burayı kendisine verdiğini söylemiş. Ebubekir buna tanık istemiş. Ali ile Ümmü Eymen tanıklık etmiş ise de Ebubekir, "Tanık olarak iki erkek veya bir erkek iki kadın gerekir" diyerek Fatma'nın isteğini kabul etmemiştir.

Bir rivayete göre babasının vefatından sonra Hazreti Fatma, Ebubekir'in yanına giderek:

"Sana kim varistir" diye sormuş.

Ebubekir,

"Çocuklarım, ailem" demiş.

"Peki, öyleyse sen niçin Allah Elçisi'nin mirasını bizim elimizden alıyorsun?" diyen Fatmaya;

Ebubekir,

"Ey Allah Elçisi'nin kızı, ben onun altın ve gümüş mirasını almadım" der.

Hazreti Fatıma:

"Hayber'deki payımızı, Fedek sadakamızı (vakfımızı) elimizden niçin alıyorsun?" deyince.

Ebubekir:

"Ey Allah Elçisi'nin kızı, bu hayatımda Allah'ın bana verdiği bir lokmadır (bir nasiptir). Ben öldükten sonra (çocuklarıma kalmayacak) Müslümanların olacaktır" der.

ZEYNEL ABİDİN EVYATLARI ve SOYU

Sefavi Devletini kuran ama gönlümüzde sadece Şah İsmail ve Şah Hatayı olarak kalan pirimizdir. Hazreti Ali soyundan gelendir. Pir seyit Şah Abbas zamanında evlatları Dersime gelmiştir. Pir seyit İbrahim torunlarıdır; İksor aşiretindendir.

***

Atası Pir seyit Şah İsmail'ın torunu;
Pir seyit İbrahim,
Oğlu Pir seyit Hüseyin,
Kardeşi Pir seyit Yusuf,
Yusufun oğlu Pir seyit Hüseyin
Oğlu Pir Seyit Rıza, Pir Seyit Rıza'nın oğlu,
Pir seyit Hasan,
Oğlu Pir seyit İbrahim 1920-21 Koçgiri katliamında Tokat, Zile'ye babası Seyit Rıza tarafından gönderilmiştir.

Selçukluların Baba İshak döneminde halka zulm etmesi sonuca; Baba ishak ile Selçuklular arasında savaş olur. Hacı Bektaş Veli de Abisi Menteş ve tüm yakınlarıyla savaşa katılır. Baba İshak tam savaşı kazanacağı sıra, Tatar'ların Baba İshak safından ayrılıp, Selçuklular tarafına geçmeleriyle Baba İshak tarafları büyük bir yenilgi yaşarlar. Hacıbektaş Veli'nin abisi ve yakınları öldürülür. Hacı Bektaş'ta, Şimdiki Hacıbektaş'a gelerek inzivaya çekilir.

O zamanın erenleri, Hacıbektaş Veli, Sarısaltuk, Güvenç Abdal, Abdalmusa, Kaygusuz Abdal ve Yunus emre gibi zamanın erenleri Hacı Bektaşı Veli önderliğinde yeniçeri ocağını kurarlarken:

1- Pirlik makamı, 2-Mürşitlik makamı,

3-Rehberlik makamı kavramını; Pir seyit Şah Cüneyit zamanında, Cüneyit oğlu Pir seyit Şah Haydar'ın adı özellikle Kızılbaş olarak geçer. Şah Haydar bu kavram üzerine çok uğraş verir.

İSMAİL VEYA ŞAH İSMAİL

(17 Temmuz 1487; Erdebil, Akkoyunlular 24 Mayıs 1524 Erdebil, Safevî Devleti, İran), Safevî Tarikatı'nın lideri ve Safevi Devleti'nin kurucusu ve ilk hükümdarı.

İsmail, 17 Temmuz 1487 tarihinde Erdebil şehrinde Safevî Tarikatı'nın Türkmen şeyh ailesinin çocuğu olarak dünyaya gelir. İsmail'in babası Şeyh Haydar, dedesi ise Şeyh Cüneyd'dir. İsmail'in annesi Alemşah Halime Begüm Akkoyunlu hükümdarı Uzun Hasan'nın kızıdır.

Şeyh Haydar, Kafkasya'ya düzenlediği seferinde öldürülmüş babası Şeyh Cüneyd'in öcünü almak için 1488'de Şirvanşahlar Devleti'ne saldırır. Şirvan hükümdarı Ferruh Yasar yenilgiye uğrayarak Gülistan kalesine çekilir. Yedi ay muhasarada kaldıktan sonra Şirvan hükümdarı damadı olan Akkoyunlu sultanı Yakub Bey'den yardım ister.

Şeyh Haydar da, Alemşah Halime Begüm ile evlendiğinden, Yakup'un kardeşinin kocası idi, fakat Haydar'ın daha da güçlenmesini istemeyen Akkoyunlu hükümdarı Ferruh Yasar'a bir kuvvet gönderir. Akkoyunlu ve Şirvanşah ordularıyla Taberistan yakınlarında yapılan savaşta Şeyh Haydar öldürülür.

Babası Şeyh Haydar öldürüldükten sonra, İsmail dayısı Sultan Yakup tarafından annesi Âlem şah Begüm ve kardeşleri Sultan Ali ve İbrahim ile birlikte Şiraz Valisi Mensur Pürnak Bey'in yanına gönderilir. İsmail o sırada bir yaşındadır. Sultan Yakup'un ömrünün sonuna kadar onlar Fars'ta İstahr kalesinde hapsedilirler. Sultan Yakup 1490'da eşi tarafından öldürülür.

AKKOYUNLU DÖNEMİ
ŞAH İSMAİL (Hatayi)

Akkoyunlu tahtına geçen Rüstem Bey kardeşi Baysungur ile yaşanan saltanat mücadelesinde Haydar'ın oğullarından yararlanmak için İsmail ve kardeşlerini hapisten çıkarıp serbest bırakır. Nerede ise 4,5 sene (1489-1493) hapiste kalmıştır... İsmail kardeşleri ve annesi ile Tebriz'e geldiklerinde Rüstem tarafından çok saygılı bir şekilde karşılandılar.

Fakat savaş sırasında İsmail'in büyük kardeşi Sultan Ali'nin ve Kızılbaşlar'ın cesurca çarpıştıklarını görünce korkuya kapılır, kendisini ve neslini ortaya çıkacak tehlikelerden korumak için Şeyh Cüneyd neslini ortadan kaldırmaya karar verir.

Akkoyunlu hanedanından kalan Murat Bey, büyük bir ordu toplayarak, Hemedan'da Elmakulağı'na yerleşir, iki ordu arasında 21 Haziran 1503'de olan savaşta Kızılbaşlar galip gelirler, Murat Bey Şiraz'a kaçar. İsmail 24 Eylül 1503 tarihinde Şiraz'a girmiş ve aynı yılın sonlarına kadar Azerbaycan, Fars ve Irak Acem'lerinin çoğu üzerinde egemenlik kurmuştur.

1508'de Bağdat'a girer. 1510'da Merv yakınında Şeybani Hanlığı'nı yendi, savaşta Muhammed Şeybani Han'ın ordusundan çoğu asker öldürüldü. Muhammed Şeybani Han'ın cesedi bulundu ve Kızılbaşlar onun başını kesip Şah İsmail'in yanına getirdiler.

Katliam yaptığı iddialar

Tebriz'i aldıktan sonra Akkoyunlu hanedanına mensup kişiler ile babası Şeyh Haydar'a karşı savaşanların mezarları açılıp kemikleri yakıldı. Akkoyunlu Elvend Mirza'nın askerlerinden 800'den fazlası kılıçtan geçirildi. Babası Şeyh Haydar'ın başının köpeklere atılmasının intikamını bütün sokak köpeklerini öldürerek aldı.

İlk üç halifeye lanet okumayanların katledilmesi, Safevilere ve Şiilere sevgi duyan kişilere zulmedenler zindanlara atıldı. Tebriz ele geçirildikten sonra Azerbaycan'da pek çok kişi katledildi.

Asta kalesi bir ay direndikten sonra aman dileyerek kaleyi teslim ettiler ancak kale halkına ve Türkmenlere katliam yapıldı ve kimi rivayetlere göre çok insan öldürüldü. Sağ kalanların çoğu zindanlara atıldı. Türkmenlerin lideri kazığa geçirtilip yakıldı. Yezd ele geçirildikten sonra şehirde idam sehpaları kuruldu, yönetici ve ileri gelenler öldürüldü. Ebruh hâkimi, Osmanlı elçisinin gözü önünde kadın, erkek akrabalarıyla beraber ateşte yakıldı. Kızılbaşlar, Tabes'i ele geçirdikten sonra birçok kişi katledildi.

Babası Şeyh Haydar'la savaşanlar soruşturuldu ve bunun neticesinde pek çok Türkmen kabilesine mensup kişi öldürüldü. Bağdat'a girince çoluk çocuk ayırt etmeden önüne gelen Türkmenler katledildi. Ebu Hanife'nin türbesini yıkıp mezarını açıp kemiklerini yaktılar.

Sünni şehri olan Herat'ı ele geçirildi. Herat'ta ilk üç halifeye lanet etmeyi reddeden Şeyhülislam Seyfeddin Ahmed yakılarak, Hafız Zeyneddin feci şekilde öldürüldü.

ŞAİRLİĞİ

İsmail'in Divan'ının Milli Şura Meclisi Kütüphanesi'nde (İran) bulunan bir yazma nüshasından iki sayfa;

Şah İsmail, Hatai mahlasıyla şiirler yazdı. Sanatçı kişiliği çok zor koşullar altında geçen çocukluğu sıra-

sında oluştu. Aruz ve heceyle yazdığı şiirler Azerbaycan edebiyatının Nesimi ve Fuzuli arasındaki döneminin en güçlü temsilcisi olduğunu kanıtlar. Özellikle heceyle yazdığı şiirler Anadolu'da gelişen tekke edebiyatını büyük ölçüde etkiler. Alevi-Bektaşi edebiyatının en güzel örneklerini sunar. "Hatai" takma adı ile Azerbaycan Türkçesinde şiirler de yazmıştır.

ŞİİRLERİNDE DİNİ VE SİYASİ MOTİFLER DE VARDIR

Allah allah deyin gaziler,
Gaziler deyen şah menem,
Karşu gelün secde kılun,
Gaziler deyen şah menem.

Hü diyelim gerçeklerin demine
Gerçeklerin demi nurdan sayılır
On iki imam katarına uyanlar
Muhammed Ali'ye yardan sayılır

Üç gün imiş şu dünyanın safası
Safasından artık olur cefası
Gerçek erenlerin nutku nefesi
Biri kırktır kırkı birden sayılır

İhlas ile gelen bu yoldan dönmez
Dost olan dostuna ikilik sanmaz
Eri hak görmeyen hakk'ı göremez
Gözü bakar amma körden sayılır

Gerçek âşık menzilinde durursa
Çerağ gibi yanıp yağı erirse
Eksikliği kendözünde bulunursa
O da erdir yine erden sayılır

Şah hatayi'm eydür bağdad'dır vatan
İkilikten geçip birliğe yeten
Erenler yanında kıyl ü kal tutan
Yolu dikenlidir hardan sayılır

Pir Seyit Şah İsmail 16. yy başında; büyük Türk ve Türkmen kurultayını doğu semalarında, Pir seyit Şah İsmail'in başkanlığında, Erzincan'ın Sarıkaya yaylasında topladı.

***

Pir seyit Riziki,

Pir seyit Hüseyin,

Pir seyit Mehmet,

ŞİMDİ KONUMUZA DÖNELİM

Seyit Rıza'nın yedi oğlu vardır. Hazreti Ademden, Hazreti Muhammede kadar tüm peygamberler aynı dindendir. Resulü Nebi diye tanınırlar. Hazreti Musa'nın kardeşi Hurun; Hazreti Ali ve Hazreti Fatıma evliliğinde, Hazreti Hasan, Hazreti Hüseyin, Hazreti Zeynep, Hazreti Ümmügülsüm adlı dört çocukları olur. Hazreti Ali'nin kabri Necef'tedir... Hazreti Ali'yi sevmek demek, onun düşmanlarını lanetlemek demektir.

Küfretmek iyi bir şey değildir; Hazreti Ali İslamiyetin özüdür. On iki imamlarla bağlantısı olan şiiler, aleviler; Dini İslam dünyasının her yerinde, Hazreti Ali'nin soyundan gelen alevilerin ismine, 19. Yüzyıldan sonra Ali taratarları olarak anıldılar... Anadoluya büyük bir göç dalgası olarak gelen Türk ve Türkmenler Hazreti Adem'in soyundan gelenlere İslam denir. Pir dolaysıyla Ademin oğlu olan Şit ile Ehlibeyt süreci başlayarak gelmiştir.

Hazreti Muhammed'in soyu on iki imamlarla devam etmektedir... Horasanda Hazreti Ali evlatları:

Haşimiler Aşireti:

1- Kurayş baba,

2- Oğlu Düzgün baba,

3- Evlatları baba Mansur Haşimiler

4- İksor Aşiretinde Seyit Rıza,

5- Ağuçanlar Sineminli aşireti,

6- Sarısaltık; bu kabile Haşimiler aşiretinden ayrılma; Dersim de seyitler kabilesidir; aynı zaman da Şah İsmail'in soy devamıdır. Bu soy İmam Aliye kadar dayanır. (Ovacıkta Celal Abbas evlatları)

ALEVİLİKTE 4 KAPI 40 MAKAM

Bismişah Allah Allah Allah!

4 kapı, 40 makamı vardır... Alevilik İslamın özüdür... Bu yolun başlangıcı Kalubeladan gelir. Bu yolun özü:

1- Pirdir,

2- Mürşittir,

3- Rehberdir,

4- Müsaipliktir.

Hazreti Muhammed'le birlikte İmami Mübün ile devam etmektedir... Hazreti Muhammed'in don değişirmesinden sonra, yolumuz İmamı Mübin dedi ğimiz; Hazreti Ali 12 İmamlar ve onların devamıdır.

Rıza şehrinde rızasız lokma yenmez. Haramdır. Kul kulun hakkına tecavüz etmez.. Tüyü bitmeyen yetim hakkı gasp edilemez. Yetim hakkı, Terazi hakkı... Bu haklardan biri üzerinde var ise, her ne yaparsan yap ibadetinin kabul edilmesi mümkün değildir. Hazreti Adem'den bu güne; Hazreti Muhammed Mustafa son peygamberimizin vefatından önce ve sonra; Hazreti Muhammed'in gösterdiği yolda (ki bu yol kıldan ince kılıçtan keskin); son veda haccı Gadirhumdaki öğüt ve vasiyeti doğrultusunda ki vasiyeti:

"Size iki şey bırakıyorum; bu iki şey Allah'ı Zülcelalin ipidir, bu iki emanetime sıkı sıkıya sarılın... Darda kalmazsınız. Bu iki kutsal şey, Ehlibeyt'im ve Kur'anı kerimdir. Onların seven Beni de sevmiş olur. Ehlibeyt'ime ve Kur'anı Kerime karşı olan bana karşıdır. Bana karşı

olan Allah'a karşıdır. Benim emanetlerimin herhangi birine düşman olan bana düşmandır. Bana düşman olan Allah'a düşmandır.

1400 küsür yıldan beri; Hazreti Muhammed'in Ehlibeyt'inin yolunu sürdürmeye devam ediyoruz. İmamı Mübin 12 İmamlardır:

ON İKİ İMAM'IN TANITILMASI[3]

1-İmam Ali,

2-İmam Hasan,

3-İmam Hüseyin,

4-İmam Zeynel Abidin,

5-İmam Muhammed Bakır,

6-İmam Caferi Sadık,

7-İmam Musayi Kazım,

8-İmam Ali Rıza,

9-İmam Muhammed Taki,

10-İmam Ali ül Naki,

11-İmam Hasan ül Asker,

12-İmam Muhammed Meyti Sahibül Zaman...

Aleviler, Hazreti Muhammed'in hakka yürümesinden sonra Müslümanlara önderlik etmesi gereken kişilerin Ehlibeyt soyundan olmaları gerektiğine inanırlar. Buna kaynak olarak ta:

Kur'an-ı Kerim'in Azhap Suresi 33. Ayetini gösterirler.

Bu Ayet şöyle:

"Ey Ehl-i Beyt Allah sizden her türlü pisliği, suçu gidermek ve sizi tertemiz bir hale getirmek diler."

3 "Dinin Kaynağı Nedir? Alevilik ve Sünnilik" Taki Akkuş'adlı kitabından Sarissa yayınları sayfa, 371

Bu Ayetin anlamı, Ehl-i Beyt'in doğuştan arı olduğu bu anlamda da İmamlığın Ehl-i Beyt'in soyundan gelen kişilerin hakkı olduğudur. Bilindiği gibi Ehl-i Beyt, Peygamberin ailesidir, soyudur. Peygamberin soyu da, yani Ehl-i Beyt Hazreti Ali kanalıyla devam etmektedir. Dolayısıyla önderlik (halifelik) Hazreti Ali ve çocuklarının hakkıydı. Ama maalesef bırakın Ehl-i Beyt'in İmamlığını, ortada müthiş bir Ehl-i Beyt düşmanlığı vardı. Bu düşmanlık aslında biçimde Ehl-i Beyt'eydi. Bu düşmanlığın asıl hedefi İslam'dı. Çünkü bu düşmanlığı geliştirenler Cahiliye döneminin azılı putperestleriydiler. Bu düşmanlığın sonuçları günümüze kadar da devam etmektedir. Bu düşmanlık öyle bir hal aldı ki, başta Hazerit Ali olmak üzere bütün soyu büyük zulümler gördü. Ve on ikinci İmam Mehdi'nin dışında diğerleri genellikle zehirlenerek şehit edildiler. Hiç biri vadesiyle hakka yürümemiştir.

On iki İmamların Alevilikte çok büyük bir anlamı vardır ve Aleviler ibadetlerinde her zaman On İki İmamlara bağlılıklarını dile getirip onları anarlar. Kısaca belirtmek gerekirse; On İki İmamlar bir bütün olarak Aleviliğin temel yapı taşlardır. Bunlara ek olarak Aleviler on ikinci İmam Mehdi'nin bir gün gelip kendilerini kurtaracağına inanırlar.

Sünni kaynaklar imamların On İki olduklarını tereddütsüzce kabul etmektedirler. Bu imamlar, kendi kaynaklarından başka, hiçbir yerde beslenmemişler, ders almamışlar, kimsenin öğrencisi olmamışlardır.

Bunlara karşın, Sünni mezheplerin kurucuları, bu durumda değillerdir. Ebu Hanife, Cafer'i Es-Sadık'tan; Malik, Ebu Hanife'den; Şafii de Malik'ten feyzini almıştır.

Ehl-i Beyt'in feyizleri ise, yüce Tanrı'nın ilhamın'dan, atadan babadan gelen verasetle gelen irfandan kaynaklanmıştır.

Kur'an'ı Kerim de, Fatır Suresinin 32. Ayeti:

"Ve kullarımız arasından seçtiklerimizi, kitaba mirasçı kıldık" diye buyurmaktadır.

İmamı Cafer Es-Sadık; hayretlerini gizlemeden der ki:

"Bu nasıl iştir? Bilgilerini ve seçtikleri yönü Peygamberden aldıklarını, böylece de bilgilendirdiklerini ve hidayete erdiklerini sölerler. Biz ise, Peygamberin soyu ve Ehl-i Beyti olduğumuz halde, vayhin evlerimzde indiği, bilgi ve nur bizden yayıldığı halde, bizi unuturlar, bizleri hatırlamazlar. Bu nasıl tersliktir? Biz ne kadar da uzakta kalmışız?".

İnsan nasıl şaşmaz nasıl hayretlere düşmez. Bilgileri Resul'den aldıklarını söyleyenler ve bilgi kapısı olan Ali'ye ve onun soyuna düşmanlıklarını sürdürmeyi ellerinden bırakmayanlar. Kendilerine *"Sünnet Ehli"* adını verenler, Peygamberin sünnetlerine karşı nasıl böyle bir tavır takınabilirler.

Sünnet Ehli, Peygamberin yakınlarına yardımcı olmamışlardır. Aksine onlara karşı daima bir savaşın içinde olmuşlardır; onları kırmağa, dağıtmağa çalışmışlar, keyiflerince hüküm sürmüşlerdir. Bu çalışmalara da şaşmamak mümkün değildir.

"Kaynak: Minhacüssünne Cilt 2. Sayfa 143. Zerkani'nin Cilt 5. Sayfa 13, Hüsannef Elhidaye."

Çelişkiler yumağı bununla da kalmıyor. Kendilerine sünniyiz diyen Maliki'ler, Hanifi'ler, Şafii'ler ve Hanbelililer ayrı ayrı tutum ve uygulamalar içindedirler. Birbirlerinden farklı Fıkıh hükümlerine sahiptirler.

Bu dört mezhep, öyle topluluklar ki, kendi aralarında hiç de birlik değiller. Ama Sakiyfiye olayında, Peygamberin Ehl-i Beytini uzaklaştırmak faaliyetinde, tenkil ve zulümlerde tek vücut olmuşlardır.

İnsan nasıl hayretler için de kalmaz; Sahihlerin teyit ettiklerine göre, kendi kendilerine hem sünnet ehliyiz derler ve aynı anda Resulun vasiyeti olan "Sakaleyn Al-

lah'ın Kitabı ve Ehl-i Beyti terkederler, Ehl-i Beyti terk edenlerin Kur'andan da uzaklaşmış olduklarını hiç düşünmezler, çünkü hadislere göre, Kur'an ve Ehl-i Beyt, Birbirinden ayrılmayan tek bir parçadır. Bunların birbirinden kopmayacağını, Hazreti Peygamber şöyle söylemiştir:

"Allah bilir ki, Kur'an ve bilgi hazinesi olan Ehl-i Beyt'im, birbirinden ayrılmazlar," buyurmuştur.

"Kaynak: İmam Ahmed'in Mesnedi, Cilt 5. Sayfa 189. Müstehil Lilhakim Cilt 3. Sayfa 148."

Nasıl da Sünnet ve Cemaat Ehli, kendi Sahihlerinde yazılanların tersine bir yol izliyorlar? Şaşmamak hayretler içinde kalmamak mümkün değildir.

"Kaynak Buhari'nin Sahihi"

Yine Buhari'nin Sahihi'nden öğreniyorz ki, Allah'ın Resulü:

"Ey Cemaat ibadetlerinizi, kendi evlerinizde yapınız. Belirli (cenaze) ibadetleri dışında; ibadetlerin en yücesi, kendi evlerinizde yaptıklarınızdır." Dediği ve kendisi uyguladığı halde, Ömer Bini Hattap, bunu değiştirerek Teraviyi mescitlerde kıldırmıştır. *"Allah'ın Kitabı",* bize yeterlidir, diyerek Peygamberin vasiyetlerine karşı tavır takınan da kendisidir. Hilafet makamına oturan Ebu Bekir *"Peygamberden söz etmeğe gerek yoktur. Allah'ın kitabı aramızdadır"* demiştir. *"Oradaki helalı ve haramı bilmek, yeterlidir"* sözleri kanıtlıdır.

Peki sevgili okurlar, kendisine ait olmayan; başkasının hakkını gasp etmek neyin nesidir? Helalmıdır, harammıdır? Onu da sizin vijdanınıza bırakıyorum.

"Kaynak: Zehebi'nin Huffaz Tazkeresi Cilt 1. Sayfa 3".

Önemli bir noktayı daha belirtelim ki; Ebu Bekir, Ömer ve Osman, *"Ehli Sünnet ve Cemaat"* diye, bir deyim bilmiyorlardı. Ebu Bekir, zaman zaman *"Peygamberin Sünnetlerine ısınamıyorum"* demiştir.

"Kaynak: İmam Bin Hambel'in Mesned'i Cild 1, Sayfa 4. Künzül-Ummal Cilt 3, S. 126".

Sünnilerin en büyük Halifesi, Peygamberin Sünnetlerini tanımıyorsa, ondan sonra gelenlerin ve geleceklerin bu sünnetlere saygınlık derecelerini, siz bir kıyaslayın.

Kur'anı Kerim'de Azhap Suresinin 21. Ayeti:

"Allah'ın Resulünde, sizin için güzel örnekler vardır".

Talak Suresinin 7. Ayeti:

"Allah, yapabileceğinizden daha fazlasını, sizden istemez".

Hacc Suresinin *78.*Ayeti:

"Dinde, size hiçbir güçlülük çokarmamıştır" diye buyurmaktadır.

Bütün bunlara karşın, Ebu Bekir ve Ömer'in yeni kural ve yeni sünnet getirmelerine ne gerek vardı? Zorluğu olmayan bir dinde, değişikliğe neden gereksinim olsun ki: Hazreti Muhammed, sürekli: *"Müjdeleyin, çelişmeyin; kolaylaştırın, zorlaştırmayın; Ulu Tanrı sizlere mutluluk getirmek ister, zorlanmayınız"* derdi.

Şu ana kadar anlattıklarımızda çıkan sonuç Ebu

Bekir'in, Peygber sünnetlerinden hoşlanmadığı beyanı, kendi açıklamasıdır. Siyasi heveslere uygun içtihad'lara yönelmek, onun işine geliyordu. Cenabet olmak durumunda, su bulamaması halinde ibadetten vazgeçmek onun fetvasıdır.

Muaviye ise, Kur'ana ve Peygamberin Ehl-i Beytine karşı tavır koymakla kalmamış, her türlü sınırı aşarak tecavüzleri de denemiştir.

Hazreti Peygamberin, Gadirhumda da üzerinde durduğu: *"Ali bendendir, ben de Ali'denim. Ali'ye yapılan sövgü bana yapılmış sayılır. Bundan sakınınız"* sözleri kanıtlıdır. Buna rağmen Muaviye, bu sözlere aldırmamış. Ali'ye Sövmekte de yetinmemiş, bunu valilerine

fetva etmiş ve sünnet olarak uygulatmıştır. *"Sünnet ve Cemaat Ehli"* deyimi de, Muaviye'nin Alevi akımına karşı kendi incadıdır. *"Cemaat"* deyimi; Hasan Bin Ali ile yaptığı barış yılına, Muaviye'nin verdiği isimdir.

Muaviye dilinde; *"Sünnet ve Cemaat"* demek; Cuma ve Bayram günlerinde, mescitlerde *"Ali'ye sövmek sünneti"* anlamına gelir.

Muaviyenin Ali'ye öyle bir kini ve nefreti var ki, sövme ve hakaretlerinde sonra amen (âmin) demeyenleri de kırbaçlatmıştır. Çünkü bu Putperest kendi eski dininin geleneklerinden hiç ayrılmamıştır.

Soruyu soran; Bir açıklama, Prof. Dr. Süleyman Ateş (Eski Dinayet İşleri Başkanı) gazetevatan.com'da kendisine sorulan bir soruyla ilgili yazısı:

Soru: "Bir iddaya göre Amenofis isimli firavun, halkına duaların sonunda kendi adının anılmasını emretmiş. Sonra bu adet onların köleleri olan Yahudilere, onlardan hiristiyanlara ve onlardan da müslümanlara aktarılmış. Ben buna kesinlikle inanmıyorum. Âmin kelimesinin semavi dinlerdeki benzerliğinin nedeni, bu kelimenin dini, tarihi ve etimolojik kökeni ve uygulanış süreciyle ilgili bilgi verir misiniz?" (Ali Rıza Erşen adlı bir genç)

Sayın Süleyman Ateş'in yanıtı:

"Arabistan'da çıkan üç ilahi din Yahudilik, Hiristiyanlık ve Müslümanlık'tır. En eskisi Yahudilik'tir. Bu üç dinin de atası Hazreti İbrahim olduğu için bu dinlere İbrahim'i dinler denilir. Arapça ile Yahudilerin konuştuğu İbranice, köken itibariyle kardeş dildir. Âmin kelimesinin anlamı "Duaımız kabul" demektir. Bu kelimenin etimolojöisi hakkında üç görüş vardır.

1- Kelime köken itibariyle Arapça olup, emn veya yümn kökünden türemiştir. Emn güven, yümn uğur demektir. Yemin de yine uğur anlamında da kullanılan sağ taraf, sağ el demektir. İşte bu kökenden yapılmış

olan âmin kelimesi, emin şeklinde abartı sıfatıyken zamanla dualardan sonra, duanın uğurlu, makbul olması anlamında bir sözcük olmuştur.

2- Kelime İbranice amenden Arapça'ya geçmiş ve Arap fonetiğine uydurularak âmin şeklini almıştır.

3- Kelime eski Mısır'ın en büyük tanrısı olan amunamana isminden ibranice'ye geçmiş oradan da Arapça'ya intikal etmiştir. Kitab-ı Mukaddes İsaya (65/16) da gerçek Tanrı anlamında yer alen Amun şimdiki çevirilerde "Gerçeğin Tanrısı" şeklindedir.

İbranice amen, arapça âmin gibi içinde kuşku bulunmayan güvenilir, inanılır Tanrı anlamındadır. Grekler de Amon ismini, Zeus ile bir tuttukları en büyük Tanrı anlamında kullanmışlardır. Fakat Kur'an'da ve hadislerde âmin kelimesi, Tanrı anlamında hiç kullanılmaz. Bu bakımdan kelimenin, güvenilir anlamındaki emn veya yümn kökünden yapıldı ve dualaın sonunda "Duamız uğurlu, makbul olsun" anlamında kullanıldığı daha çok ağırlık kazanmaktadır. Yahudilik İbrahim'in torunu olan Yakup'un oğullarından Yahuda'ya nisbettir.

İşte bu soydan gelen Hazreti Musa'nın getirdiği din, aslında Allah'ın birliği esasına dayalı İbrahim dinidir. Hazreti Musa, kavmini Fravunun esaretinden kurtarmıştır. Uzun süre Mısır'da kalan Yahudiler, Mısır dinine tabi olmadılar. Ataları Yakup ve İbrahim dinindeydiler. Bunlar arasında yetişen Musa, İsrailoğullarını Mısır esaretinden kurtarmak için mücadele vermiş ve bunu başarmıştır. Yahudileri ezen, erkek çocuklarını öldüren Firavun, sonunda Musa'yı takip ederken denizde boğulmuştur. Yahudilerin can düşmanı olan Amenofis adlı Firavunun ismini benimseyip her dualarının sonunda onu anmaları mantıklı mıdır? Onu da siz araştırın, düşünün, acaba Hazreti muhammed sağlığından ölümüne kadar ağzından amen diye bir süzcük çıkmış mıdır?

*Ne diyelim Muaviye döneminde Hazreti Ali'nin Hakka yürümesinden sonra, muaviyenin teravi namazında Hazreti Aliye küfreden Cemmaatın âmin, demiyenleri; kamçıyla dövdürttüğünü de hiçbir yerde okumamıştır, Sayın Süleyman hocamız, ya da gözünde kaçmıştır. Sanırım Muaviye'nin hiçbir zaman Müslüman olmadığını bilmiyordum demez değerli hocam Süleyman Ateş, ya yoksa Muaviyenin eski dinini bilmiyor mu?

*Ünlü İbni Haldun da, bu çirkinliği sürdürmüştür.

Nedense her şey tersine dönüyor. Asıl sünnet sahipleri olan Ehli Beyt, fasık-günahkâr gösteriliyor ve çıkar peşinde koşan, dünyayı satan, haksızlık, riya, faili meçhul cinayetlerle çölleri kana bulayan faili Emeviler, İbni Haldun ile birlikte, Peygamberin sünnet kılıfına bürünüyor; o gündür, bu gündür yemedikleri herze kalmamıştır.

Ne diyebiliriz ki? İslama selam olsun. Müslümanlara da sağlık dileyelim.

1-İMAM ALİ

Abu-l Hasen İmam Aliyül Murtaza (A.S)

On iki imamın birincisidir, Hazreti Muhammed'in amcası Abû Talib'in oğludur... Annesi Haşim oğlu Esed'ın kazı Fâtıma'dır... Abû Talip Hazreti Muhammed sağken vefaat etti. kendisini bizzat Hazreti Muhammed yıkayıp defnetti. Aynı yılda Hazreti Hatice'de vefat ettiği için müslümanlar, o yıla "Hüzün Yılı" anlamına gelen, "Amal Huzn" adını verdiler. Hazreti Muhammed, Ali'nin annesini çok sever, ona Anne derdi. Vefatında kendi gömleğine sardırdı ve kendi eliyle kabrine yerleştirdi!

Hazreti Ali, Fıl yılının Recebinin on üçüncü Cuma günü, tan yeri ağırırken Mekke'de Kâbe'nin içinde doğdu (29. VII. 599)

Ali doğunca, Hazreti Muhammed, Ebu Talib'in evine gitti... Çocuğun adını koydu; ana memesinden önce ağzına dilini verdi ve dilini emdirdi.

Künyeleri

Abu-l Hasen,

Abu-l Haseneyn,

Abut Turâb'dır.

Abut Turâb, lakabını kendisine Hazreti Peygamber taktığı için pek severdi. Hicretin ikinci yılında Uşayra savaşında Ali'yi toza, toprağa bulanmış bir halde yatarken görünce:

"May key toprak babası" diye iltifatta bulunmuştu. O günden sonar Ali, Abut Turap olarak anılmaya başlanmıştır.

Lakapları

Haydar'ı Kerrâr

Murteza

Eseddullah

Emirül Mü'minin

Mevla'ı Muttakıyn'dır. Daha bir çok lakabları vardır... En Meşhuru Murtazâ'dır. Murtazâ razı edil-miş anlamına gelir...

Hazreti Muhammed Tebuk savaşına giderken; kadınlara ve çocuklara bakmasını isteyince:

Ali;

"Ya Râsulullah, beni kadınlarla çocuklara mı halife olarak bırakıyorsun," deyince:

Hazreti Muhammed:

"Ya Ali, razı değilmisin ki, Harun-musa katında ne mertebedeyse, sen de benim katımda o mertebe-densin; yalnız şu var ki, benden sonra Peygamber yok..."

Hazreti Ali, bu sözü duyunca:

"Râzı oldum, râzı oldum" demiş ve bundan böyle "Murtaza" diye anılmaya başlamıştır!

***

Yüzüğünde:

"Sahip Allah'tır! Ali, onun kulu" yazısı kazılıydı.

"Allah'a dayandım"

"Allah yeter bana"

"Mülk, bir kahredici Allah'ın" sözlerinin kazılı olduğu da rivayet edilmiştir ki, buna nazaran bir kaç yüzüğü olduğu söylenir...

***

Bilgide kerem ve ihsanda, gönül alçaklığında, lûtuf ve mürüvvette, merhamette, yiğitlikte, feragat ve fedakârlıkta, bağışlamada, zühüt ve takvâda eşi ve

benzeri yoktu...

Elinde, bir küçük değnek olduğu halde çarşıda, pazarda gezer; Allah'tan korkun, doğru söyleyin doğru tartın, doğru ölçüp biçin; ey Allah'ın kulları!" derdi.

Kendi ne yer, ne içerse, ne giyerse adamlarına da onu yedirir içirir, onu giydirirdi.

Gece yarısı sırtına erzak torbasını yüklenir, yoksulların evlerine kapısına erzak taşırdı. Vefatından sonra erzak çuvalı taşımaktan omuzlarının çürümüş olduğu görüldü. Şehadetinden sonar Kûfe'de üçyüz ev aç kalmıştı.

Bilgisinin sonu yoktu... Birgün bir hutbesinde, Allah'ın kulları sorun demişti, sorun bana; Allah kitabından sorun... Gerçekten de aşk olsun Tanrı'ya hiç bir ayet yoktur ki, ben o ayet gece mi indi, gündüz mü, düzlükte mi, tepede mi, dağda mı, hükmü nedir bilmeyeyim.

Peygamber insanları dâvete başladığı günün akşamı zevcesi Hadice, ertesi günü sabahleyinde Ali iman getirip İslam dinini Kabul ettiler...

Hudaybiyya barış aktini, Peygamberin emriyle Ali yazmıştı... Müşrikler, mühürdeki "Rasûlullah" sözüne itiraz ettiler; müşrüklerin başı Amroğlu Suheyl Hazreti Muhammed'e:

"Senin Tanrı elçisi olduğunu Kabul etseydik seninle savaşmazdık" deyince.

Hazreti Muhammed Ali'ye:

"Orasını sil Abdullahoğlu yaz." deyince.

Ali:

"Allah'ın Sana verdiği sıfatı ben silemem," deyince, Hazreti Peygaber kendisi sildi...

Ali, Abdullahoğlu yazarken:

Hazreti Muhammed buyurdu:

"Ya! Ali bu senin de başına gelecek...

***

Hayber kalesinde sancak başkalarının elin-deydi. Alinin gözleri ağrıyordu. Hazreti Muhammed bir gün; yarın sancağı öyle bir kimseye vereceğim ki, Allah ve

Resulü, onu sevdiği gibi o da, Allah'ı ve Resulünü sever; done done saldırır, hücum eder, kaç-mayı aklından bile geçirmez. Allah Kaleyi onun eliyle feth etmedikçe geri dönmez...

Ertesi gün sancağı Ali'verip gönderdi... Ali Amr gibi bin ere denk sayılan Merhab'ı öldürdü. Düşen kalkanını bir Mûsevi'nin kapıp kaçmasına kızıp, Kalenin kapısının birini çekip kopardı: savaşın sonuna kadar o kapıyı kalkan gibi kullandı. Kale alındıktan sonar bir tarafa fırlatıp attı...

Hayberin fethinden sonar da; Vadi'I Kurâ savaşında da sancak Ali'deydi

Mekke fethinde de sancak Ali'nin elindeydi

Hicretin dokuzuncu yılında, Hazreti Muham-med'in emriyle Taif'e giderek, oradaki putu kırdı.

***

Bedir Savaşinin yapıldığı yılın, yâni hicretin ikinci senesinin son ayında (V.VI. 624) Hazreti Peygamber, sevgili kızı fatımayı Ali'ye Verdi... Hazreti Muhammed, Fatıma'yı isteyenlere, bu hususta emir bekliyoruz demişken Ali, isteyince hemen razı olmuş, gerdek gecesi onlara duada bulunmuş...

* Medineye döndüğü vakit İmamı Hasan dünyaya geldi.

* Hicretin dokuzuncu yılında, Hazreti Muhammed'in emriyle Taif'e giderek, oradaki putu kırdı.

* Aynı yılda IX. Sure inmişti. O yıldan sonra Kâbe'ye müşriklerin yaklaşmamaları, hac törenlerine katılmamaları emrediliyordu. Hazreti Muhammed, Abû Bekr'i göndermiş, arkasından da Ali'yi kendi devesine bindirerek, emirleri Mekkelilere bildirmek ve onlara, sûrenin başında on, yahut on üç âyet okumak üzere yolladı. Ali Hazreti Peygamber'in emir- lerini yerine getirdi...

* Hac ehliyetle farzdır, Sade kurbanla gitmeyi Kur'an haram buyurur.

Hükümetten seçilen Müslüman büyüklerine hac farz kılınmış; fakat halka farz buyurulmamıştır. (İşte maide sûresinin 2. Ayeti açıkca buyurur.)

5. Maide Suresi:

Medine'de inmiştir.120 âyet 1804 kelime 11933 harftur...

Elmalı Hamdi yazır (Kur'anı kerimin yüce meali maide Sure ayet 2)

5. Maide sure 1.ayeti:

"Ey iman edenler, sözleşmelerinizi yerine geti-riniz! İhrama girdiğinizde avlanmayı helal sayma-manız şartıyla size, şu okunacak olanların dışındaki hayvanlar helal kılındı. Şüphesiz ki İstediği hükmü koyar..."

5. Maide suresi 2 ayeti."Ey iman edenler ne Allah'ın şeârine dini merasimlerine, ne haram aya, ne kurbanlık hediyelere, ne gerdanlıklarına, ne de Rab-lerinin gerek nimetini, gerekse hoşnutluğunu arayarak Beyt-I Haram'a doğru gelenlere sakın say-gısızlık etmeyin!.. İhram dan çıktığınızda isterseniz avlanın. Sizi mescid-i Haramdan alıkoydular diye bazılarına karşı beslediğiniz kin, sakın sizi tecevüze sevketmesin! İyilik ve takva sahibi olmada yardım-laşın, günah ve sınırı aşmada yardımlaşmayın! Allah'tan korkun; çünkü Allah'ın cezası çok çetindir;"

5. Maide suresi 3. Ayeti:

"Size şunlar haram kılındı... Ölü hayvan leşi, Kan, Domuz eti, Allah'tan başkası Adına kesilen, boğulmuş, vurulmuş, yuvarlanmış, sürülmüş, yırtıcı hayvalar tarafından yenmiş olup da henüz canlı iken kesmedikleriniz, dikili taşlar üzerinde boğazlananlar ve zarlar kısmet paylaşmanız. Bunlar birer yoldan çıkıştır... Bugün kâfirler dininizi sürdürebilmekten ümitlerini kestiler; onlardan korkmayın, yalnız ben-den korkun! İşte bugün dininizi kemâle erdirdim, üzerinizdeki nimetimi

tamamladım ve size din olarak müslümanlığa razı oldum. Herkim aşırı açlık durumunda çaresiz kalır da günaha eğilim maksadı olmaksızın, onlardan yemek zorunda olursa, elbette Allah, bağışlayandır. Merhamet sahibidir...

Bunlar:

* Bunlar hükümet tarafından görevlendirilmiş siyaset adamlarıdır... Özellikle oradaki konferanslara katılmak için gönderilmiş siyasiler gerekirse kendi kanaatlerince sevap işlemyi ve Tanrı rızasını talep için müşriklerin, müslümanlığı Kabul etmemiş, ama ticaret kastiyle hacca gidenlerdir.

*Kur'anı Kerim, Kâbeyi salih kullara bir sulh ve emniyet yeri olamak üzere farz kılıyor. Kabeye devlet büyükleri ve milleti idere edenlerin, ulemanın yani her İslam memleketinin bir toplantı ve konferans yeri olarak farz kılıyor. Devlet mihverini çeviren kimseler kâbede buluşup, anlaşsınlar, itilafları önleyip islamlar sulh osunlar diye, onları hacca çağırmakta ve Kâbede toplamaktadır... Komşu müslüman memle-ketlerde büyükler Kâbeye gelirler, toplantıya katılırlardı... Hazreti Peygamber zamanında böyleydi. [4]

Hazreti Muhahammed Haccül Veda da ve minada verdiği son konferansta buyurdu ki:

"Biliniz ki, sizin kanınız ile Müslümanların kanı birbirinize haramdır. Asla kâfirler gibi birbirinizin boynunu vurmayınız.

Rabbiniz huzuruna geldiğiniz zaman, kimin kime vurduğunu size sorar. İşte o zaman mazlumun hakkını zalimden alır. Burada hazır bulunmayanlara bulunanlar bu sözlerimi ulaştırsın."

Peygamberimiz bu vasiyetlerini üç defa tekrar etmiştir.

---

4 Kitabı Sahihel Müslüman 7. Cil 122-123 sahifelerinde yazar

Hazreti Muhammedin Veda haccından sonra, ona vekil olan isim büyükleri hacda toplanarak Peygamberimizin sünnetini ve Kur'an'ın farzını bütün müslüman memleketlerin Hacca gelen mümesillerine ve hacca ehil olanlara anlatmaktaydı. Böy-lece hac İslam birliği için bir konuşma ve danışma yeri olmuştur. Bunu anlamayan, hacca gitmeye ehil olmadığı halde, Allah'ın rızasını kazanırım, günahım af olur ümidiyle hacca gidenler ve böylece hac ünvanını alıp, etrafına gösteriş yapmak isteyenler, boş yere askerimizin hakkını Araplara yediriyorlar, zahmet ediyorlar. Çünkü Kur'an'ı Kerimin; Maide Suresinin ikinci ayetinde, bu çeşit insanların müşrik olduğunu emir buyurmuştur. Arapların kölelik zamanında kapanan gözlerimizi artık açalım. Kur'an'ın farzı budur...

Maide Suresinin 79. Ayeti buyurur:

"Ya Muhammed, çoğunu görürsün müşrikler ile dost olup Müslümanlar üzerine gelirler. Onlar ebedi cehennem ateşine düştüler." [5]

Müslüman kitaplarını okuyanların çoğunu görürsün ki müminlere buğuzlarından ötürü müşrik-lerle dostluk edip, müslümanları harbe sevk eden ve ol fesat müslümanlar hak yanında kendilerini Allah'ın kılıcına teslim etmişlerdir. Bu ne kadar çirkin bir iştir. Onlar cehennem azabına karışıp ebediyen orada kalırlar...

Malını ordudan böyle kaçıranlar hakkında yine tövbe Suresinin 54. Ayeti buyurur:

"Ya Muhammed münafıklara deki, malınızı kazazade olan askere gerek rızanızla, gerek askerin zoru ile verin. Siz seferde olanlara mal vermekten çeki-nirseniz fasıksınız" [6]

---

5 Halil Öztoprak; (Kur'an da Hikmet. Tarihte Hakikat adlı kitabı sayfa 33)

6 Halil Öztoprak; (Kur'an da Hikmet. Tarihte Hakikat adlı kitabı sayfa 34)

Konumuzu tarihte yaşanan bir olayla sonlayalım...

BİR HACININ MEZARI

Askere mal ve erzak vermeyi yasak edenler, ancak Allah ve Resulüne kafir olanlardır. Onların namazlarındaki sıdk ve rıza Hac ve namaz yoktur. Onların ellere sofuluk göstermek için yaptıkları ibadeti keharettir, rezalettir. Yiyeceklerini askere vermenin ne kadar sevap olduğunu bilmezler. Allah'ın cehenneminden korkmazlar.

Müzebeki nüfus adındaki kitabın 89 uncu sayfasında yazar. Abdulhamid İbni Mahmud ile İbni Abbas otururlar idi. Hacca giden yolculardan birisi ölmüş. Bunlar o hacının mezarını kazmaya adam gönderirler. Mezar kazıcılar nereyi kazdılar ise, orada bir yılan çıktı. Kazıcılar aciz kaldılar... Gelip İbni Abbas ile Abdulhamid'e haber verdiler. Bu hikmete şaşan Abdulhamid dedi ki:

"Ya İbni Abbas, ne yapalım ol yılanlar hacının amelleridir, mezarlarını her nereye değiştirsek de amelleri beraberdir.

Ahiri aciz kaldıklarından hacıyı yılanlar arasına defnettiler.

Benim adım hacı olsun diye, askerden ve fukaradan mal kaçırıp hacca gidenler, kendi akıllarınca Hacerülesved'ı ziyaret edip, ona yüz sürmeyi sevap bilip cehennem azabından kurtulduk sanırlar. Halbu ki hac, taşı ziyaret etmek değildir... Hazreti Pey-gamberin buyurduğu gibi, bir müminin kalbine girip:

"Kâbeyi huzurda ibadete durup, ahiret hesabını dünyada vererek, ölmeden evvel, ölerek mahşeri görmek. Hac ile değil ahlak iledir."

Hazreti Muhammedin, "Mevtü Kable enta mevt" Ölmeden evvel ölüm, diye buyurduğu mübarek hadisi budur. [7]

7 Halil Öztoprak; (Kur'an da Hikmet. Tarihte Hakikat adlı kitabı sayfa 35)

Hazreti Ali, hicretin kırkıncı yılı sabahı evinden çıkarken; Mülcemoğlu Abdurahman ve iki arkadaşı tarafında zehirli kılıçlarla yaraladılar. Üç gün içinde zehir tüm bedenini sarınca gece vakti vefat etti (9.II.661) Kabri, Necef'tedir.

Bazı sözleri:

* Düşmana üstün olduğunda, ona istediğini yapmaya gücün yetti mi?

* İnsanların en âcizi, dost kazanmayan insandır. Ondan daha âcizi de kazandığı dostu kaybedendir.

* Hayır, işleyen, hayırdan da hayırlıdır; şer işleyen şerden de şerdir.

* Seni üzen, nedamete düşüren kötülük, sana benlik veren iyilikten daha iyidir Tanrı katında.

* Seni kötülükten çekindiren kişi, sana müjde veren kişiye benzer.

* Muhtaç olduğun şeyi elde edememek, ehil olmayandan istemekten yeğdir.

* Zaman bedenleri yapar, dilekleri yeniler, ölümü yaklaştırır, istekleri uzaklaştırır, ondan fadalanmayı bilmeyen zahmete düşer, onu yitiren yorulur gider.

* İnsanın nefes alışı, ölüme doğru adım atışıdır.

* Dünya halkı, gemide uyurken giden yolculara benzer.

* İyiden iyiye inançla uyumak, şüphe içinde ibadet etmekten yeğdir.

HAZRETİ ALİ'NİN ÇAĞIRILMASI SÜNNETİ RESULULLAHTIR

Bu çağrılar "Yetiş ya Ali" gülbangi sünneti Resulullahtır.

Bir gün Resulü Ekrem Uhut gazvesinde küffarın hücumları karşısında bir çukura düştü. Naçar kaldı kuyu

içerisinde çıkamayınca Hak Teâla'ya yalvardı. O anda Cebrail aleyhisselam yetişip Hak Teâla'dan Selam getirerek:

"Ya Muhammed Hak Teâla, Ali'yi çağırmanı söyledi," deyince.

Hazreti Muhammet:

"Kardeşim Cebrail Ali dağın arkasındadır, Sedamı nasıl işitir?" Diye Cebrail'e yanıt verdi.

Cebrail aleyhisselam:

"Ya Muhammet, Ali mazharul acayiptir, duayı oku hemen kavuşur ve seni kuyudan çekip çıkarır," deyince.

Hazreti Muhammet o anda:

"Yetiş ya Ali" diye yüksek sesle bağırınca.

Hazreti Ali, Hazreti Muhammed'in feryadını işitti. (Bu gerçek duygu Hazreti Ali ile Hazreti Muhammet arasındaki sevginin tezahürüdür.) Hazreti Ali anında Muhammed'in sedasını işitir işitmez, yetişip Hazreti Muhammed'i ol kuyudan çıkararak kâfirlerin hücumundan kurtardı. Bu olayı tarih ve sireti nebi kitapları yazar.

Sayın okuyucular buna şüpheniz olmasın ki, Hazreti Ali Keremullahu veçhin veliyullah olduğu hakkında Kur'an'ı Kerim'de nice nice ayetler vardır.

Ankara Tıp Fakültesi Profesörlerinden F. Nafiz Uzluk Arif Çelebi adlı eserinin 88 nci sahifesinde yazar.

"Şunu olsun görmez misin ki, Tanrı velilerin eriştikleri yakınlıkta yüzlerce keramet iş ve güç vardır. Bu âdemiyet öyle bir muammadır ki, anı âdeme kavuşanlar velilerin Hak Teâla'ya ne kadar yakın olduğunu fehmetti. Değmeler âdemi bilmediler ve âdemliğe ermediler."

Ankara Hacı Bayram Camiinde'de eski yazı ile (*Ya Veliyullah*) yazılması da bu hikmetleri göstermektedir.

Sünneti Resulden bir hadis daha

"Ya Ali"

Köy odalarında ve toplu cemaatlerde okuduğumuz Sireti Nebi kitabında şöyle yazar:

Hazreti Resulü Ekrem'e iman etmeyen Suriye Şam üzerine Peygamber asker çekip gitmekte iken, Cebrail anında nazil olup:

"Ya Resulullah, Hazreti Allah sana selam etti, Ali'yi geri gönderesin," diye buyurdu."

Hazreti Resul anında:

"Ya Ali, sen buradan geri döneceksin emrini verdi."

Hazreti Ali bu emir üzerine hiçbir şey söylemeden Şam seferine giderken geri döndü.

Ali'nin dönmesinden sonra, İslam askeri yoluna devam etti. Şam ülkesine vardı. Şam'ın taşa tapan putperestleri ile İslam askeri karşılaştı. Üç gün yapılan muharebeden sonra çevreden birçok kâfir geldi. İslam askeri onları yenemedi. İslam ordusunun gücü giderek zayıfladı ve son zamanda küffar askeri kuvvet bulup, İslamları aralarına alıp çoğunu şehit etmeye başladılar. İslam ordusu arasına korku şüphesi düştü. Bu durumu gören ve onları idare eden kumandan halit ile Hazreti Resulün amcası Abbas ol kadar müteessir oldular ki, askerden ve canından ümitlerini kesip ağlaya ağlaya Hazreti Muhammed'e gelip Ya Resulullah, Ali'yi çağır, Ali'yi, ya yoksa askerde kuvvet kalmadı, cümlemiz yenilmek üzereyiz!

Ol saatte Hazreti Ali, Medine'de bir hurma ağacı üzerindeydi. Hazreti Fatıma ile Hasan ve Hüseyin'de o hurmayı devşirirlerdi. Hazreti Muhammed ile aralarında yaya olarak iki aylık bir yol vardı. O zamanlar at ve deveden başka yolculuk edilecek vasıta da yoktu. Hazreti Ali Medine'deki hurma bahçesinde iken Resulü Ekrem:

"Ya Ali" diye feryat etti.

Hazreti Ali o feryadı Medine'den hurmanın dalları arasında işitince:

"Lebbeyk Ya Resulullah" diye Medine'den Şam'a cevap verdi. Batın gözüyle Hazreti Muhammed ile askerinin kuşatıldığını gördü. Hazreti Fatıma'dan himmet alıp dakikasında Şam'a vardı. Hazreti Muhammed ile harbeden Hurkil ile Plus şahını esir edip Şam'ı İslamlaştırdı. Bu kavuşma ve işitme Hazreti Resulullah ile Hazreti Ali arasındaki ikrarın bir gerçek dostluğun cezbe kuvvetidir. Şüphe etme ki, gerçek dostlar; dosta düşkünlük zamanında yetişir.

Emevilerden miras kalan taassup ve irtica yolunda yürüyen Abbasilerin taht ve tacını Türklerden kıskanıp korumak endişesiyle mezhep imamlarına ettikleri iftiraları, ortaya attıkları taraflılığı, ikiliği Kur'an'ın emrine terk edelim. Türklük bölünmez bir bütündür. Gerçek duyguda ve inançta birlik olalım birlik kuralım. Zira hep din kardeşiyiz. İkiliği Kur'an'ı Kerim ortadan kaldırmıştır.

Sonuç olarak:

Gündüz çoluk çocuğunun nafakasını sağlamak için çalışmak, gecede kendi evinde, her bireyin durumuna göre; Allah adını anarak ibadet etmesi Kur'an emridir. Emri Kur'an böyle buyurur. Ümit ederiz ki, kör karanlığa ve taassuba alet olanlar art niyetli düşüncelerinde yanıldıklarını anlarlar. Burada Alevilerin Kur'an'ı Kerim'den ayrıldıklarını zannedenler, Kur'an'ı Kerim'in emirlerini dinleyip bu zanlarını değiştirirler. İçlerindeki ikilik nüvesinden kurtulup birlikteliği oluşturmak için en az onlarda alevi yurttaşlar kadar çaba gösterirler.

Alevileri başka gözle görmek kimseye fayda getirmez. İkilik yaratanlar ellerini vicdanlarına koyup düşünsünler. Alevilik bir anlamda Ali yoludur. Alevilik dünyalığı terk etmiş, hayır yolu tutanlar demektir. Bu

yol Kur'an'idir. Bu yol Ehl-i Beyt yoludur. Bu yol vicdanın kendi kendini sorgulamasıdır. Bu yol doğruyla eğriyi bulup doğruya ermektir.

Ehl-li Beyt, Hazreti Muhammed'in ev halkı olan, Hazreti Muhammed'in hırkası altında olan; Ali, Fatıma, Hasan ve Hüseyini deşti Kerbeladır. İleride anlatılacaktır. Dünya var olduğu sürece Ehl-i Beytin ismi anılacaktır. Dünyada tek bir canlı onları unutmayıp andığı sürece, dünya var olacaktır. Ne zaman Ehl-i Beyt unutuldu ise o zaman dünyanın sonu gelse gerektir.

Yolumuz bu nedenle Kur'an'idir. Bu yol mümin insanların yoludur. Ehl-i Beyti düşünerek anan darda kalmaz.

"Divane gönlümüz geçmez güzelden
Mihrin yareledi tenden ya Ali
Benim arzumanım sensin ezelden
Gitmez muhabetin candan ya Ali

Nice yüzbin yıllar kandilde durdun
Atanın belinde madere geldin
Anın için halkı gümana saldın
Bin bir dondan baş göstedin ya Ali

Tarikat içinde şemsü kamersin
Hakikat içinde zati kemalin
İstemem Cenneti göster cemalin
"Kul Himmet" göçmezden bundan ya Ali"

2. İMAM HASAN

Abu Muhammed Hasan ibni

Aliyy-İbni Ebi-Talib

İkinci imamdır. Babası Hazreti Ali, anası Hazreti Fâtıma'dır. Hicretin ikinci (623). Ya da üçüncü yılı (624) (12.III. ya da I.III). Doğum tarihi olarak başka rivayetler de vardır.

İmam Hasan doğunca Hazreti Peygamber, sağ kulağına iki kez Allahu Ekber, sol kulağına da:

"Allâh-ü Ekber" (Allah en büyüktür) (2 kere,)

"Eşhedü en lâ ilahe İllallah" (Şahitlik ederim ki Allah'tan başka İlah yoktur) (2 kere.)

"Eşhedü enne Muhammeden Rasûlullah" (Şahitlik ederim ki Muhammed Allah'ın elçisidir). (2 kere)

"Lâ İlâhe İllallah" (Allah'tan başka ilâh yoktur) (1 kere)

Göbeğini kendisi kesmiş, ağzına dilini vererek emdirmiş ve Harun Peygamberin oğlunun adı olan Şebber'in Arapçası olan Hasan adını vermiştir.

Künyesi Abû- Muhammed en meşhur lâkapları, Takiyy,[8] Zekiyy[9] ve Sıbt'tır.[10] Yüzüğünde "Yücelik tek Allah'ındır" ve bir rivayette "Tanrı yeter bana" sözü kazılıydı.

Beş kızı on bir oğlu olmuş. Soyu; Zeyd, Hasan, Hüseyin'ül Esrem ve Ömer adlı oğullarından yürümüş, ancak Hüseyinle Ömeri'in soyları, çabuk bitip tüken-

8 Esbât sıbt kelimesinin çoğuludur. İbrânîce'si şebet olan sıbt "oğul, torun" anlamına geldiği gibi "kabile" mânasına da gelir. Kur'ân-ı Kerîm'deki esbât kelimesi, Hz. Ya'kûb'un on iki oğlu ile onların soyunun oluşturduğu on iki kabileyi ifade eder (el-A'râf 7/160).

9 (dinde) mezhebini, inanışını gizli tutma, saklama işi.

10 Tâhir ve pâk kimse. Temiz insan.

miş, böylece O zeyd ve Al Musenna[11] lakabıyla anılan Hasan'ın soyu devam etmiştir.

İmâm Hasan, ceddi Hazreti Muhammed'e çok benzerdi. Pembe beyaz benizli, iri gözlü, söbüce[12] yüzlü, çekik burunlu, gür saçlı, uzun boyluydu. Göğsü ve omuzlarının arası geniş bazuları kalın, endamı uygun yüzü güzeldi. Sakal ve bıyıklarını siyaha boyardı.

Hazreti Peygamberin Hasan ve Hüseyin için:

"Onlar, cennet gençlerinin ulularıdır" dediği, "onlar, dünyada iki çiçeğimdir benim" buyurduğunu cihan bilir.

Ahlak bakımından örnekti. Biriken malını, mülkünü, iki yahut üç kere dağıttığı rivayet edilir. Cömertliği haddinden fazlaydı.

Hazreti Ali, Cemel Savaşına giderken ordu toplamak üzere, Abbas oğlu Abdullah ile Abû Bekr'in oğlu Muhammed'i Irak'a göndermişti. Oysa Irak valisi Ebû Musa-ı Aş'ari, savaş taraftarı değildi. Iraklıların Ali'ye yardım etmemelerini istiyordu. Abbas oğlu Muhammed'den bir haber gelmeyince, Zi-Kaar denen yere konmuş bulunan Hazreti Ali, oğlu İmam Hasan'ı Ammar, Zeyd ve Kays'la Kûfe'e gönderdi. Hasan o vakit, otuz üç yaşlarındaydı.

Kûfe'de Hazreti Ali'nin mektubunu okuduktan

sonra halka şöyle seslendi:

"Hamd Allah'a; üstündür, sınıkları onarır, alabildiğine kahredicidir, birdir, büyüktür, yücelerden yücedir. "Sizden, sözünü gizleyen de birdir, katında açıkça söyleyen de; geceleyin gizlice yol alan da, gündüzün yürüyen de." [13] Hamd ederim ona, gelip çatan herşeyde nimetler verişinde; hatta sevdiğimiz şeylere kavuşmamız,

---

11 kendi asıl isminden maaada bir isimle musemma kılmak, soyadlanmak, bir lakapla lakaplanmak [genel]

12 "bir ucu sivrilen küre, yumurta biçimi, oval"

13 XIII, 10

istemediğimiz şeylere uğramamızda bile; ister rahatlık ve esenlik olsun; ister darlık ve sıkıntı olsun.

Ve bilirim bildirirm ki, tek Tanrı'dan başka yoktur tapacak; birdir, ortağı yoktur; Muhammed kuludur, elçisidir onun; lütfetti onu peygamberliğiyle bize; özelleştirdi iletilmesi için vahyini indirdi ona, Bütün yaratıkların içinde onu seçti. Putlara tapılırken, Şeytan'a uyulurken, Bahman'a isyan edilirken. Bütün insanlara, cinlere gönderdi onu; rahmet etsin ona ve soyuna; elçilerine verdiği karşılığın en üstünün versin ona...

Bundan sonra şunu bilin ki; Ben size bilmediğiniz şeyi söylemiyorum. Gerçekten de inananların emiri, Ebû Taliboğlu Ali, Tanrı onun işini doğrultsun...

Yardımını üstün etsin, beni doğruya çağırmak, kitaba uymak, Tanrı yolunda savaşmak için, sizi çağırmaya gönderdi beni; hatta hemen savaşa kalkışırsanız, mesela; hoşlanmadığınız şeye uğrarsanız, biraz gecikirseniz, sevdiğiniz, dilediğiniz şeye kavuşursunuz; olur ya buna bile bakmadan savaşa girişmenizi

buyurdu; bunun için sizi çağırmaya gönderdi beni.

Bilirsiniz elbet, Ali yapa yalnız ibâdet kıldı Tanrı elçisiyle, on yaşındaydı. İnandı ona; sonra da Tanrı elçisinin yanında bütün savaşlara katıldı. Hepinizde Allah rızası için, Peygambere uyup çalışması, Müslümanlıkta güzelim izler bıraktığını duymuşsunuzdur, bilmişsinizdir. Allah elçisi ondan razı olarak göçmüştür. O; Allah elçisinin gözlerini elleriyle örtmüştür. Tek başına onu yıkamıştır. Meleklerin dışında hiç kimse ona yardım etmemiştir. Sadece amcasının oğlu Fazl ona su taşımıştır. Mezara o koymuştur Tanrı elçisini, vasiyeti üzerine Hazreti Muhammedin borçların o ödemiştir. Ona bunlardan başka yapılan işler de Tanrı lütfudur.

And olsun Allah'a, O, sizi kendisine çağırmıyor ki! İnsanlar başıboş develer gibi, onun başına üşüştüler; O'na isteyerek biaat ettiler. İçlerinden dönenler oldu.

Biatten döndüler; oysa o bu işi işlememişti. Aykırı herhangi bir harekette bulunmamıştı. O'na haset ettiler. Düşmanlıkta bulundular ve döndüler.

Size diyorum Tanrı kulları, derim size; Allah'tan O'nun buyruklarına uyun; uğraşın, çalışın, çabalayın Tanrıdan yardım dileyin; Birbirinizden, müminler emirinin çağrısına icabet edin; dostlarını, kendisine uyanları koruduğu gibi bizi de korusun; Tanrı sizi de... Bize de yardım etsin. Yardım etsin ki! Sakınmayı bize de ilhâm etsin, size de. Birlikte düşmanlarıyla savaşalım. Yüce ulu Tanrı'dan, kendim için de yargılanma dilerim, sizin içinde...

Bu hutbeyi okuduktan sonra gitti, babasına bir konak hazırladı.

Hutbeyi, Cabir ibni Yezid'e; Tamim İbni Huzeym anlatıyor. Cabir diyor ki:

"O yaşta bir genç, şu okuduğu hutbeyi okudu ha; nasıl okudu, nasıl iradet etti bunu?"

Tamim:

"Çok sözlerini unuttum," diyor. "Bu ancak aklımda kalan kısmı..."

Abû Muhnaf der ki:

"Hasan ve Ammâr Kûfe'ye gelince halkı mescide topladılar. Hasan şu hutbeyi okudu.

"Ey insanlar, biz ve siz Allah'a, kitabına, Peygamberinin sünnetine ve Müslümanlar içinde din hükümlerini bilenlerin en bilginine, adelet sahibi olanların en adiline, üstünlerin en üstününe, biatleşenlerin en faydalısına; Kur'an'a uyana, sünneti bırakmayana, Tanrı'nın kendisine ve Resûlune yaklaştırdığı zata çağırmaya geldik. O'nun, Tanrı elçisine iki yakınlığı var... Din bakımından, soy bakımından. O, insanlar Tanrı elçisini horlarken ona yardım etti. Halkı ondan uzaklaşırken yaklaştı; Halk Tanrı'ya şirk koşarken, onunla ibadet kıldı. Halk bozguna uğramışken; O'nun maiyetinde savaş-

tı. Halk O'nu yalanlarken, O zerre kadar aklına şek süpe içinde kalmadı. O'dur sizden yardım isteyen; O'dur sizi gerçeğe çağıran. O'dur size savaşı buyuran. Biatı bozan toplulukla savaşın; doğru ve düzgün kişileri öldürenlerle, onun memurlarına işkence edenlerle, hazinesini yağmalayanlarla savaşmaktan geri kalmayın. Tanrı acısın size; doğruluğa uyun, kötülüklerde uzak durun, iyi kişilerle beraber olun.

Hasan hutbesini tamamladıktan sonra Ammâr

kalktı. Halkı, Ali'ye uymaya davet etti. Abû-Musa ise, bütün bunlardan sonra minbere çıktı. Halkı Müslümanlarla savaşmamayı buyurdu. Bu işler bir müddet böyle yürüdü. Ali, halkın bu halini duyunca; Malik-al Aşkar'a, Abû-Musa hakkında sen şefaat etmiştin, bu iş bu hale geldi. *"Şimdi git bozduğunu düzelt,"* diye emir verdi.

Aştar, hemen Kûfeye vardı. Abû-Mûsa'nın adamlarını hükümet konağından çıkardı. Abû-Musa da artık sesini kesti.

Hasan, kardeşi Hüseyin ile birlikte, Cemel, Sıffin ve Nehrivan savaşlarında da bulundu. Fakat Hazreti Ali, her ikisine de savaşa katılmalarına izin vermedi. Sıffinde, İmam Hasan, kardeşiyle beraber savaşa katılacağı sırada Ali, "Tutun şu çocukları; onlarla nefes alıyorum ben; onlara bir şey olursa, Resulullah'ın soyu kesilir;" buyurdu.

Hazreti Ali, Kamu hizmetine bıraktığı malına, onu, ondan sonra kardeşi Hüseyin'i, O'ndan sonra da Fatıma evladına, nazır tain etmiş ve bu hususta bir de yazılı emir bırakmıştı.

Hazreti Ali, vefatından önce ve vurulduktan sonraki vasiyetlerini "Nahc-al Balâga" da yazar.

BABASININ ŞAHADETİNDEN SONRA

Hazreti Ali'nin defnedildiği gecesi ertesi gün, yani hicretin kırkıncı yılı, yirmi birinci günü (10. II. 660) Kûfe mescidinde minbere çıkmış, şu hutbeyi okumuştur.

"Bugece, öylesine bir zat vefaat etti ki, Resulullah'tan başka, ne eskilerde onun derecesini aşan var, ne de sonra gelecekler arasında bulunur. O, Resûlullah'ın maiyetinde savaşır, nefsiyle onu korurdu. Cebrail sağında giderdi onun, Mikail solunda; Tanrı izniyle fethetmeden geri dönmezdi. Meryemoğlu İsa'-nın göğe ağdığı, Mûsa'nın vasisi Nunoğlu Yûşa'nın vefat ettiği, Tanrı ona ve soyuna rahmet etsin ve esenlikler versin. Muhammed'e Kur'an'indirdiği gece vefat etti. Altın ve gümüş olarak ancak yediyüz dirhem bıraktı. Bununla da ayaline bir hizmetçi satın alacaktı, maaşından biriktirmişti.

Burda dayanamayarak ağlamaya başladı. Halk da onunla birlikte ağladı. Sonra buyurdu ki:

"Ey insanlar, beni bilen bilir, bilmeyen bilsin ki, benim Ali'nin oğlu Hasan; benim peygamberin oğlu; benim vasinin oğlu; benim muştuluyanın oğlu; benim korkutanın oğlu; benim Tanrı izniyle Allah'a çağıranın oğlu; benim aydın ışığın oğlu; Benim o Ehl-i Beyt'ten ki, Allah, pisliği giderdi onlardan; tertemiz etti onları; Benim o Ehl-i Beytten ki, Cebrâil evimize inerdi. Evimizden ağardı göğe; benim o Ehl-i Beytten ki, Tanrı, onları sevmeyi her Müslümana farz etmiş de demiştir ki:

De ki:

"Sizden tebliğime karşı bir ücret istemiyorum, istediğim, ancak yakınlarıma sevgidir ve kim güzel ve iyi bir iş yaparsa onun güzelim makâafatını arttırırız. Yapılan güzelim ve iyi iş, biz Ehl-i Beyt'i sevmektir.

Burada, Abbasoğlu Abdullah ayağa kalkmış, ey insanlar demiştir; bu, Peygamberimizin oğlu, imamınızın oğludur, biat edin ona:

Halk koşarak kendisine biat etmiştir. Biattan sonra ilk iş olarak, inbi Mülcem'i çağırmışlar. İbni Mülcem, ahtim olsun, beni bırak... Şam'a gideyim. Muviye ölmemişse öldüreyim, tekrar gelip teslim olayım sana. O zaman bana dilediğini yap demişse de İmam Hasan, canını cehenneme göndermeden; bir yudum soğuk su bile içmem, deyip bir kılıç daresiyle boynunu uçurmuştur.

İmam Hasan, hilafet makamına geçtikten sonra, Muaviye ile mektuplaşmış, onu yola getirmeye uğraşmış, ama başarılı olamamıştır. Böylece savaş için hazırlık yapmaya başlamış, ancak Muaviye'nin ordusuyla Irak'a hareket ettiğini duyunca Adıyoğlu Hacer'e halkı toplamasını emretmiştir. Halk toplanınca onlara savaş nedenlerini anlatmış ve Nuhayla'da toplanmalarını istemiştir. Halktan hiçbir ses çıkmayınca Hatemoğlu Adıyy, ayağa kalkarak halka tesirli sözler söylemiş, İmam Hasan'a ilk olarak ben gidiyorum diyerek mescitden çıkıp, kapıdan duran atına binip Nuhayla'ya gitmiştir.

İmam Hasan ordusuyla hareket etmeden önce, Abbasoğlu Ubeydullah'i, Muaviye'nin üstüne yollamış, sonra kendisi de orduyla hareket etmiştir. Ordusunda babasına ve kendisine taraftar olanlar, Hariciler ikiyüzlüler, sırf ganimet elde etmek için gelenler vardı. Sabat denen yere gelince, yanındakilere:

"Müslümanların hayrı ne işteyse," onu yapacağını buyurması üzerine halk, biribirine bakıp Muâviye'yle uzlaşarak, "bu da kâfir oldu" demeye koyuldular. Halkın bir kısmıysa, çadırına saldırıp yağma ve talana başladılar. Hatta üstünde otrduğu seccâddeyi bile çekip aldılar.

Sâbât'tan hareket edince, Esedoğlu kabilesin-

den Sinanoğlu cerrah, ya da Cerrahoğlu Sinan adlı biri, atının dizginini tutup:

"Allahu Ekber ya Hasan, baban gibi sende müşrik oldun;" diyerek baldırını yaraladı.

İmam Hasan'ın adamları kaşla göz arasında adamı öldürdüler. Medayin'de bir kere daha çadırını yağmaladılar. O sırada Abbasoğlu Ubeydullah da Muaviye'nin sözlerine inanıp gidip, Muâviye'ye tabi oldu.

İmam Hasan, bütün bu şartar altında, Muâviye'yle uzlaşmaktan başka bir çaresi kalmayınca, onun tarafından öne sürülen şartları kabul etmek zorunda kaldı.

Muaviye'nin emir-ül mü'minin diye anılmaması, Ali taraftarlarına taaruzlarda bulunmaması, Ali'ye sövülmemesi, barış şartlarındandı. Muaviye, bütün şartları kabul etti; ancak Hazreti Ali'ye sövmemeyi kabul etmedi. "Hasan'ın bulunduğu yerde sövmeyiz" dedi. Şartlardan biri de Muaviye'nin yerine kimseyi emir tayin etmemesiydi.

İmam Hasan'ın, Muaviye ile antlaşması, hicretin kırk birinci yılı Cuma günüydü (16.X.661). Başka tarih tesbit edenler de vardır.

İmam Hasan, Muaviye'yle barıştıktan sonra, Muaviye'ninde bulunduğu bir mecliste bir hutbe okuyarak, Allah'a hamdu sena edip, Hazreti Peygambere ve soyuna salatü selamdan sonra demiştir ki:

"Beni bilen bilir, bilmeyen bilsin ki, Ben Resulullah'ın oğlu Hasan'ım. Benim muştulayanın, korkutanın oğlu; Benim tanrı elçiliğine seçilenin oğlu; Benim meleklerin selatü selam getirdikleri zatın oğlu; Benim ümmete yücelik verenin oğlu; Benim Allah'tan Cebreil'in elçi olarak kendisine gönderilenin oğlu; Benim âlemlere rahmet olarak gönderilenin oğlu."

Muaviye bu sözlere tahammül edemiyerek yüksek sesle:

"Yeter ya Hasan, biraz da bizi methi sena et," deyince.

İmam Hasan kaldığı yerde hutbesine devam ederek:

"Benim duası kabul edilenin oğlu; Benim, yaklaşık aralarında iki yay kadar bir mesafe kaldı, hatta daha da yakın ayeti, şanında inenin oğlu. Benim itaat edilen şe-

faatçının oğlu; Benim Mekke ile Minaa'nın oğlu, Benim Kurayş'ın, zorla kendisine uyduğu zatın oğlu, O kimsenin oğluyum ben ki, ona uyan kutludur, uymayan kötü. O kimsenin oğluyum ben ki yeryüzü temizdir, mescit kesilmiştir ona. O kimsenin oğluyum ki gökte haberler gelir, durur ona. O kimsenin oğluyum ki yüce Allah onlardan pisliği giderdi, ter temiz etti onları." Deyince Muaviye:

"Ya Hasan, sanırım ki gene halifelik davasına kalkışacaksın? Deyince, İmam Hasan da:

"Ya Muaviye halife, Resulullah'ın huyuyla huylanan, ona itaat eden kişidir; ömrün hakkı için biziz hidayet alemetleri, takva nişaneleri, sana gelince; sensin sünneti yıkanların, bid'ati diriltenlerin, Allah kullarını sürü, Allah dinini oyuncak yapanların biri; halbu ki ne kadar yaşayacaksın ki? Ölüp gideceksin; suçların yanına kar mı kalacak?"

İmam Hasan'a bu barış yüzünden ağır sözler söyleyenler olmuş, ona esenlik sana ey inananları aşağılatan diye selam verenler bulunmuş, İmam Hasan, zamanın şartlarını anlatıp yumuşaklıkla sorulanları cevaplamıştır.

Muaviye Barıştan sonra, Kufye gelmiş, mescitte kendisine biat edilmiş. Asoğlu Amr, İmam Hasan'ın sözde aczini belirtmek için, "bir kere daha halka karşı, hilafeti bıraktığını halka ilan etsin;" demişse de, Muaviye:

"Buna gerek olmadığını" söylemekle beraber Amr ısrar edince İmam Hasan'a ricada bulunmuştur.

İmam Hasan bunun üzerine minbere çıkarak buyurmuştur ki:

"Ey insanlar! Allah sizi, bizim evvelimizle doğru yola sevk etti, ahırımızla da karılarınızı korudu. Dünyada üstünlük, akıllılık, takvadan, ahmaklık da kötülüğe uymaktan ibarettir. Halifelikteki davamıza gelince:

Muaviye benden haklıdır yahut hak benimdir de Allah'ın rızası ve Muhammed ümmetinin selameti, kanı-

nızın dökülmemesi için ben, onu kendisine bıraktım. Bilemem, belki de bu, sizin için bir sınanmadır, glecek bir zamanda musibete düşmektir."

Muaviye bu sözlerin halk üzerindeki etkisini görünce hemen minberden inmesini söyleyerek; Amr'a da:

"Yaptığını gördün mü, zaten senin de istediğin buydu?" diyerek kızmıştır.

Muaviye yapılan barış şartlarının hiç birisine uymamış, daha Kufedeyken okuduğu bir hutbede:

"Yapı yapıldıktan sonra, iskele nasıl yıkılırsa, ben de barış şartlarını yıktım, ayaklarımın altına aldım;" demekten çekinmemiştir.

Basralılar Ehlibeyte verdikleri malı vermeyinca.; Muaviye sesini bile çıkarmamıştır. Hazreti Hacer'i ve Hazreti Ali taraftarlarında birçoğunu öldürtmüştür. İmam Hasan'ın bulunduğu bir toplantıda, Hazreti Ayi'ye lanet etmiyeceğini söz verdiği halde, bu sözünde de durmamış, daha Kufedeyken küfür ve lanete başlamış; halka da lanet okumalarını emredince bu durum üzerine İmam Hasan:

"Allah lanet etsin adı, sanı aşağılık, soyu pis, şerri ezli ve daimi olanımıza, küfrü ve nifakı, eskiden beri sürüp gidenimize" diye buyurmuş, birçok kişi de bu duaya kabul buyurmuşlar.

Muaviye bu kötü işi, Medineye gelince, Hazreti Peygamberin sürekli toplantı yaptığı mekânda yapmış, sahabelerin kimisi hayretler içinde donup kalmışlar adeta, kimisi yerlere kapanmış, kimisi de toplantı yerini terketmiştir.

Müminler anası, Ümmü Seleme bizzat toplantıya gelip:

"Ali'ye söven bana söver, bana söven de Allah'a sövmüş olur." Hadisini Muaviye'nin yüzüne karşı okumuş, fakat bu ihtar bile kâr etmemiştir. Yerine kimseyi tain etmemesi şartını da, ölümünden önce oğlu Yezid'e halkı cebren biat ettirerek çiğnemiştir.

İMAM HASAN'IN ŞAHADETİ

Muaviye, İmam Hasan'ın karısı Eş'as kızı Ca'de'yi kandırmış, gönderilen zehri İmam Hasan'a içirirse, kendisine yüzbin dirhem vereceğini ve oğlu yezid'e vereceğini vaad etmiştir. Ca'de, bu vaatlere kanmış, gönderilen zehiri, süt ile karıştırarak İmam Hasan'a vermiştir. İmam Hasan zehirlendiğini anlayınca İmam Hüseyin'e:

"Beni zehirleyeni ben biliyorum; fakat onu Allah'a havale ediyorum;" diyerek ceddinin yanına gömülmesini, buna mani olurlarsa Baki mezalığına defnedilmesini vasiyet etmiştir.

Vefatından sonra İmam Hüseyin; İbni Abbas, Caferoğlu Abdurahman, Abbasoğlu Abdullah'ın oğlu Ali'nin yardımlarıyla İmam Hasan'ı yıkamış, cenaze namazını kılmış. Hazreti peygamberin yanına defnedilmesine Ümeyyeoğulları müsaade etmediklerinde Baki mezarlığına defnedilmiştir. Vefatları hicretin ellinci yılı seferinin yirmidokuzuncu günüdür (28. III. 670). Vefat tarihinde daha başka rivayetler de vardır. Vefat ettiği sırada kırkyedi ya da kırksekiz yaşlarındaydı.

Ca'de bu kötü işi işledikten sonra Şam'a, Muaviye'ye gitmiş. Muaviye kendisine vaat ettiği parayı vermiş, ama onu Yezid'e almamıştır.

İMAM HASAN'IN BAZI SÖZLERİ

*Dünyan için, ebediyen yaşıyacakmışsın gibi çalış, ahiretin için yarın ölecekmişsin gibi davran.

*Hiçbir topluluk yoktur ki; bir birlerine bir şeyi danışsınlar da doğruyu bulamasınlar.

*Yakın, soyca uzak olsa bile, sevgide yakın olan-dır; uzak soyca yakın olsa bile sevgide uzak olandır.*İçinde hiçbir şer bulunmayan hayır, nimete şükretmek, bir musibet gelince de dayanmaktır.

* Unutmak, cehenneme girmekten ehvendir.

* Fırsat tez kaçar gider, tekrar geri gelmesi de pek geçtir.

3. İMAM HÜSEYİN

Abu-Abdullah Hüseyin İbni

Aliyy-İbni Ebi- Talip A.S

Üçüncü imamdır. Hicretin üçüncü yılı Şabanın üçüncü günü (19.I.625) Medine'de doğmuştur. Babası Ali, anası Fatıma'dır. Doğum tarihinde başka rivayetler de vardır. Ana karnında altı ay durduğu da meşhur bir rivayettir.

Doğumu, Hazreti Peygambere müjdelenince hemen gelmiş sağ kulağına ezan, sol kulağına da kamet okumuş, adını Harun Peygamberin küçük oğlunun adı olan Şubbeyr'in Arapçadan karşılığı olan Hüseyin koymuştur. İmam Hasan'a olduğu gibi, İmam Hüseyin'e de bir kurban kesmiş, yedinci günü de saçlarının kesilip tartılmasını, ağırlığı miktarınca sadaka verilmesini cenabı Fatıma'ya emretmiştir.

Birgün İmam Hüseyin, toplantı yerine gelmiş, Resulullah onu kucağına alınca; Hüseyin eliyle atasının sakalını okşamaya başlayınca; Hazreti Muhammed Hüseyin'in ağzını ağzına alarak:

"Allahım ben seviyorum bunu sen de sev."

Birkaç kez ağzını dudaklarını öper, onu ve kardeşini omzunda taşırdı. Hazreti Peygamber secdedeyken Hüseyin'in O'nun sırtına çıktığı olurdu. Birgün Hazreti Peygameri yemeğe davet etmişlerdi. Hüseyin de beraberdi. Hazerit Peygamberi karşıladılar. Hüseyin de çocuklarla oyuna dalmıştı. Resullulah onu tutmak istedi. Hüseyin, bir o yana bir bu yana kaçarken; Hazreti Peygamber gülerek yakaladı onu, ağzından öperek;

Hüseyin bendendir, ben de Hüseyin'denim; Allah sevsin Hüseyin'i seveni; Hüseyin sıbıtlardan bir sıbıttır [14] buyurdu.

Birgün de Fatıma'nın evine gitmişti. Hüseyin ağlıyordu. Ağlamıyı duyunca Fatıma'ya:

"Bilmez misin Hüseyin'in ağlayışı incitir beni" dedi.

Hüseyin ve abisi Hasan hakkındaki hadisleri yazsak ayrı bir iktap olur. Onun için bu kadar la idare edelim.

***

Zamanın siyah renkili kaleminin izniyle yazılan bu namlı nüsha kararsız ve kalemin yardımıyla yazılan bu mektup Kerbela Sultanı Ali Murtaza oğlu Hüseyin'in zafer mektubudur. Dert meydanında çiğer dağlayıcı ah mektubunu çekip, nemli gözlerinden daima yaşlar döküp, belaler askerinin toluluğu ve muhasara edilmeyen ordu birlikleriyle Allah'ın lütfu mülkünü ele geçirip ve Allah atıfetlerinin iklimi fetedip, yakınlık tahtının saltanatından Kemal mertebesine ermiştir.

Ve cefakâr Yezid'in musibet mektubudur ki gaflet fecesinde, nefs ve mal hevesiyle saadet ve Tevfik [15] çerağı sönmüş ve dünyaya ait ne kadar çerçöple dolu sellerle iman ve İslam binası viran olmuştur.

Gerçekten de bedenlerinden ayrılan ruhlara, dünya ahvalini görmek mümkün olsa ve insan, beden çürüyüp dağıldıktan sonra, dünya umurundan haber alsa Hazret'i Hüseyin'in ve Ali'nin çektikleri ceyfalardan edindikleri saadetle, zaman zaman nasıl haz içinde kal-

14 Esbât sıbt kelimesinin çoğuludur. İbrânîce'si şebet olan sıbt "oğul, torun" anlamına geldiği gibi "kabile" mânasına da gelir. Kur'ân-ı Kerîm'deki esbât kelimesi, Hz. Ya'kūb'un on iki oğlu ile onların soyunun oluşturduğu on iki kabileyi ifade eder (el-A'râf 7/160).

15 Tevfik isminin anlamı ve manaları şöyledir;
1-Uydurma, uygun düşürme, arayı bulma, birleştirme. 2-Başarıya ulaştırma. 3-Tanrı'nın yardımına kavuşma. 4-Kuran'da Nisa Suresi 62. ayet ve Hud Suresi 88. ayetlerde geçer

dıklarını mezarlarında, nasıl rahata erdiklerini ve alçak Yezid'in ameli cezasını görüp her an üzerindeki laneti yenileyerek türlü ihanetlere ve nedamet zehirini içerek, ne tür belalarla, elemlere uğradığını görmek ve anlamak gerek!..

Doğrusu da, şehit Hüseyin'in şehadet olayını anmak kemal derecesinde temiz ve itikate delalet etmekle, tıpkı ibadet gibidir. Kerbela mazlumunun yeni yeni musibet olayları, gaflet ve ehlini uyandırmağa neden olduğu tarafla, saadetin en yüksek mertebesidir.

Gerçi, Kerbela olayı, onu anlatan dil için yakıcı ateştir. Şehitlerin halini yazan melanet arttırıcı kalem, keder yanında fırlamış gönül delen bir oktur. Fakat o can akıcı ışık, dile geldikte, muhabbet erbabının göğsünden başka yerden ateşlenmez ve o gönül yakıcı ok, kanatlanıp uçunca vefa ehlinin gönlünde başka yerde eser bırakmaz.

"Nüsha-i Şehavid" de yazılı ve bütün dünyada meşhurdir ki, Hazret'i Ali Murtaza oğlu Hazreti Hüseyin on iki İmamdan üçüncü imamdır.

Künyesi Ebu Abdullah ve mübarek lakabı Zeki, Şehit, Mazlum ve Sıbt olup Hicretin dördüncü yılı Şaban ayının beşinci Salı günü medine'de doğmuştur.

Rivayet ederler ki, hilkat dalı saadet gülşeninde

zuhura gelip vücut boşluğunun bahçesi süslendikte, teşrifi müjdesi Hazreti Resule erişti. O Hazret, tam bir istekle Fatıma'nın evine gelip ebelik eden Amise kızı Esma, yeni doğan çocuğu, Hazretin huzuruna getirip Ali İbni Ebu Talibe:

"Ya Ali! Bu mesut çocuğa ne isim verirsin"

Hazreti Ali Murtaza:

"Ya Resulullah! Haşa ki, ben bu işte senden önce hareket edeyim, sen ne dilersen adı o olsun... Amma düşünürdüm ki, sizinle konuşarak adını ya Harb, yahut da Cafer koyayım..."

Hazreti Resul:

"Ben de, bu işte Hazret'i Vacib-ül-vücudtan önce hareket edemem;" diye buyurunca; O sırada Cebrail Emin inip selam verdi ve dedi ki:

"Ya Resulullah! Bu çocuğa Harun Peygamber oğlunun adına uygun olarak (Şibbir) adını veresin. Şibbir Yunan Lugatında Hüseyin manasına gelir.

Bu emir üzerine, mübarek adını Hüseyin koydular... Hazretin güneşi günden güne velayet göklerinde yükselip, fıtratı hilali risalet güneşinden feyizli nurunu almakla ay tamam olup surette ve mânada bütün faziletleri nefsinde toplanmış oldu. Her fazilette üstünlük iktidarına ve her manada Kemal mertebesine erişti.

Gerçekten de, bundan daha büyük hangi fazilet

olur ki, bütün meşhur imamlar ve seyidlerin büyükleri, onun soyundan olup seyidi sadet silselisi ona bağlı olsun?

Hangi mertebe ondan üstün olur ki, baş sağlığının yenilenmesinden kıyamete kadar Hakkın doğru

luğunu batıl ayırabilsin?

Hakkıyla yeni yetişmiş bir dal ki, Zehra'nın sevgi yumağından baş çekip, Murtaza'nın şefkat ırmağı ve Mustafa ilfatının rüzgârıyla beslenmiş ola!

Bir cevher ki, Fatıma'nın karnı sedefinde, Murtaza'nın Kemale ermiş nisanında zuhur edip, Resulullahın sülalesi deryasından hâsıl olmuştur. Hakikat pazarında ne kıymet bulacağı düşünülsün.

Şüphesiz ki her taraftan şerefli zatı Kemal'i gerektiğinde, hoş, gökçe unsuru anıklık bakımından kemale yettiğinde bela ve mihnette dahi kemal mertebesini onda görün ve şiddet makamından yüksek mertebesini düşünün ki bütün Peygamberler ve velilerden daha seçkin olup, yetmiş iki tehlikeli yara ile yirmi bin dinsiz zalim arasında düşüp, ne soyundan gelenlerin ve ne de

evladının ölümü ona ıstırap vermez ve onu aciz duruma düşürüp sızlanmalarına neden olmaz, ne eşinden ayrılmak ve ne de çocuklarının durumu ve feryadı figanları onu ıstıraba düşürüp gidiş yolunu bozamadı...

Rivayet ederler ki, Hazreti Hüseyin'in şehadet ve felekat haberlerini Hazreti Peygambere Cebrail, birçok defalar getirmiştir.

Bu da onlardan biridir ki:

O mazlum doğmazdan evvel Haris kızı Ümmül-Galz bir gece rüyasında, Hazreti Peygamber'in azasından bir parçasının kesip önüne koyduklarını gördü. Üzüntüyle rüyasında uyanıp Hazreti Resulun yanına giderek rüyasını arz etti. Hazreti peygamber şöyle buyurdu:

"Ey Ümmül-Falz! Fatıma gebedir. Ondan iyi bir çocuk zuhur edecektir. O benim ciğer köşemdir. Yakında doğacak ve sen onun koruyucu olacaksın.

Rivayet ederler ki, bir gün Hazreti Resul, o masumu yanına alıp yüzünü yüzüne sürerken, şehzadenin içi garipsedi ve gözlerinden dökülen birkaç damla yaş, Hazreti Muhammedin eteğine damladı.

Ümmüy-Falz bu hale canı sıkıldı ve o mazlumu zorla çekerek Hazreti Resulün kucağından aldı. O nedenle çocuk incinerek ağlamaya başladı.

Peygamber:

"Ey Ümmül-Fazl, ciğer köşemi ağlattın, onun döktüğü damlaların kederi, bir parça su ile geçer. Fakat benim hatırıma öyle bir keder erişti ki, deryaların suyu ile dahi geçmez.

O sırada Cebrail görünüp Hazreti Resule:

"Ya Resulullah! Sen Hüseyin'in bir damla gözyaşının dükülmesinden çok üzülüyorsun. Fakat Kerbela'da azasından yüz çeşme açılıp her birinden sel gibi kan aktığını görsen halin nice ola?

Hazreti Peygamber bu sözleri duyunca ağladı.

Yine bir gün halk bayram sevinci içindeydi. Şehzadeler, Hazreti Peygamberin yanında bulunuyorlardı. Ona şöyle yalvardılar:

"Ey kâinatın efendisi! Kurayş ulularının evlatları, yeni ve renkli elbiseler giydikleri için öğünürler, Biz ki, velayet bostanının ağaçlarıyız, iltifatının baha-

rından yeni elbiseler isteriz.

Hazret, çocuklara ne cevap vereceğini düşünerek, Allah'ın dergâhına yöneldiği sırada Cebrail inip Cennetten iki beyaz elbise getirdi ve birini Hasan'a, ötekini Hüseyin'e verdi.

Şehzadeler, o elbiseleri sade bulup ötekilerin renkli elbiseleri gibi kürkten yapılmış kaftan istediler.

Cebrail Hazreti Resule:

"Bu kolay iştir, ya Resullulah... Emret de su getirsinler. Bu kaftanların üzerine dökeyim. Sen de kendi elinle bu kumaşları sık... Şehzadeler, renklerden hoşlarına gidenleri beğensinler..." dedi.

Bu işe başlandığında İmam Hasan:

"Ben zümrüt renkli elbise isterim,"dedi.

Hazreti Hüseyin de:

"Benim lâl rengi elbise hoşuma gider!" buyurdu.

Elbiseler anında beğendikleri renge boyanmıştı.

Bunları sırtlarına giyince sevindiler. Cebrail ise ağlamaya başladı.

Hazreti Peygamber:

"Ey meleklerin başı! Benim evlatlarımın sevinci ile senin çok üzülmüş olmanın elbette ki bir nedeni vardır!" buyurunca:

Cebrail cevap olarak:

"Ey kâinatın efendisi! Miraç gecesi Cennette gördüğün köşkleri unuttun mu?

İmam Hasan'ın köşkü zebercet, İmam Hüseyin'in köşkü de lâl renginde değil mi idi?

Bu elbiselerin rengi de işte o işaretlerdir. İmam Hasan, zehir içince vefatında mübarek yüzü zümrüt rengini aldı. İmam Hüseyin'in yanakları da ciğer kanıyla laleye benzedi."

İbram Teberi büyük tevsirinde şunları yazar:

Sahabeden Dahiyye ismindeki iyi huylu zat, birçok zamanlar ticaret nedeniyle seyhate çıkar ve dönüşte de

Hazreti Resulün yanına hediyesiz gelmezdi.

Şehzadeler de o Dahiyye'nin her gelişinde, orada bulundukça kendisinden hediye getirip getirmediklerini araştırırlardı.

Bir gün Cebrail, Dahiyye'nin şerkline bürünüp Hazreti peygamberle görüşürken, şehzadeler içri girip Cebrail'i Dahiyye sandılar ve teklifsizce dizerine çıkıp yakasına el attılar. Onların bu haline Hazreti Peygamberin canı sıkılıp mani olmak isteyince Cebrail:

"Ya Resulullah, bunlara mani olma! Bu hareketleriyle bana karşı edebi terkettiklerini sanma. Çünkü ben bunların hizmetkârıyım ve çok kere, Fatıma gece ibadetinden sonra uykuya dalıp bunlar ağlamaya başladıkları sıra; Hazreti Allah'tan bana ferman gelmiştir ki, beşiklerini sallayıp gözyaşlarını dindireyim. Ta ki Fatıma uyanmasın.

Şimdi böyle yanıma gelip yakama sarılmalarına hiç şaşma. Yalnız şundan dolayı hayretler içinde kalıyorum ki, acaba bu araştırmalardan maksatları nedir?"

Hazreti Resul: "Seni Dahiyye sanırlar ve Dahiyye bize her ziyaretinde hediyesiz gelmez de onun için böyle davranıyorlar."

O anda Cebrail, hemen cennetten bir salkım üzümle bir nar getirip şehzadelere verdi. Şehzadeler gelenleri yerken, dışarıda bir dilenci şöyle haykırdı:

"Ey Ehl-ibeyt! Bana o üzümle nardan nasip yok mu?"

Hazreti Resulu Ekrem, yaratılışı itibari ile dilenciye payını vermek isteyince, Cebrail bırakmayarak:

"Ya Resulullah! Bu dilenci, şeytanın kendisidir.

Cennet yemişleri ona haram olduğu için, hileyle yemek ister."

Böylece İblis bunları yemekten mahrum kaldı. Şehzadeler, yemekle uğraşırlarken; Cebrail ağlamaya başlayarak:

"Ya Resulullah bu iki şehzadenin birini zehirle, ötekini de kahır kılıcı ile şehit edecekler! Bunlara erişecek belaler, senin manevi mevkinin yükselmesine neden olacaktır," dedi.

Bir gün Cebrail, Hazreti Peygamberin yanına geldiğinde, İmam Hüseyin, O Hazretin kucağında idi. Mübarek yanağından öpüp kendisiyle şakalaşırken, Cebrail sordu:

"Ya Resulullah! Bu çocuğu sever misin?"

Hazreti Peygamber:

"Evet! Evlatlarımız bizim ciğer parelerimizdir."

Tesadüfen İmam Hüseyin'in gerdanında, boynuna taktığı hamaliyinin ipinden bir eser belirmişti.

Cebrail ona bakıp üzüldü.

"Ey birader! Bu ip izini görüp kederlenmenin hikmeti nedir?"

Cebrail:

"Ya Resulullah! Zaman gelip Kerbela sahrasında bu mazlumun mübarek başını o ipin iz bıraktığı yerden kesip ona türlü eziyetler edeceklerdir."

Bir günde Cebrail Hazreti Peygamberle konuşurken Hüseyin de orda bulunuyordu. Cebrail:

"Ya Resulullah! Gönül bağladığın bu çocuğu yakında öldürecekler!"

Hazreti Resul: "Bu kötü işi kim yapacak?"

Cebrail: "Vefasız ümmetlerin yapacaklar!" diyerek Kerbela tarafını işaret edip bir avuç toprak aldıktan sonra, toprağı Hazreti Muhammed'e uzutarak:

"Bu toprak, onun mezarlarındandır ve onun kanıyla renklenecektir..." dedi.

Şevahid-ün-nübüvvet'de yazılıdır:

Şehit Hüseyin'in göğsünden ayağının ayasına kadar ve Hasan'ın başından göğsüne kadar olan kısmı Hazreti Peygamberi andırırdı.

(Sünen-i Tirmizi) de şunlar yazılıdır:

Hazret-i Resul: *"Ben Hüseyin'denim ve Hüseyin de bendendir. Hak Tealâ, Hüseyin'i seveni sevsin!"* Buyurmuştur.

Rivayet ederler ki; bir gün Hazreti Peygamber sahabesiyle birlikte giderken, bir çocuk topluluğu gördü ve onların içinde bir çocuğu tutup okşadı. Sordular ki:

"Ya Resulullah! Bu iltifatı ile kıymeti artan çocuğa, hangi yakınlık nedeniyle merhamet nazarınız ilişti?"

Hazreti Peygamber buyurdu ki:

"Bu çocuk bir gün ben Hüseyin'le şakalaşırken onun ayağının tozlarını alıp gözlerine sürdü. O günden beri bu çocuğa karşı sevgi besliyorum. Ona, ana ve babasına şefaatçi olacağım."

Şevahid-ün-nübüvve'de yazılıdır:

Bir gün Hazreti Hasan ve Hüseyin, Hazreti Peygamber huzurunda güreşiyorlardı.

Hazreti Peygamber:

"Ya Hasan! Tut Hüseyi'i!" diye seslendi. Fatıma

da orada hazırdı. Sordu:

"Ya Resulullah! Hasan, kardeşlerin büyüğüdür. Küçüğüne uymak lazım iken neden büyüğüne yardım edersin?"

Hazreti Resup yanıt verdi:

"Ey Fatıma! Cebrail ona yardım eder"

(Uyur-ür-Rıza) da, Hüseyin bin Ali şunları anlatır:

"Bir gün dedemin yanında idim ve Ebi bin Kâb da orada bulunuyordu." Hazreti Resul buyurdu ki:

"Ey göklerin ve dünyanın ziyneti..."

Ebi bin Kâb: "Ya resulullah! Göklere ve yere senden başka ziynet veren başka kimse var mı?"

Hazreti Resul buyurdu ki:

"Ey İbni Kâb! Ruhumun kudret avucu içinde bulunduğu mabut hakkı için; Ali oğlu Hüseyin, bu toprağın yalnız ziynet merkezi değil, ondan daha fazla olarak felekler sahifesinin ziynetidir. Şerefli ismi arşın sağ köşesinde Hidayet Subhi olarak yazılmıştır.

İbnülhasan, Ebi Avayid'de şunları söyler:

Hazreti Resul bildirmiştir ki:

"Hasan ve Hüseyin arşın iki küpesidir."

Hazreti Allah, Cenneti yarattığı zaman ona şöyle hitap etti:

"Sen miskinlerin (fakir fukaranın) mekânı olacaksın!"

Cennet hal dili ile sordu:

"Ya Rabbi! Sebeb nedir ki, beni miskinlere ve devrişlere meskan edersin?"

Nida geldi ki:

"Ey Cennet! Bu saadete razı olmaz mısın ki, seni

Hasan ve Hüseyin ile ziynetlendireyim?"

Cennet bu müjdeye sevinerek:

"Razıyım... Razıyım!" dedi.

(Kenz-ül-Garaib) de yazılıdır ki:

Bir gün Arabın biri Hazreti Peygambere bir ahû hediye etmişti. Hazreti Muhammed o ahûyu İmam Hasan'a bağışladı. İmam Hüseyin, bunu haber alınca, Hazreti Resulun yanına gelerek:

"Dedeciğim! Bana da bir ahû ver!" diye ağlamağa başladı.

Hazreti Resul, Hüseyin'e ne cevap vereceğini düşünürken çölde bir ahunun, yavrusunu önüne katmış, hızla geldiğini gördü.

Ahû Hazreti Peygamberin yanına varınca, dile gelip:

"Ya Resulullah! Yüce Allah bana kendi kerametiyle iki yavru ihsan etmişti. Birini avcı yakaladı. Öteki yanımda kaldı. Onu emzirmekle meşgul iken, kulağıma şöyle bir nida geldi:

"Ey ahû! Bir yavrun İmam Hasan'a hediye edildi. Öteki yavrunu da mazlum Hüseyin'in hizmletine verip gönlündeki kederi sil!"

Hazreti Resul bunu duyunca sevinerek küçük ahuyu İmam Hüseyin'e verdi. Böylece onun da hatırını almış oldu.

Ey azizler göklerdeki melekler ve yerdeki vahşi hayvanlar, bile reva görmediler, böylesi nedenler onun gözünden bir damla yaş dökülsün.

Onlar ki, o zalimler onun yanaklarını al kana buladılar? Acaba bu işledikleri işe ne denir?

İmam Necmeddin, (Ahseni Siret) den nakleder:

Bir gün Kurayşin ileri gelenleriyle bir sofrada bulundukları sırada, kölelerden biri içi dolu bir sahanı meclise getirirken, elleri titreyerek sahanın içindeki sıcak yemekler şehzadenin başına dökülünce; İmam Hüseyin cezalandırmak için köleye baktı. Köle dehşetler içinde kalarak:

"El kâziminelgayz..." sözcükleri döküldü.

İmam Hüseyin bu sözleri duyuca gülümsüyerek: "Affettim!" dedi, köle bunun üzerine:

"Allah, iyi kimseleri sever..." diye cevap verdi.

İmam Hüseyin: "Seni, malımdan azat ettim! Ve geçimini kendi üzerime aldım." deyince.

Mecliste hazır bulunanlar bu olay karşısında hayretler içinde kalıp insafa geldiler.

Haceyi Parsa (Fasl-ül-hitap) da şöyle der:

Hazreti Resulün çiğer köşelerine bu nat [16] yeter ki: "Bunu biliniz ki Allah, siz Ehl-i Beytten murdarlığı kaldırdı ve sizi pâk etti."

(Mesabih-ül Kulûb) de yazar:

Cebrail Cennetten bir nar, bir elma ve bir de ayva Hasan ve Hüseyin'e verir... Hazreti Resul:

"Ciğer köşelerim! Bu yemişleri götürüp anne ve babanızla birlikte yeyin! Ama her birinden birer parça ayırın!" diye tembihler...

Rivayet ederler ki, onu dinleyerek hergün bir azını yiyip birazını arttırdıklarında, yemişler hiç eksilmedi.

Fatıma dünyadan göçtükten sonra nar kaybol

du. Murtaza ahrete intikal ettikte ayva kayboldu. Yalnız elma Hazzreti Hüseyin de kalmıştı. Kerbela sahrasında onunla susuzluğunu giderirdi. O hazret şehit olduktan sonra o da kayıplara karıştı.

Zeynel Abidin'den nakledildiğine göre; Hazreti Hüseyin'in türbesini ziyaret edenler hala o elmanın kokusunu alırlar.

O yüce insanın vasıflarında son yoktur. Onun iyilikleri ve hikâyelerinin sonu yoktur.

Bu kısa sözlerden amaç, Kerbela hallerini gözler önüne sermektir.

Sözü uzatmayarak asıl konuya dönmek daha uygun olur sanırım.

Rivayet olunur ki, Ebu Süfyan oğlu Muaviye, hükümet nezdinde yerini bulunca, kavgasız ve gürültüsüz devletin başına geçtiği zaman; devlet idaresine yön verebilmek için, oğlu Yezid'i hayatında velihat ilan edip

16 "bir şeyin nitelikleini övme" anlamında olup, Hazreti Muhammed'in vasıflarını öven kasidelere verilen na'tı şerif adında geçer

saltanat tahtına geçirmek ve kendisi bu dünyadan gitmeden önce oğlunu iş başına getirmekti amacı...

El altında sinsice bu işin hazırlığını yapıp, sağa sola Mektuplar göndererek; Şam ve Irak'ın ileri gelenlerini kendisine biat ettirdi. Ona uymayan yalnız Hicaz'da birkaç kişi kalmıştı. Bunları da egemenliği altına almak için, bizzat gereken yerlere gitti ve birçoklarını ne yapıp edip kendisine biat ettirmeğe razı etti.

İçlerinden yalnız dört kişi, biatı kabul etmediler. Ve Yezid'in hilafetine kesinlikle razı olmayacaklarını bildirdiler. Bunlardan biri Ali'nin oğlu Hüseyin, öteki Ebi Bekir oğlu Abdurrahman, üçüncüsü Ömer oğlu Abdullah, dördüncüsü de Zübeyr oğlu Abdullah'tı.

Muaviye'nin bu iş için gösterdiği yumuşak muamele ve okşamalar fayda vermediği gibi, yaptığı tehditler ve kullandığı sert ve ağır sözler de ekti yapmadı. Bu dört arkadaş, hep birlikte Mekke'den Medine'ye geldiler. Oradan da Batha'ya geçip Yesrüb diyarına gittiler. Şam valisini bir sürü uğraşlara rağmen ikna edemediler.

Ne zaman ki Muaviye dünyadan gidip yerini oğlu Yezid'e bıraktı. Yezid ('e Allah lanet eylesin) bağımsızlığını kazanıp devletin başına geçti.

O kötü huylu zalimin devletten mahrum yardakçıları, bir gün bir araya toplanıp:

"Eğer saltanatını devam ettirmek istersen, atan zamanında, sana tabi olmaktan yüz çevirenleri biatın altına al ve eğer buna razı olmazlarsa, ne suretle olursa olsun, vücutlarını ortadan kaldır! Çünkü mülkün nizamlandırılması işi, ayrılık kabul etmez ve muhalefet bostanında faydalı dal bitmez!" dediler.

Yezid, onların bu öğütlerini dinleyip Medine hâkimine bir mektup yazdırdı. Mektupta şöyle deniliyordu.

"İstihkak ile yeryüzünün halifesi olan ve müstakil olarak hilafet mesnedinde İslâm emirliğine erişen Muaviye bin Ebi Süfyan, dünyadan göçüp hükümet nöbeti

bana gelmiştir. Ve kaza divanının hâkimi, âlemin nizamını yoluna koymağa beni memur etmiştir. Her sınıf halkın bana itaatın kendisi için farz olduğunu bilmesi ve bana uyması lazımdır.

İmdi, sen ki Medine valisi olan Utbe oğlu Velid'sin. Gerektir ki o diyarda bulunan ileri gelenlerden ve bilhassa itaat etmekten inad edenlerden bana biat etmelerini temin edesin ve eğer kabul etmezlerse, kendilerini öldürüp başlarını Şama gönderdikten sonra iltifatını ümit eyleyesin!"

Utbe oğlu Velid, bu mektubu okuyunca hayrete düşüp:

"Ya Rabbi! Ne güç bir iş oldu, eğer verdiği emre karşı koyacak olsam, dünyada zarar göeceğim. Ve eğer boyun eğecek olsam, ahirette büyük azaba uğrayacağım..." dedi kendi kendine.

Mervan bin Hakem, o sıralarda Medine'de bulunuyordu. Bu emri haber alınca kendisini çağırdı ve şöyle dedi:

"Eğer fitne ateşi, henüz kıvılcım halinde iken söndürülmezse, günler geçip de parlamaya başlayınca o kıvılcımın söndürülmesi güç olur. Ve bela selinin ilk harekete başlamasında yolu kesilemeyecek olursa, gitgide kuvveti artıp ihtiyar dizginlerini elden alır.

Münasip odur ki, o dört kimseyi hazır edip sana biat etmelerini teklif edesin. Eğer kabul etmezlerse, hâkimin hükmünü haklarında tatbik edesin"

Utbe oğlu Velid, onların hazır edilmesini isteyip haber verdiği zaman, İmam Hüseyin ile Zübeyir oğlu Abdullah; bir arada bulunuyorlardı. Abdullah sordu:

"Ya Hüseyin! Velid'in bizimle ne işi var?"

İmam Hüseyin: "Öyle anlarım ki, Şam valisi ölmüş olsa gerek... Çünkü bu gece rüyamda, Minberi yıkılmış olduğunu gördüm. Bu haber Velid'e erişip etrafta du-

yulmadan evvel, Yezid'e biat etmemizi ister ve bizi oyuna getirip emri altına almayı düşünür."

Zübeyir oğlu Abdullah:

"Ey Resulullahın torunu! Hal böyle olursa, bu işin hal çeresi nedir?"

Hazreti Hüseyin:

"Bir fasıkın emri altına girmek ve onun hilafetini kabul etmek münasip değildir. Bu iş asla mümkün olmayacaktır."

Onlar, konuşurken Velid adamını tekrar gönderince: Ali oğlu Hüseyin hiddetlenip:

"Bu ne aceleciliktir? Hiç kimse gelmese de ben tek başıma gelirim. Velid, müsterih olsun!" deyince.

Haberci geri dönüp, Hazreti Hüseyin'in cevabını mervana bildirdi.

Mervan: "Ey Velid! Hüseyin gelmeyecektir!"

Velid: "Ey Mervan! Ali oğlu Hüseyin, yalancı ve gaddar değildir. Mademki gelirim demiş, elbette gelir."

Utbe oğlu Velid, temiz itikatlı bir mümin kişi idi. Ehl-i Beyte yardım yolundan ayrılmak istemezdi. Ve Ehl-i Beyte karşı daime sevgi gösterirdi.

Sonunda, Ali oğlu Hüseyin kendi evine gelip, yanında bulunan birkaç silahlıya:

"Benimle birlikte emirlik merkezine gelin. Ve dışarda hazır olup beni bekleyin. Eğer bana kasdedecek olurlarsa elinizden geldiği kadar yardımda bulunun!" emrini verdi.

Hazreti Hüseyin Resulullahın örtüsünü boynuna sarıp ve mübarek asasını eline alarak Velid'in evine gitti. Kapıdan içeri girince; Velid ile Mervan, şehzadeye hürmet göstererek hal hatır sordular. Gerekeni anlattılar.

Hazreti Hüseyin buyurdu ki:

"Bu öyle çarçabuk halledilecek küçük bir iş değildir.

Onun gibi muhteber bir zat halife olunca, benim gibi maruf bir kimsenin kendisine böyle gizlice biat etmesi uygun düşmez. Yarın, halkı bir araya toplayın. Bu toplantıda herkes fikrini ortaya atsın!"

Velid: "Ya Hüseyin, en doğrusu da budur!"

Mervan ise: "Ya Velid! Derhal Hüseyin'in hapsini emret! Onun buradan çıkmasına izin verme! Çünkü O'nu bir daha ele geçirmek güç olur. Mukavemet edecek olursa kendisine karşı durmağa kimsenin kudreti yetmez!" dedi.

Bu sözleri duyunca Hazerit İmam hiddetlenerek:

"Ey İbni Zerka... Beni hapsetmek kimin elinden gelir? Bana karşı sefihane hareketle bulunanın kanı ile yeryüzünü kana boyarım!" dedikten sonra Velid'e dönüp:

Ey Velid, biz peygamberin Ehl-i Beyti ve hanedanıyız. Bizim makamımız, Allah'ın yakınları olan meleklerin yanındadır. Dua oklarımızın daima hedefine eriştiği tercübe olunmuştur. Fiskü fücur ehli, zalim fesatçı ve ayyaş olan Yezid'e biat etmek bize layık mıdır?

Hazreti İmamın adamları onun bu sözlerini metanetle dinleyip silaha davranmak isterlerken, Hazreti Hüseyin oradan çıkıp evine döndü.

Mervan, bunun üzerine Velid'e:

"Ey Velid, Hüseyin'i hapsetmemekle yanlış bir iş yapmış oldun!"

Velid: "Haşa ki ben Hüseyin'e kötü bir muamelede bulunamam. Eğer doğudan batıya kadar olan yerleri bana vermiş olsalar, buna yine de rıza gösteremem. Ve İmama cefa etmeyi reva göremem. Zira mahşer gününde; Mustafa, Murtaza ve Zehra huzurunda utanç duymak bize güç gelir. Ehl-i Beyte cefa kılan, kıyamet gününde elbette mahcup düşecektir."

O sırada, Yezid'ten Velid'e ikinci bir mektup geldi. Mektupta aynen şöyle yazılı idi:

"Ey ayanımın en ulusu ve erkânımın en ileri geleni olan Medine hâkimi Utbe oğlu Velid! Merhametin genişliğini sana tekrar ettikten sonra bilesin ki bundan evvel Hicaz eşrafına, biat edilmesine dair sana bir mektup göndermiştim. Bugüne kadar bir tesiri görülmedi. Bunun sebebini öğrenemedik. İmdi, gerektir ki, biati lazım gelenlerden şimdiye kadar muvafakat cevabı alındı ise ne âlâ! Eğer hâlâ geciktiriyorlarsa, asla geri bıraktırmayıp behemal bu işe bir son veresin. İnat eden o dört kimse, biatime germemeğe karar vermedikleri takdirde, kendilerini itaatimden çıkıp isyan etmiş sayacağım.

Bu sebeble Zübeyr oğlu Abdullah'a, Ömer oğlu Abdullah'a, Ebi Berk oğlu Abdurrahman'a asla iltifaatta bulunmayasın. Çünkü nerde olsalar da, benim gazabım onlara erişir. Ve nereye gitseler benden amellerinin cezasını bulurlar. Amma, Ali oğlu Hüseyin'in defi, hepsinden önce lazımdır. Derhal öldürülüp başını kesesin ve bu tarafa gönderesin ki o şecaat ufkunun güneşi velâyet göklerinde parladığı müddetçe benim ikbal yıldızım sönük kalacaktır.

Utbe oğlu Velid, bana bütün saltanatını vermiş olsa, yine de Ali oğlu Hüseyin'i öldürülmesine rıza gösteremem. Ve dünya çörçöpü uğruna Muhammed evladının haksız yere kanına giremem!"

Böylece o hükmü mektuba yazıp. İtimat ettiği biri ile Hazreti Hüseyin'e gönderdi. Mektupta şunlar yazılı idi:

"Ey Zehra'nın gözü nuru ve Mustafa ve Murtaza gönüllerinin süruru! Hâşâ ki senin gibi bir padişaha benim gibi bir fakirden edebe aykırı bir hakaret sadir ola! Fakat korkum şundandır ki, Şam hâkimi benim işi ihmal ettiğimi düşünerek bu diyara bir zalim kimse göndermesin! Ve ahvali tedarik için fırsat kollayıp ihtiyar elden gitmesin."

Hazreti İmam bu durumu öğrenince gerçek olarak bildiki, kaza işlerini nizama koyan, Kerbelâ haberlerinin tertibi için başlangıç hazırlanmaktadır. Ve gizli perde ile örtülü olan hikmet sırları, nedenlerini hazırlayarak hakikatın gün yüzüne çıkması gerekmektedir. Kâza yayından atılan kader oku, bir nişana doğru atılsa tedbiri siper etmekte onun nişanına eriş-mesine mâni olunamaz.

Hazreti İmam o günü düşünerek geçirdi.

Nurlu günün saltanatı sona erip yerini karanlık gecenin istilasına terkedince ve zamanın hali, olayların gidişindeki değişikliğe uğrayınca o velayet gecesinin ışığı, Hazreti Resulullahın mübarek merkadi [17] üzerine eğildi ve ağlaya ağlaya toprağına yüz sürüp tazim ile selam verdi.

Böyle bütün gece sabaha kadar yalvararak ibadet etti. Öyle ki teşbih ve tehlil sesleri göklere erişti.

Sonuçta o gün de gece saatlerine kadar ziyaretini uzatıp, ancak ikinci gece uyku bastırınca rüyasında gördü ki, Hazreti Peygamber, bütün mukkaddes ruhlarla birlikte hazır olup mazlum Hüseyin'i bağrına basarak şöyle dedi:

"Ey mazlum çiğer köşem! Ve ey masum imamzade... Benim şefaatimi umanlar ve Müslümanım diyerek batıl dava peşinde koşanlar, seni Kerbela sahrasında şehit ederler ve o bela arsasında senin ve evladının kanlarından ırmaklar yürütürler.

Amma hâşâ sanma ki onlara benim şefaatim nasip olacaktır. Ve o asi taifenin bu işi yapmaktan eline bir fada geçeceğini sanmayasın. Ey Hüseyin! Murtaza ve Zehra ve Hasan Mücteba senin yüzünü görmek için bekleşirler. Huriler de aya benzeyen yanaklarına gözlerini dikmiş bakışırlar. Artık vuslat şerbetini, ayrılık yarasına merhem edecek ve cemalin ışığı ile hasret gecesini nurlandıracak vakit geldi!"

---

17 Mezar yeri, yatacak yer

Hüseyin:

"Ey dedem! Mademki şu dakikada görüşmek nasip oldu. N'olaydı da artık dünyaya dönmeseydim ve bir daha o bela öksesine tutunmasaydım." diye sordu?

Hazreti Peygamber şöyle buyurdu:

"Ey Hüseyin! Şehadet derecesi, dünyadan el çekmeği icabettirir. Şimdiki halde senin için dünyaya dönmek daha münasiptir!"

Bunları konuşurken İmam Hüseyin gördü ki, Hazreti Resulün. Gül yüzü, sagran rengi bağlamaktadır. Ve anber kokulu saçlarından keder tozunu toplamaktadır...

Bu durumdan üzülerek sordu ki:

"Bu neye işarettir?"

Hazreti Muhammed:

"Bu Zehra'nın gözü nuru ve Ali Aba'nın seçkin ve göz şahsiyeti! Bu bela meydanında tozu Kerbela toprağının eseridir.

Bu keder tozu, topluluğunun aynasından Kerbela'da sevinç ve neşeyi siler ve bu öyle bir mihnet kasırgasıdır ki, musibeti bildirmek için o çölden göklere doğru yükselir!"

Hazreti Hüseyin rüyasında acıyla ıstırapla uyanıp kâh dedesine kavuşmanın heyecanı ile sevinç duyar, kâh evladı ayalinden ayrı düşeceğini düşünerek hüzünlenirdi. Böylece yerine gelip, Medine'de kalmaktan vaz geçrek, Mekke'ye hareket etmeye karar verdi. Fakat orada da çok kalmayıp Kerbelaya gitmeğe karar verdi.

Bu kararından sonra veda etmek için Hazreti İmam Hasan'ın nurlu kabrine gidip selam vererek şöyle dedi:

Elveda ey serv-i gülzar-ı imamet elveda
Elveda ey şem'i bezm-i istikamet elveda
Elveda ez zehr tesiriyle rengi sebz fâm
Elveda ey sebze-i bağ-ı velâyet elveda

Oradan da kalkıp servi boyu ile Zehra'nın mezarı üstüne ışık saldı. Ve Bu mübarek ravzada da derdinin gülistanından türlü türlü güller açıldı. Her an bir başka feryada başlayıp ve her dem bir başka nağme ile hasret çekip şöyle dedi:

"Selam sana ey hayat cevherimin sedefi! Ve zatımın gevherinden hâsıl olan maden! Bana iltifatta bulun ki seninle veda etmeğe gelmişim. Ve bu benim son ziyaretimdir!

Rivayet ederlerki mübarek kabirden şöyle bir ses geldi:

"Ve aleykümüsselam! Ey benim ercümend oğlum! Ve ey saadetli mahdumum! Bir müddetten beri, seni görmeğe hasret kalmışım. Ve cemalin güneşini özlemişim! Çalış da, yakında hicap perdesini, paralayıp zatının aynasını keder tozundan temizleyesin!"

Hazreti İmam burada da durmayıp Resulullahın mezarına giderek ziyaretini tazeledi ve ona da veda ettikten sonra yerine dönüp, sefer hazırlığına başladı. Şaban ayının dördüncü Cuma günü, şehadet davetine erişmek ümidiyle gidecek saati bekledi ve emretti ki, yüce bargâhın hicabı ve izzü ikbal seraperdesi, azamet ve iclâl şadırvanını Yesrüp toprağından kaldırıp, Hicaz hattına akıtsınlar. Ve Nusret sancağını Medine meydanından Mekke taraflarına doğru hareket ettirsinler!

Yüklendi barhane çekildi katarlar
Eflake çıktı ruy-i zeminden gubârlar

Medine'nin bütün ileri gelenleri yola düzüldüler. Hazreti İmam da, kendi özel adamlarıyla yola çıktı. Konak konak ilerledikçe uğradıkları yerlerde birçok zaman, Hazreti Musa'nın Firavun'dan kaçıp kan dökücü çölde nasıl hayrete düştüğünü rivayet eder ve kimi zamah Hazreti İbrahim'in Nemrud'dan kaçarak korkunç sahalarda, başıboş gezdiğini düşünerek şöyle buyurur:

"Vacib-ülvücud olan Allah'ın yakınlığı, mihnet ve

bela zehirini tatmağa icabettirir ve mabut dergâhı tarafından kabul edilmenin nişanesi, musibetlere, eziyet ve cefalara tahammülden ibarettir.

Cevri ağyâre sabreylemeyen
Bulmaz ehliyyet-i takarrüb-ü yâr
Serbeser hâdır gül etrafı
Sengdir lâ'l ma'denine hisâr

Yoldan giderken bir gün hanedan muhibi olan ve Mekke'den gelip Medine'ye gitmekte bulunan Muti oğlu Abdullah, o Hazretle mülâkat etmek şerefine mazhar olmuş ve onun yanında bulunmaktan büyük saadete ererek senasını şu mazmun ile tekrarlamağa vesile bulmuştu:

Abdullah bin Muti, Hazreti İmamın kalbinden geçenleri, halinden anlayıp saygıyla şunları arz etti:

"Ey ufukların seçkin insanı! Ve ey herkesin efendisi! Her ne kadar bütün olup bitenler sizin nurlu kalbinize malumdur ve bizim için size nasihat etmek, edebi terketmek olduğu muhakkaktır. Fakat size karşı beslediğim sadakat ve ihlas bana bu yolda koşmak cesaretini veriyor. Ey Resulullahın oğlu! Mekke'ye teşrif buyurulduktа, bilirim ki, Küfe halkı size mektuplar ve haberler göndererek sizin şehirlerine uğramanızı teklif edecekler. Sakın ola ki o yalancı sözlere inanmayasınız. Ve Mekke'den kalkıp Kûfe taraflarına gitmeyesiniz. Çünkü o vefasızlarda vefaya imkân yoktur. Ve o güruhun fesatları, iyiliklerinden çoktur.

İyi bilirim ki, eğer Mekke'de kalmış olsanız Mekke ahalisi sizden başkasına güvenmezler ve sizi bu şehirde bulundukça, başkasının orada hükmünü yürütmezler."

Hazreti Hüseyin, onun bu sözlerini doğru bulup

Kendisine veda ederek yoluna devam etti. Böylece birçok konakları geride bırakıp; Mekke şehri ve Bahta uzaktan görününce, Mekke eşrafı ve azizleri haber alıp,

Hazreti Hüseyin'in ayağının tozlarına yüz sürmekten şeref duyarak yollara döküldüler.

Kâbe binasının uğultularla açılan kapısı büyük bir kalabalıkla Hazreti Hüseyin'i karşıladılar.

Hazreti İmam Hüseyin, saadet ve ikbal yerine yerleştikçe, Hicaz'ın ileri gelenleri hizmetine koşup "Hoş geldin!" diyerek günün her saatinde o Hazrete uyup ibadet ederlerdi.

Rivayet ederler ki;

Yezid'in yardakçılarından Mekke valisi As oğlu Sad, Hicaz büyüklerinin Hazreti İmama başvurmalarında korkuya kapılıp Mekke'den Medine'ye kaçmış ve Yezid'i bu durumdan haberdar etmiştir.

Bu haber, bütün şehir, kasaba ve köylere yayıldı ve bu arada özellikle Kûfe'de duyuldu.

Hazreti Hüseyin'in Yezid'e biat etmeğe rıza göstermeyerek Medine'den Mekke'ye geldiğini ve orada kendi yardımcılarını bir araya toplamakta olduğunu artık herkes öğrenmişti.

Kûfe'deki İmam Hüseyin taraftarları, Süleyman Serd'i Hazai'nin odasında toplanarak Hazreti İmama Sadakatlerini arz ederek onun hizmetinde dünya ve ahret derecelerine erişmeyi aralarında kararlaştırdılar. Kûfe'nin ileri gelenleri ve büyüklerinden yetmiş mutemet kimseler ki Müseyyip bin Ebi Rufae bin Sedat ve Habib bin Muzahir ve Muhammed bin Eş'et bunlar arasında idi. Hepsi şu noktada birleşmişlerdi;

Pefgamber hanedanı Ali oğlu Hüseyin'den başkasının hükmünü yürütmeyecekler.

Bu karar üzerine, Hazreti İmama bir mektup yazdılar: Mektupta şu satırlar vardı:

"Allah'a minnet olsun ki, bize hidayetini eriştirerek, itikadımız delalet yolundan çevirip kurtuluşa kavuşturmuş ve ümitlerimizin yüzüne velayet hanedanının

kapılarını açıp Ehl-i Beytin sevgisini kalplerimize salmıştır. Biz daima onu isteriz ve ona bağlılık gösteririz. Yalnız şimdiki halde imamımız yoktur. Duyduğumuza göre, din düşmanlarının başında gelen, Peygamber hanedanını delalete düşmüş muhalifi Muaviye oğlu Yezid, iştikakı olmadığı halde hilafet tahtına oturmak istermiş ve o velayet ufku güneşi ve risalet yuvasının büyük hazinesi olan Hazreti İmama biat teklif etmiş. O hazret de bunu kabul etmediğinden muhalefet eserleri, perde arkasında saklı iken meydana çıkmıştır...

Şimdi, o keramet ırmağının servisi ve saadet baharı çiçeğinin hayat ve iltifatından ümidimiz odur ki; Nusret sancağı bu taraflara doğru dalgalanmağa yol bulup, kendisine ihlası olan bizleri, saadetli kudumu ile müşeref kılıp, bu kölelerin kendine sadık dost ve uygun arkadaş bilmişler.

Eğer bu saadet müyesser olup bu dua kabul edilmiş olsa; Kûfeye ayak bastığında, Yezid tarafından hâkim olarak gönderilen ve zayıf bir ihtiyar olan Numan bin Beşir şehirden dışarı çıkarılacaktı.

Düşmana karşı koymak için ne gibi tertipler almak gerekirse, bu günden itibaren onları Kûfe'de yerine getirmek mümkündür."

Mektup sona erdikten sonra; Abdullah Mesami

Hemdani ve Abdullah Bekri'ye teslim edilip gönderdiler. Onun cevabı gelmeden ayni mealde bir başka mektup daha yazıp Beşir bin Nemir ve Abdurrahman bin Abdullah'a gönderdiler.

Onun ardından Han bin Hani e Say bin Abdullah Haşaıy, onun ardından Şuya bin Rebil ve Ürve bin Kaya ve Ömer bin Haccac ve Said bin Abdullah yola çıkarıldı. Rivayete göre böylece yüz yirmi kadar mektupla kendisine sadaketlerini bildirenler oldu.

Hazreti İmam, Kufe ehlinin gönderdiği bu mektuplarda gösterilen teminatı senet yerine koyup Kûfe di-

yarına gitmeye karar verdi. Orada belalara tutulacağını kesin kes biliyordu. Kararı şuydu: Kendisinden önce Müslim bin Akıyl'i o diyara göndermek ve kendisi de onun ardından yola çıkacaktı.

Bu karar üzerine Kûfe eşrafına bir mektup yazdı. Mektubun anlamı şöyleydi.

"Dünyayı ve bu dünyanın ötesindekileri Yaradana sonsuz hamdolsun ki, İnsana akıl ve ihtiyarını eline vererek diğer mahlûklardan üstün tutmuş ve sayılmaz derecede selavat ve selam olsun O kâinatın serverine ki, Peygambeler fıkrasında istidat cevheri çok şerefli ve âlâdır. Ve sonsuz tehiyyet ve teslimat olsun o ahbablar fırkasına ve ashap zümresine ki, Peygamberlik sohbetine kabul olmuş, ona taatı bütün amellerden üstün tutulmuştur.

Size bu mektubu gönderen ben, Ali Murtaza oğlu Hüseyin'im. Siz ki Kûfenin ileri gelenleri ve azizlerisiniz. Muhabetlerinizi bildiren mektuplarınızı aldım. Mazmununa bilgi edindim. Davetinize icabet lazım geldiğinden o tarafa haraketlerimizi kararlaştırdık. Haşım oğulları ileri gelenlerin en akıllılarından biri olan Müslim Akıyl'i o tarafa gönderiyorum. Gerektir ki, onun tarafınıza gelişini ganimet bilip kendisine uymakta bir dakika bile gecikmeyesiniz. Ve kendisini hoş karşılayıp izzet ve ikramlarda bulunup böylece hatırını alasınız. Benim bayrağımı o taraflarda dalgalandırmam ondan gelecek haberlerin rüzgârı kulağıma erişmesiyle mümkündür."

Mektup tamamlandıktan sonra, hazreti İmam mektubu Müslim bin Akıyl'e teslim edip buyurdu ki:

"Ey benim şiddetli tehlikelerde en büyük yardımcım. Ve darlık zamanlarımda en yakın arkadaşım. Dostluk zamanı geldi. Bu taraftan Muhammed ümmeti hücet verip, hakkı açığa vurmak için beni teşvik ederler. Hangi özürle bunu ihmal edebiliriz? Bir taraftan din düş-

manları aralarında birleşip helakimize kastetmişler. Karşı koymak mümkün olmazsa nereye kaçıp gidebiliriz?

Bundan başka daha birçok mümin kimseler, mektuplar gönderip bizi davet etmişler. Anlamazlıktan gelmek doğru değildir. İşi savsaklamakla düşmanın istila ateşi önüne geçemeyiz. Doğru budur ki, sen benden evvel o diyara varıp ortalığı gözetliyesin. İşlerini sözlerine uygun bulursan bildiresin. Ben dahi oraya geleyim."

Müslim Akıyl, Hazreti İmamın hükmüne boyun eğip hemen o gün yola çıktı. Henüz bir konaklık yol gitmeden, Müslim'in sağ tarafında bir avcı göründü elinde birav vardı. Avı derhal boğazladı. Müslim, bu hareketi kendisi hakkında uğur saymayarak geri döndü ve Hazreti İmama:

"Benim Kûfe'ye gitmem doğru değil, zira yolda şöyle bir hadise ile karşılaştım;" deyince.

Hazreti İmam:

"Ey Müslim, rıza yolu tehlikelidir. Kabul eden bu yola girer. Ve her arzulanan cevher, bela girdabının içindedir. Dalmasını bilen onu alır. Eğer vehim kuvveti senden galip ise, başka birini tayin edelim!"

Müslim gördü ki; Hazreti İmamın rızası onun gitmesindedir. Üzerine fazla varmayıp yalnız şu kadarını söyledi.

"Ya İmam! Benim korkum ölümden değildir. Fakat bundan böyle senin şerefli yüzünden mahrum kalmaktan ve yanında bulunmak devletinden nasibim kesilip gurbet köşelerinde ölmekten korkarım!"

Hazreti İmam bu sözler üzerine ağlamaya başladı.

Vel hâsıl Müslim Akıyl, yaşlı gözler ve yanık bir yürekle, İmam Hüseyin'e veda ettikten sonra Mekke'den çıkıp Medine'ye doğru yola çıktı. Hazreti İmam da yol hazırlığı yapmaya başladı. Rivayet ederler ki, Mazlum Hüseyin'e karşı gösterilen bu düşmanlığın sebebi hem

suri, hem de Surete ait, görünüşe ait ve müteallik. Hakiki, ciddi ve samimi olmayan Zâhirî

ve manevi bir durumdur.

Manevi düşmanlık iki çeşittir. Biri, varlıkların yaratılmasına başlandığında bütün insanların cevheri, bir defada halk edilmiştir.

Böylece eskilerle birleşip o toplulukta bibirine yakın olan ruhlar, esma âleminde birbirini bulunca, aralarında eski tanışıklık yeniden dalgalanmağa başlar ve uzak olanlar, birbirini gördüklerinde aralarında mevcut ezeli nefret, elbette düşmanlık eseri sayılır.

Abdüşşema evladı olan Haşim ile Ümeyye arasındaki muhalefet, Abdulmuttalip ile Harp arasındaki düşmanlık, Hazreti Resulullah ile Ebû Süfyan arasındaki kavga, Ali ve Muaviye arasındaki soğukluk, Hazreti Hüseyin ile yezid arasındaki fitme de böyle olmuştur.

Manevi muhalefetin bir sureti de şudur.

Vacibül vücut olan Allah'ın pak olan zatı Celal ve Cemal sıfatlarına kaynak olup, zuhura iktiza edince, iki taraf arasında hilafet belirip insanın İstidadına göre kahır ve lütuf olarak hikmet icabınca ikiye ayrılmış. Biri bütün faziletleri nefsinden toplayıp Peygamberlerin, evliya ve Salihlerin ve müttekilerin ruhları olup diğeri de, rezaletleri nefsinden toplayan kâfirlerin, facirlerin, zalimlerin, fasıkların, şerirlerin ve şakilerin ruhlarıdır,

Şüphe yok ki bu iki güruh, daima muhalefet üzere olup Ali oğlu Hazreti Hüseyin birinci fıkra ve melun Yezid de ikinci zümredendir.

Suri düşmanlık da iki çeşittir: İmam Hazreti Hüseyin'in Yezid'e husumet göstermesi de nitekim iki nedenden ileri gelir. Birinci sebeb şu:

Hilafet makamına geçmekten kasıt, şeriat hükümlerini icra etmektir. Yezid ise, sarhoş, fasık ve facir olup, men edilmiş olan hareketleri uygulamaktan asla çekinmezdi. Şeriat ve namus yolundan ayrılmıştı. Bun-

dan dolayı imamlık gayreti ve hilafet mesnedinin onun adıyla buluşmasını İmam Hüseyin uygun görmemiş ve Yezid'in hilafetine rıza göstermemiştir.

İkinci neden de şudur:

Hazreti İmam Hasan, zamanın icaplarını düşünerek Muaviye ile kavgasını geciktirdiği zaman, bazı kimseler, bu gecikmede bir anlaşma arzusu görüp, Muaviye'de hilafete geçmek kokusu sezdi. Eğer Hazreti Hüseyin de yezid'e biatı kabul etmiş olsaydı, Ümeyye oğullarının hilafet davalarını kabul ve tastik etmiş sayılacağında şüphe kalmazdı.

Ali oğlu Hüeyin, hayatı pahasına da olsa o gizli sırrı açığa vurdu. Ve Ümeyye oğullarının batıl davalarını meydana çıkarmış oldu.

Yezid'in düşmanlığı göstermesinin iki nedeni vardır.

Biri şudur:

Hükümet idaresini eline alınca, Hazreti Hüseyin'e biat teklif etti. Hazreti İmam da bu teklife rıza göstermedi.

Öteki neden de şu:

Abdullah bin Zübeyir'in güzel bir karısı vardı. Yezid onun güzelliğinin şöhretini duyup kendisine âşık olmuştu. Bin bir türlü hileler kullanarak o kadınla, Abdullah bin Zübeyr'in arasını açıp boşanmalarına neden oldu. Sonrada karıyla evlenmek fırsatını bulur bulmaz evlenmeye karar verdi. Vel hâsıl Ebu Musel'eşariyi gönderip o kadına istekli oldu. Ebu Musa bu iş için giderken yolda Hazreti Hüseyin'le görüşmüştü.

Hazreti Hüseyin:

"Ey Ebu Musa! Ne yana gidersin?" diye sorunca şu cevabı aldı.

"Ey Resulullahın torunu! İbni Zübeyir'den boşanan kadını Muaviye oğlu Yezid için istemeğe giderim." deyince:

Hazreti Hüseyin: "Ey Ebu Musa! Eğer yezid ile nikâhlanmayı kabul etmezse o kadını benim için iste!"

Ebu Musa da, Hüseyin in vekâletini kabul edip yoluna devam etti. Ömer oğlu Abdullah'ı görüp onun-da vekâletini aldı.

Nihayet Ebu Musa, bu üç şahsın vekili olup kadının evine gitti. Hanım kadın kendisine izzet ikramda bulunduktan sonra sordu:

"Ey Ebu Musa! Bu eve şeref vermenizden maksadın nedir?"

Ebu Musa:

"Senin gibi nazenin bir güzelin, böyle unutulmuş bir halde tek başına oturması münasip değildir. Bazı kimseler, seninle evlenmek istiyorlar. Eğer müsaaden olursa arz edeyim."

Kadın dedi ki:

"Ey Ebu Musa! Saadet ehli olan kimseye tecavüz etmek şekavet eseridir."

Ebu Musa kadına izah etti: "Senin visalini isteyen ve seninle evlenmeğe talip olanlardan biri Muaviye oğlu Yezid, diğeri Ali oğlu Hüseyin, üçüncüsü Ömer oğlu Abdullah'tır. Dördüncüsü de benim!"

Hatun kadın:

"Ey Ebu Musa! Ben henüz çok gencim. Sen ise kocamış bir pirsin. Seninle benim aramızda hiçbir münasebet olamaz. Gel bu sevdadan vazgeç! Kararsız olarak bildir. Geriye kalan o üç şahıstan hangisi bana daha layıktır?"

Ebu Musa:

"Eğer hükümet etmek murat ise Yezid'i kabul et! Eğer iyi geçim istersen Ömer oğlu Abdullah ile hayatını birleştir! Ve eğer öteki dünya saadetini istersen, Ali oğlu Hüseyin'in eteğini bırakma!"

Hatun kadın:

"Hükümet geçici bir şeydir ve sonu yoktur. Benim ise niyetim ahrette kurtuluşa ermek olup gönlüm Zehra ile buluşmağa maildir!"

Sonuçta bu şekilde karar kılınıp Ebu Musa, o kadını Hüseyin'e nikâhladı.

Bu haber, Medine'de duyulunca aradaki düşmanlık bir kat daha arttı.

4. İMAM ZEYNEL ABİDİN

Abu-Muhammed

Zeyh-ül Abidin Aliyy İbn-al Hüseyin

Dördüncü imamdır. Hicretin otuz zekizinci yılı Şabanın dokuzuncu günü Medine'de doğmuştur.

10. 01 659. Bundan bir iki yıl önce doğduğu hakkında da rivayet vardır. Buna nazaran ceddi Emir-ül Mü'minin ile iki amcası Hasan'la on iki, babasıyla yirmi iki yıla yakın bir ömür sürmüş, babasından sonra ise otuz iki yıl kadar yaşamıştır ki, bu imamet müddetidir. Bu süre içinde Ümeyoğullarından Yezid, II. Muaviye, Hakem oğlu Mervan ve Mervanoğlu Abdül Melik hüküm sürmüşlerdir. İmam Zeynel Abidin, Abduloğlu Melikoğlu Velid'in hükümdarlığı zamanında vefat etmiştir.

Annesi, Nuşirevan oğlu Pervizoğlu Şiraye oğlu, Şehriyar oğlu, Yezdecurd'un kızı Şehribanu yahut şehribanıveyh'tir. Yezdcurd. İran, Sasani hükümdarlarının sonuncusudur. Şehribanu'nun adının Şah-Zenan olduğu da rivayetler arasındadır. Daha başka adları da söylenmiştir. Ömer'in zamanında Tutsak olarak Medine'ye getirildiği, Ömer'in satmak istediği, Ali'nin kâfir de olsa padişah kızlarının satılamayacağını, müslümanlardan birini seçmesini, seçtiğiyle de evlendirilmesini söylemesi üzerine Ömer satmaktan vazgeçmiş. Şehribanu'da Hüseyin'i seçmiştir. Gene içlerinden birini seçmesi söy-

lenince, yine gidip elini Hüseyin'in başına koyduğu rivayet edilmiştir.

Bir başka rivayete göre Osman'ın zamanında Amiroğlu Abdullah, Hosaran fethinden sonra Kırsa'nın iki kızını Medine'ye yollamış, bunların biri Hasan'a, öbürü de Hüseyin'e verilmiş, her ikisi de çocuk doğurduktan sonra vefaat etmişlerdir. Şeyh Müfid'e güreyse, Emirül Mü'minin doğuya Hurays İbni Cabir-al Hanafi'yi vali tain etmiştir. Hurays, Yezdcurd'un iki kızını göndermişti. Şah-Zenan'ı Hüseyin aldı. Öbürünün adı Keyhan banıveyh'ti; onu da Abu-Bekroğlu Abdullah aldı. Bu rivayetin en doğru rivayet olması gerekir. Çünkü İmam Zeynel Abidin, Hazreti Ali sağken doğmuştur. Şehribanu'nun, yirmi küsür yıl çocuk doğurmayıp sonra doğurması, akla yakın değildir. Anneleri, İmam Zeynel Abidin'i doğurduktan sonra vefaat etmiştir.

Künyeleri Abu-Muhammed, Abul Hasan, lakapları, ibadet edenlerin zineti, İbadet edenlerin ulusu, nasırlar ıssı anlamlarına gelen "Zeynel Abidin, Seyid-al Abidin Züs-Sefanat" yani çok secde eden de lakaplarından biridir. Bu lakapların verilişindeki nedenler şunlardır.

Kabilinde Müsayyıp oğlu Said, ibni Abbas'tan rivayet eder ki, Hazreti Peygamber, kıyamet günü bir münadi, nerde ibadet edenlerin zineti diye nida eder; Sanki oğlum Ali'nin, saflar arasından geçtiğini görüyorum buyurmuş. Bu yüzden Zeynel Abidin lakabiyle anılmıştır.

Kıyamet günü, zamanında, ibadet edenlerin ulusu kalksın denir; Hüseyin oğlu Ali Kalkar meailnde rivayet edilen bir hadis dolaysıyla da kendisine Seyyidül Abidin denmiştir.

İmam Muhammed el Bakır, babasının, bir nimete nail olunca, Kur'-an'da secde ayeti gelince, bir kötülükten kurtulunca, iki kişinin arasını bulunca, hâsılı her vesileyle secde ettiğini ve bu yüzden, çok secde eden anlamına gelen "Seccad" lakabiyle anılmıştır.

Çok secde ettiği için alınları, devenin dizleri gibi nasır bağlamış, bundan dolayı da kendisine, "Züs-Sefenat" [18] lakabı verilmiştir.

Yüzüğünde, "Başarım ancak Tanrı'yladır". "Her gamda Tanrı bana yeter", "Güç, kuvvet, ancak Allah'ındır. "Üstünlük Tanrı'nın", "Hamd yüce Tanrı'ya", "Hüseyin'i öldüren kötü kişidir" ve "Gerçekten Tanrı'nın emri yürür", yazıları bulunduğu rivayet edilmiştir. Anlaşılıyor ki birkaç tane yüzüğü vardır.

Onbeş evladı vardır. On biri erkektir, adları şöyle: Muhammed-al Bakır, Abdullah, Hasan, Hüseyin-al Akbar, Zeyd, Ömer, Hüseyin-al Asgar, Süleyman, Ali Muhammed-al Asgar, Ömer:

Kızlarının adları da şöyle:

Hadice, Fatıma, Aliyye, Ümmü Gülsüm.

Soyu, Muhammed-al Bakır, Abdullah, Zeyd, Ömer, Hüseyin-al Asgar ve Aliyy-al Asgar'dan yürümüştür.

Zamanın en bilgin, en âlim, en sabırlı, en fasih, en güzel huylu, en üstün kişisiydi. Kendisine kötülük edenlere bile iyilikte bulunurdu. Medine valisi İsmailoğlu Hişam, kendisine çok eziyette bulunmuştu. Velid Haşim'i azledince, İmam Zenel Abidin'e, halkın önünde tarziye [19] vermesini emretti. Dost düşmen herkese yardım ederdi. Vefatında ceddi Emir-ül Mü'minin gibi, onunda sırtının morarmış olduğu görüldü. Sebebi de, yoksulların evlerine, geceleyin erzak taşırken sırtına torba almasıydı. Medine yoksullarının evlerine, geceleyin erzak gelirdi. Kimin getirdiğini bilmezlerdi. Vefaat edince erzak kesildi. Kimin getirdiğini anladılar.

Birisi, kendisine sövdü. İmam söylediğin gibiysem dedi, Allah'a tövbe ve istiğfar ederim; değilsem Tanrı'dan seni affetmesini dilerim,

---

18 Züs: Dinî veya hukukî bir görevin yerine getirilmesi anlamında fıkıh terimi.

19 TARZİYE: Pişmanlık duyduğunu anlatarak özür dilemek. *Râzı etmek. * "Radıyallahü-anh" diyerek duâ etmek.

Birçok köleler alır, önemli günlerin son gecesi, hepsine ihsanlarda bulunur, azat ederdi. Yılbaşında yahut yıl içinde aldığı köleleri, bayram gecesi azat ederdi. Sonra da başka köleler satın alır, onlar hakkında da aynı muamelede bulunurdu. Kurban bayramında Arafata çıkınca köle azat etmek âdetiydi. Kışın aldığı kışlık elbiseyi yaz gelince satar, parasını yoksullara verirdi.

Kendisine, bilgi öğrenmekle meşgul olan biri gelse, merhaba Tanrı elçisinin vasiyetini tutan; bilgi öğremekle meşgul olan kişi, evinden çıktı mı, kuru yaş nereye ayağını basarsa orası, ta yedinci kat yere dek onun için teşbih okur buyururdu.

Yediği kadar yoksullara vermeden, onları doyurmadan yemek yemezdi.

"Öfkemi yener, sabrederim ya, dünyadan bundan tatlı birşeycik içmemişimdir ve bu, kızıl tüylüdevelere sahip olmaktan da tatlıdır bana buyururdu."

Sadaka olarak vereceği şeyi öper, sonra verirdi. Soranlara, Rabbimin kudret elini öpüyorum; çünkü sadaka, isteyen adamın eline düşmeden, rabbimin eline düşer buyurur ve bu sözle "Sadaka istiyenin eline varmadan Rabbin kudret eline varır." Mealindeki hadisi hatırlatırdı.

Birgün cariyesi, su dökerken ibriği yüzüne değiverdi. İmam başını kaldırınca cariye "Öfkesini yenenleri" diye ayeti okumaya başladı: İmam öfkemi yendim buyurdu. Cariye devam etti: "İnsanları affedenleri." İmam affetim seni dedi. Cariye devam etti ve ayeti bitirdi. "İhsanda bulunanları Allah sever" İmam, git diye buyurdu, Allah için azadettim seni; hürsün!

Bir cariyesi de içinde yemek bulunan bir kâseyi kırdı; yüzünün sapsarı kesildiğini gören İmam, git buyurdu, Allah için hürsün sen.

İmam Muhammed-al Bakır diyor ki:

"Birgün babam, bir kölesini bir işe yollamıştı. Köle gecikti. Geldiği zaman babam, ona sopayla bir kere vur-

du. Köle ağlayınca babamın yüzü değişti; bana, ey oğulcuğum dedi. Resulullah'ın kabrine git, iki dua et, sonra da Allah'ım de, sen Hüseyin oğlu Ali'nin hatasını bağışla. Sonra köleye döndü; git dedi, Allah için hürsün sen.

Yine birgün bir kölesine bir kerecik vurmuştu. Köle evine gittikten sonra İmam, Sopayı alıp kölenin evine gitti. Sopayı ortaya koydu; Sende bana vur buyurdu. Köle vurmayınca ona elli dinar verip helallık aldı.

Birisi Hüseyin oğlu Ali'ye sövdü. Köleleri adamı dövmeye niyetlendiler. Ali, bırakın buyurdu, belki söylediğinden daha da fazla şeyler var biz de, biz bilmiyoruz. Sonra o adama, bir ihtiyacın var mı diye sordu? Adam utandı. İmam, elbisesini ona verdi, bin dirhem de ihsan etti. Adam bilirim; bildiririm ki, gerçekten de Resulullah'ın oğlusun sen diye bağrarak yanından ayrıldı.

Aleyhinde bulunan bir toplulfuğa uğradı. Eğer doğru söylüyorsanız buyurdu, Tanrı bağışlasın beni; fakat yalan söylüyorsanız sizi bağışlasın, dilerim.

Amcalarından birine yardımda bulunur, izzeti nefsini kırmamak için geceleyin, kendini bildirmeden bir şeyler götürürdü. Oysa Hüseyin oğlu Ali bize yardım etmiyor diye aleyhinde bulunurlardı. İmam tanınmaması için sabreder, birşeycik demezdi. İmam vefat edince yardım kesildi; O da yardım edenin kim olduğunu anladı. Bunun üzerine kabrinin başına gider ağlardı.

Bir kölesini iki kere çağırdı. Gelmedi. Üçüncü çağrısında geldi. İmam, üç kere çağırdım; ikisine cevap vermedin deyince köle, kızmayacağından darılmayacağından emindim dedi. Allah'a hamdolsun ki kulum, benden emin olmuş bulundu.

Bir gün bir yere giderken yolda cüzamlıların yemek yediklerini gördü. Onlara selam verdi. İmamı çağırdılar, buyur dediler. İmam oruçlu olmasam yerdim dedi. Onları da iftara davet etti. Akşam vakti geldiler. Yemek çıkardı. Onlarla beraber yedi onlara ihsanda bulundu.

İmam Muhammed-al Bakır, babasının iki kere bütün malını yoksullara dağıttığını söyler.

İmam Zeyel Abidin Kerbela faciasında bulunmuş, fakat hastalığından dolayı, babası savaşa girmesine müsaade etmemişti. O sırada gençlik çağındaydı, evlenmişti. İmam Muhammed-al Bakır da doğmuştu; üç dört yaşlarındaydı. Ali Ekberden büyüktü; fakat Kerbelada şehid olan Ali'ye, küçük kardeşi Ali'den büyük olduğu için Ekber deniyordu. İmam Hüseyin şehadetinde sonra Şimr, onu da şehit etmek istemişti. Hamid İbni Müslim mani olmuştur,

Ehli Beytle Kufeye vardığı zaman, Ziyat oğlu Ubeydullah, sen kimsin diye sormuş, o da Hüseyin'in oğlu Ali'yim deyince Ubeydullah, Allah Ali'yi öldürmedi mi demiş. İmam o benim kardeşimdi; insanlar onu öldürdü buyurmuştu. Ubeydullah Allah öldürdü onu deyince İmam "İnsanları ölüm zamanında Allah öldürür" ayetini okumuş; öfkelenen Ubeydullah, imam'ın öldürülmesini emretmiştir. Zeynep imama sarılıp Ubeydullah'a:

"Yeter kanımızı döktüğün ey Zeytoğlu, onu öldüreceksen beni de beraber öldürt diye bağırmıştır. İmam sus hala deyip Ubeydullah'a dönmüş şu sözleri söylemiştir:

"Ey Zeydoğlu, beni ölümle mi korkutuyorsun? Bilmiyor musun öldürülmek adettir, şehadeti keramettir bize."

Şama girilirken bir ihtiyar hamdolsun Allah'a ki sizi öldür dü de şehirlere rahatlık verdi; müminler emiri kurtuldu sizden!" demişti.

İmam:

"İhtiyar Kur'an okudun mu?"

İhtiyar: "Evet okudum!" dedi.

İmam dediki:

"Peygamberliğime karşılık yakınları sevmekten başka sizden bir ücret istemem" ayetini de okudun mu? dedi. İhtiyar okudum deyince imam:

"Ey ihtiyar biziz yakınları!" diye buyurdu. Sonra da şu ayeti de okudun mu?

"Bilin ki bir ganimet ele geçirdiniz mi, beşte biri Allah'ın Peygamberinin ve yakınlarınındır."

İhtiyar okudum dedi. İmam da;

"Buradaki yakınları da biziz buyurdu. Sonra da "Ey ihtiyar; gerçektende Allah sizi Ehli Beytten her çeşit pisliği gidermeyi, sizi tertemiz bir hale getirmeyi diler;" ayetini okudn mu diye sordu. İhtiyar okudum deyince:

İmam; "Allah'ın taharat ayetiyle tahsis ettiği Ehli Beyti de biziz buyurdu."

İhtiyar, mahcup bir halde sordu:

"Allah için söyle; siz misiniz onlar?"

Hüseyinoğlu Ali:

"Evet, Allah'a ve ceddimiz Rasulullah'a andolsun ki biziz onlar," dedi.

İhtiyar sarığını yere atıp ağlamaya başladı; sonra da başını göğe kaldırıp:

"Allah'ım dedi. Ben, Muhammed soyunun düşmanlarında uzağım, ister insanlardan olsun, ister cinlerden. Sonra imam'a tövbem kabul olur mu diye sordu? İmam elbette, tövbe et bizimlesin sen dedi. İhtiyar tövbe etti. Yezid bunu duyunca adamın öldürülmesini emretti. İhtiyarı şehit ettiler.

İmam, ellerinde boynunda zincirler olduğu halde Yezid'in meclisine girince:

"Ya Yezid, diye buyurdu. Resulullah bizi bu halde görseydi ne yapardı sanırsın? Yezid, İmamın boynundaki ve ellerindeki zincirleri çözdürttü.

Yezid: "Ey Hüseyin oğlu, baban yakınlığımızı kesti; benim saltanatımı tanımadı, gördün işte, Allah ne yaptı ona:

İmam: "Yeryüzüne yahut canlarınıza gelip çatan, hiçbir felaket yoktur ki, biz onları yaratmadan önce onu, bir kitapta tesbit etmemiş olalım; şüphe yok ki, bu Allah'a pek kolaydır. Bunu da elinizden çıkarıp kaybettiğiniz şeye kederlenmeyin ve size verdiğimize sevinmeyin diye yapmışızdır ve Allah övünüp kibirlenen hiçbir kimseyi sevmez." Ayetlerini okudu. Yezit oğlu Halid'e, cevap ver dedi. Halid hiçbir şey söylemeyince kendisi:

"Size gelip çatan her felaket, ellerinizle kazandığınız bir şeydir, ancak ve çoğunu da bağışlar," ayetini okudu.

İmam, ey Muaviye'nin Hind'in oğlu buyurdu.

"Peygamberlik gelmeden, sen doğmadan önce ne buyruk, benim babalarımdaydı, benim atalarımda. Bedir, Uhut, azap günlerinde, Resulullahın bayrağı benim ceddim Abu-Talipoğlu Ali'nin elindeydi; kâfirlerin bayrağı da, senin babanın ve dedenin elindeydi. Ey Yezid, babama, Ehli Beytime, kardeşime. Amcalarıma ne yaptığını bir bilseydin dağlara kaçardın, küllere döşenirdin, ölümünü dilerdin. Babam Fatıma oğlu, Ali oğlu Hüseyin'in başı, şehrinizin kapısına dikilsin ha; halbu ki o sizin aranızda, Resulullah'ın bir armağanıydı; yazıklar olsun sana; kıyamet günü, halk toplanınca muştularım seni aşağılıkla, nedâmetle lanetliyecektir.

Yezid bir Cuma günü camiye gitmişti. Hatip Yezid'i Muaviye'yi övüyor, Hüseyin'e, Ali'ye sövüyordu. İmam Zeynel Abidin kahrol ey Hatip dedi; Allah'ın gazabını satın aldın mahlûkun rızası için; hazırla cehennemdeki yerini. Sonra Yezid'e izin verir misin dedi.

"Minbere çıkayımda birkaç söz söyleyeyim; o sizler de Allah rızası olsun ki, şurada bulunanlar da sevaba girsinler. Yezid, işin sonunu düşünerek izin vermek istemedi. Fakat halk, onun sözlerini dinlemek isteriz diye ısrar edince, izin vermek zorunda kaldı.

İmam minbere çıkıp Allah'a hamdi sena ettikten sonra, Peygambere ve soyuna selatüselam verdikten sonra dedi ki:

"Ey insanlar, altı şey verilmiştir bize; yedi şeyle üstün olmşuz biz. İlim, hilim, cömertlik, fasâhat, şecaat ve müminlere de, bize de sevgi verilmiştir. Üstünlük te seçilmiş Peygamber'in, onu ilk gerçekleyenin, Tayyar'ın; Tanrı'nın ve Resulülünün arslanını, âlemlerdeki kadınların ulusunun ve bu ümmetin sıbtının bizden olmasıyla ihsan edilmiştir.

Beni tanıyan tanır; tanımayana soyumu, sopumu söyleyeyim:

Ey insanlar benim Mekke ile Mina'nın oğlu; benim Zemzem'le Safâ'nın oğlu; benim rüknü, ridasıyla taşıyanın oğlu; benim en hayırlı örtüye bürünenin oğlu; benim safiy ve tavâf edenlerin en hayırlısının oğlu; benim haccedenlerin, Lebbeyk diyenlerin en hayırlısının oğlu; benim burak'a binip göğe ağanın oğlu; benim Mescid'i Harâm'dan Mescid'i Aksâ'ye götürülenin oğlu; benim Cebrail'le Sidretül müntehâ'ya götürülenin oğlu; benim yakınlaşan, yakınlaşanın, arası iki yay kadar kalanın, hatta daha da yakın olanın oğlu; benim Tanrı vayhine mazhar olanın oğlu, Benim Muhammed Mustafa'nın oğlu; benim Ali'yyel Murtaza'nın oğlu. Benim Resulullah'ın önünde savaşan, Tanrı'nın başka yoktur tapacak deyinceye dek kılıcıyla halkın düşmanlarına vuranın oğlu. Benim iki kılıçla savaşanın, iki mızrakla vuranın, iki kere hicret edenin, iki kere biatleşenin, Bedir'de Huneyn'de harbedenin, göz açıp yumuncaya dek bile Tanrı'ya şirk koşmayanın oğlu. Benim müminlerin en temizinin, peygamberler varisinin, mülhitleri kökünden söküp atanın, müsümanların dileği isteği olanın, savaşlara ışık kesilenin, ibadet edenlere zinet olanın... Ağlayanların başlarına taç olanın, sabırların en sabırlısının... Yâsin sonunda ibadete kalkanların en üstünü, Cebrail'den yardım görenin... Mikâil'le yardım edilenin

oğlu, benim müsümanların hareminde kâfirleri kovanın, dinden dönenlerle, biatten dönenlerle, cehennem odunlarıyla savaşıp onları öldürenin oğlu... Benim Kurayş'ten olup yeryüzünden gezenlerin en hayırlısının oğlu... Allah'a ve Resulüne ilk icabet edenin, dine gelenlerin ilkinin oğlu... Benim Allah'ın münâfıklara attığı oklardan bir okun oğlu... Benim ibadet edenlerin himte dilinin, Allah dininin yardımcısının, Allah emrinin velisinin, Allah hikmet dilinin, Allah bilgisinin heybesinin, cömerdin, ihsan sahibinin, yücenin, güzel yüzlünün, ter temizin, razı edilmişin, razı olmuşun, işe sarılmışın, ulunun sabırlının, soyları kesenin, bölükleri dağıtanın oğlu... Benim halkın en ziyade ayak direyenin, en fazla gönlü kuvvetli olanın, en ziyade azmedenin, erkek ve saldırıcı arslanın oğlu... Savaşlarda kılıçlar yaklaşıp, oklar uçuşmaya başladı mı o, değirmen taşı gibi öğüdürdü onları. Hicaz arslanıydı, Irak koçu, Mekkeliydi, Medineli dost doğru dindeydi, dost doğru yolda, yordamda. Bedr'e, Uhud'a, ağaçalı biatine, hicrete mensuptu. Arabın ulusuydu, savaşın arslanı. İki meş'ar varisiydi. İki sıbtın, Hasan ve Hüseyin'in babası. İşte budur atam Abu-Talipoğlu Ali; esenlik ona. Benim Fatımatüz Zehra'nın oğlu... Benim kadınların ulusunun oğlu...

Bu sözler halkı heycanlandırmıştı; herkes ağlıyordu. Yezid, müezzine işaret etti. Müezin Allahu ekber deyince imam, ondan daha büyük hiçbir şey yok dedi. Müezzin şehadet getirince, saçlarım, derim, etim, kanım şehadet eder buyurdu. Müezzin Hazreti Muhammed'i anınca İmam, Yezid'e bu Muhammed dedi; benim atam mı, senin atan mı/ senin atan sanıyorsan yalan söylüyorsun; yok, benim atamsa ne diye evladını öldürttün?

Medineye döndükleri zaman, Medine dışında halka okuduğu hutbenin özünü de veriyoruz.

"Ey kavim, hamdolsun Allah'a ki, bizi belalara uğrattı. İslamda öylesine bir gedik açıldı ki, Ebu Abdullah ve Ehli Beyt öldürüldü. Kadınları esir edildi. Başları şe-

hirlerde gezdirildi. Bu öyle bir musibettir ki, eşi benzeri görülmemiştir. Acaba bundan sonra kimdir sevinecek olan. Sizden var mı? Hangi gönül hüsrana düşmez, hangi göz ağlamaz? Yedi gök bile oğladı ona. Denizler dalgalarıyla, gökler, direkleriyle, yeryüzü damarlarıyla, ağaçlar dallarıyla ağladı; Deryadki balıklar bile ağladı.

Ey insanlar kovulduk sürüldük. Oysa yaptığımız bir suç, işlediğimiz bir kötülük yoktu; Müslümanlıkta bir gedik te açmamıştık. Vallahi, Resulullah bize riayeti tavsiye edeceği yerde, yaptıklarını yapmalarını buyursaydı, yaptıklarından fazlasını yapmazlardı. Uğradığımız felaketlere karşılık ulu Tanrıdan lütuflar dileriz. Gerçekten de o üstündür ve öç alır.

Abdül Melikoğlu Hişam hacca gitmişti. Haceri Esved'e yaklaşmak istedi, ama imkân bulamadı. Bu sırada Hüseyin oğlu Ali göründü. Halk hemen ona yol açtı. Hacerül Esved'e dokundu. Şamlılar bu kimdir diye sordular. Hişam bilmiyorum dedi. ***Şair Ferazdak oradaydı, şunları söyledi:***

"Ben biliyorum!
Bu Allah kullarının hepsinden hayırlıdır.
Budur tertemiz, ap arı, izi eseri temiz er.
Öyle bir kişidir ki
Mekke deresi de bilir onu;
Düzü de
Beyt te bilir onu, harem de.
Hatimin rüknü o, dokunmaya gelince
Elinin ayasına yapışıp ölmek diler.
Kurayş onu görünce büyüklerin sonuna
Erişmiştir onda ötesi yok der

Takva ehlini ayarsan bunlar imamlardır; yeryüzü insanlarının en hayırlıları kimler derseniz, işte onlar ancak bunlardır.

Eğer bilmiyorsan bil ki, budur Fatıma'nın oğlu, Tanrı peygamberleri, onun atasıyla tamamlandı.

Senin sözün bir zarar vermez ona; İnkâr ettiğini Arap da bilir, Acem de.

Göz utanır da mehabetinden bakmaz ona; insan, ancak güldüğü zaman söz söylenir ona."

Şeyh Müfid'in söyleminde şu beyitler de var.

"Tanrıyı bilen bunun derecesini de bilir; çünkü ümmetler, bunun evinin sayesinde dine kavuşmuştur.

Mahlûkattan bunların buyruğuna uymayan, derecelerini, mahzar oldukları nimetleri bilmeyen kim var?"

Sıbt İbnil al Cavzive Sübki'nin söylemlerinde şu beyitler de var.

"Yücelikte öyle bir dereceye yücelmişler ki, oraya eller erişmez, ayaklar gitmeyi başaramaz.

Peygamberler onun atası yüzünden üstünlüklere ulaşmışlar; ümmetler, atasının ümmeti yüzünden anılmışlardır.

Güneş nasıl doğar da karanlıkları giderirse, onun alnının sabahından da hidayet ışığı doğar.

Yaratılışı Resulullah'tan ayrılmıştır; onun bir parçasıdır bu; mayası her şeyi tertemizdir bunun. Allah onu yücelterek üstün kılmıştır. Hemde ezelden levhi kalem böyle yazmıştır.

İki eli de bir buluttur ki, yağmuru her yere yağar. Herkese ihsanda bulunur; açlık ve yokluk nedir bilmez.

Yaratılışı düzgün ve güzeldir. Kimseye kötülük etmez; iki güzel şey olan kerem ve güzel huylar onu bezemiştir.

Kavimler borçlandı mı odur yüreklerini taşıyan bir kere azmetti mi? Yokluğun eşiği bile genişleyerek gider ona!

Şehadet getirirken "lâ" der ancak; şehadet getirme de olmasa bütün la'sı nam evet olurdu.

İhsanı bütün halka yaygındır. Rahmeti herkesi sular; o bulut, ne gecikir, ne de koşar.

Topluma sevgileri dindir, onlara buğuzsa küfür; yakınlıkları da kaçılacak, sığınacak yerdir.

Cömert, ne kadar cömert olursa olsun, toplum ne kadar ihsan ederse etsin, onların ihsanına ulaşamazlar.

Allah'ı anıştan sonra ilk olarak onlar anılır; her başlangıçta böyle olduğu gibi, her sonrada da söz onların anışıyla biter."

Hişam; bu kasideyi duyunca kızmış, şair Ferazdak'ı Mekke'yle Medine arasında Asfan denilen yerde hapsettirmişti. İmam, ona bin dinar gönderdi. Ferazdak ***"ben bu kasideyi Allah ve Resulu için söyledim"*** dedi ve parayı almadı. İmam:

"Biz Elhi Beyt verdiğimizi geri almayız" buyurup tekrar gönderince Ferazdak kabul etti. Ferazdak bunun üzerine Hişam'ı hecvetti. Hişam hecvin devamında korkup şairi bıraktı.

Mervan oğlu Abdullah Melik'in Medine'de bir casusu vardı. İmama ait olayları kendisine yazardı.

İmam azat ettiği bir cariyeyi almıştı. Bunu da bildirdi. Bunu üzerine Abdul Melik imam'a:

"Cariyenle evlendiğini duydum. Halbu ki Kurayş

içinde sana denk olacak ve oğlunun asaletini sağlayabilecek bir kadın bulunabilirdi. Ne kendini korumuşsun, ne de doğacak oğlunu," anlamında bir mektup gönderdi. İmam bu mektuba şöyle cevap yazdı:

"Cariyemi aldığımı duymuş, beni kınıyorsun. Dinde eşimdi; Allah için azat ettim. Peygamberin sünnetine uydum rızasıyla onu aldım. Şunu iyi bil ki, Müslümanlık, soy sop aşağılı ve yahut yücelik gibi şeyleri kaldırmış, noksanı tamamlamıştır. İslamda böyle şeyler yüzünden kınama yoktur. Karalama cahiliyet zamanındaydı vesselam."

Resulullah'ın kılıcı imam'daydı. Abdul Melik bu kılıcın kendisine bağışlanması için haber gönderdi. Dileği nedir sordurdu. İmam kabul etmeyince Beytül Malda verdiğini kesmekle tehdit etti. İmam da:

"Şunu bil ki Allah, kendisinden çekinenlere; sıkıntıdan bir kurtuluş vesilesi yaratacağını ve onları, hesaplamadıkları yerden rızıklandıracağını vaad etmiş. "Allah lainlikle ileri giden nankörleri sevmez" buyurmuştur. Bak bakalım bu ayete hangimiz daha layıkız anlamında bir mektup yazdı.

İmam Zeynel Abidin, Kerbala olayını hatırladıkça durmadan ağlardı. Kendisine ağlamamasını söyleyenlere;"

"Yakub'un on iki oğlundan biri kayboldu. Ağlamaktan gözlerine ak düştü. Hâlbuki oğlu sağdı. Bense Ehli Beytimden tam ondördünün bir savaşta şehit olduğunu gördüm; bunların acısı nasıl yüreğimden çıkar!" buyurdu.

İmam vefatına dek babasına ve onunla birlikte şehit olanlara ağlamıştır. Önüne yemek getirilince, su görünce, baş görünce kendisini zapt edemezdi. Kerbela olayından sonra ömrü boyunca baş yememiştir.

Eşteroğlu İbrahim, Ziyatoğlu Ubeydillah'ı öldürünce, onun ve onunla beraber bulunanların başlarını Muhtar'a gödermişti. Muhtar da Ziyatoğlu'nun başını Muhammed İbn al Hanafiyya'ya ve Hüseyin oğlu Ali'ye yolladı. İmam yemek yerken başı getirmişlerdi. O zaman buyurdu ki:

"Kufe'de Ziyadoğlu'nun yanına girdim, yemek yiyordu; babamın başı önündeydi. Allahım dedim: ben yemek yerken Ubeydullah'ın kesik başını görmeden beni öldürme. Hamdolsun Allah'a ki duamı kabul etti."

HARRE OLAYI

Harre kara taşlı, ıssız havalı yer anlamına gelir. Olay Harre denen yerde meydana geldiği için bu adla adlandırılmıştır. Medineliler, Yezid'in ve memurlarının, dine karşı ihanetlerini, halka yaptıkları zulümlerini görünce, Medine de vali olan Abu Sufyan oğlu Muhammed'in oğlu Osman'ı Mendine'den çıkardılar. Ümeyoğullarını Mervan'ın evinde kuşattılar, sonra da Medine'den sürdüler.

Yezid oniki bin kişilik bir orduyla Müslim İbni Akabe'yi gönderdi. Mervan eşyasını ve karısı Osman kızı Ayişe'yi, Ömer oğlu Abdullah'a bırakmak istedi; Fakat Abdullah kabul etmedi. Bunun üzerine İmam Zeynel Abidin'e başvurdu. Mervan'ın Ehli Beyte bu kadar kötülüğü varken İmam kabul etti; sonra da Ayişe'yi oğlu Abdullah'la Taif'e gönderdi.

Yezid, Müslim'e İmam'a bir şey yapmamasını emretmişti. Müslim Medine'yi üç gün yağma etti. Savaşta üçyüz sahabeden olmak üzere onbin Medineli şehit düştü. Binlerce kızın ırzına geçildi. İmam bu olayda Abdi Manaf soyunda dörtyüz aileyi korumuş, geçimlerini sağlamıştı.

Olaydan sonra Müslim Medinelilerin birer birer gelip Yezid'in kulu olduklarına, mallarına, onu canlarına sahip tanıdıklarına, kendilerini dilerse salabileceklerine, dilerse azad edileceğine dair biaat etmelerini emretti. Herkese bu biatı zorla yaptı. İmamı da çağırdı, fakat bu biatı teklif etmedi; onu ağırladı, ayalın ıstırap içidedir, evine dön dedi. İmam yanından çıkınca, "bu da geçmişleri de seni söver, durur". "Halbu ki sen ona hürmet ettin" dediler. O ise "dileyerek hürmet etmedim" dedi. "onu görünce yüreğime bir korku düştü." Bu olay hicretin altmış üçüncü yılı olmuştur. (683)

İmam Zeynel Abidin hicretin doksan beşinci yılı Muharremin onikinci günü (7.X.719), Medine de vefaat etmiştir. Abdul Melikoğlu Velit tarafından zehirletildiği söylenmiştir. Velid'in hükümdarlığı zamanında; Abdül Melikoğlu Hişam tarafından zehirlendiği de söylentiler arasındadır.

Vefatından önce İmam Muhammed al Bakır'ı çağırmış, bağrına basmış, vasiyetlerde bulunmuş, "o cümleden olarak oğulcağızım. Allah'tan başka yardımcı bulunmaya zulmetmekten sakın" demiştir.

BU VASİYETTE İMAM BAKIR'DAN

"İmam'ın bir devesi vardı; üstünde yirmi kere hacca gitmişti. Bir keresinde bir sopa ile vurmuştu. Vefaat ederken o deveye iyi bakılmasını, ölünce yırtıcı hayvanların yememesini sağlamak için gömülmesini emretmişti. Bir kere bu deveye vurmak için sopayı kaldırdığı an; "Ah kısas olmasaydı" diyerek sopayı vurmadığı söylenmiştir. İmam'ın vefatında bir müddet sonra deve de ölmüş ve İmam Muhammed al Bakır tarafından gömülmüştür.

İmam'ın gasil, teçhiz ve tekfini, imam Muhammet al Bakır tarafından yerine getirilmiş, cenaze namazını da o kıldırmış. Ve Baki'de, amcası İmam Hasan'ın yanına defnedilmiştir.

Tabiinde Musayyiboğlu Said, cenaze namazı kılınırken Medine mescidindeydi. Mescitekiler cenaze namazında bulunmak için çıkarlarken Haşram adlı biri, Said'e:

"Tertemiz evde yetişen, bu tertemiz adamın cenaze namazına gelsene,"demiş.

Harşam da: "Burda iki rikat tahiyyel al mescid namazı kılmam, bu tertemiz evde yetişen, tertemiz adamın cenaze namazını kılmamdan daha sevgilidir bana," diyerek mescitte kaldı.

Cenaze namazına durunca:

"Gökten gelen bir tekbir sesine, yerden gelen bir tekbir sesine cevap verdiğini duymuş, kokudan yüzün kuyu düşmüş, ne imam'ın namazından bulunabilmiş, ne de tahiyya namazını kılabilmiştir.

İMAM ZEYNEL ABİDİN'DEN BAZI HADİSLER;

Abu Nuaym Hilyede, İbni Şihab-al Zeheri'den, o da Hüseyinoğlu Ali'den rivayet eder ki:

Tanrı razı olsun Safiyye haber verdi. Bir gece ibadette olan Resulullah'ı ziyarete gittim; onunla konuştum. Sonra kalktım. O da benimle kalktı. Zeydoğlu Usama'nın evinde oturuyordum. Yolda ansardan iki kişi geliyordu. Resulullah'ı görünce hızlandılar. Resulullah, Tanrı ona ve soyuna rahmet etsin, esenlikler versin, onlara dedi ki:

"Yavaş olun; çünkü o Hayy kızı Safiyye'dir."

"Sübhanallah ya Resulullah!" dediler.

Resulullah buyurdu ki:

"Gerçekten de şeytan, insanın kan damarlarında dolaşır; ben kalbinize bir şey getirmesinden korkarım.

Zeheri, Hüseyinoğlu Ali'den rivayet eder ki;

"Hilim ehlinden peygamber bir haber verdi. Tanrı ona ve soyuna rahmet etsin ve esenlikler versin," Buyurdu ki:

"Kıyamet günü, yeryüzü Rahman'ın azametine karşı, bir deri gibi upuzun yere serilir. Âdemoğullarından herkes, durduğu yerde durur. Sora ilk olarak beni çağırırlar. O anda secdeye kapanırım. Sora bana izin verildiği zaman da:

Yarabbi derim, bunu Cebrail haber verdi bana; Cebrailde arşın sağında susarak durur; vallahi bundan önce bu heyetle görmemişimdir onu. Daha sonra şefat

etmeme izin verilir. İşte o zaman; Ey Rabbim derim, kulların yeryüzünün her yanında sana kulluk ettiler, işte makamı Muhammed budur.

BAZI SÖZLERİ

İmam Zeynel Abidin babası ve atası gibi fevkalede bilgili ve âlimdi. Bilhasa dualarından meydana gelen "Al-Sahifat al Kamilat al Sacceddiyye, Zeburı Ehli Beyt diye anılmıştır.

Oğluna demiştir ki:

"Oğulcuğum, belalara dayan, hukuka taaruz etme; kardeşinin faydası daha fazla olsa bile, seni zararlandıracak davitini kabul etme.

"Risalak-al Hukuk" adı verilen ve haklarından bahsedilen risalesinden:

Seni bilgiye sevkedenin hakkı: Onu ululaman, ağırlaman gerek. Sözünü iyice dinlemelisin; ona yönelmelisin; aklından başka şeyleri çıkarmalı, anlayışını bilgiye hasretmelisin. Kalbini ona karşı temiz tutmalı, istekleri bırakmak suretiyle gözünü ışıklandırmalısın. Sana o, bilmediğin şeyleri nasıl öğrettiyse, senin de bilmeyenlere öğretmen ve onun hakkını güzel bir tarzda ödemendir. Onun yanında sesini yüceltme, ondan birisi bir şey sordu mu? Sen cevap vermeye kalkışma, meclisinde kimseyle konuşma, kimsenin alehinde bulunma, onun aleyhinde bulunanın sözünü reddet, aybı varsa ört, iyiliklerini yay, onun düşmanlarıyla düşüp kalkma, dostlarından biriyle düşman olma. Böyle hareket edersen Allah'ın melekleri de şehadet ederler ki, Bilgiyi Allah için öğreniyorsun, kullar için değil.

* Allahım Muhammed'e ve soyuna rahmet et. İmanımı en olgun iman et, inancımı en üstün inanç kıl. Niyetimi, niyetin en güzeline ulaştır, amelimi amellerin en güzeline vardır. Allahım lütfunla niyetimi tam bir hale ilet, katında olan şeylere karşı inancımı düzelt, bir bozgunluk olursa bende, gücünle kuvvetinle düzene koy.

* Allahım, Rahmet et Muhammed'e ve soyuna; beni giriştiğim işlerden başarılı kıl. Yarabbi dilediğimi yapmaya ruhsat ver. Her ne iş için yarattıysam beni o işten başarılı kıl... Rızkımı helalinde bolca nasip eyle, bakışlarla sınama beni. Her şeyden üstün kıl ama ululanmayla belalandırma. Sana kulluk ettir. Kulluğumu benlikle bozma. Elimden hayır gelsin insanlara; Fakat başa kakışla hayrımı hiç etme. Bana yüce iyi huylar ver, övünmekten ve kibirden koru beni.

* Allahım rahmet et Muhammed'e ve soyuna, özümde alçak gönüllü olarak insanlar içinde derecemi yücelt; görünüşte beni üstün kıl, hemde bu gönül açıklığı, yüceliğim, üstünlüğüm kadar olsun.

* Allahım, rahmet et Muhammed'e ve soyuna; değiştirmeyeceğim. Tertemiz bir hidayet ver; ayağımın kaymayacağı doğru yoldan beni ayırma, öylesine bir niyet ver ki dosd doğru olsun da hiç işkilenmiyeyim onda. Ömrümü iltiatına sarfet, eğer ömrün şeytana oyuncak olacaksa, beni sana al azabım gelip çatmadan ve bulmadan. Allahım ayıplanacak huy bende bırakma, varsa beni ıslah et, düzelt, güzelleştir. Bir iyiliğim varsa tamamla ve olgunlaştır.

* Allahım, rahmet et, Muhammed'e ve soyuna; kötülere buğzetmek yerine sevgi ver; azgınlardan nefret yerine güzellik ver; düzgün kişilere karşı güven ver, aşağılık kişilere karşı sevgi ver; yakınlara asilik yerine görüp gözetmek ver, yakınları horlama yerine onlara yardım etmeyi nasip et; sevilenlere karşı güzel bir sevgi ihsan eyle; şüphe edilenlere karşı iyi geçim ver; zalimlerden korku acısı yerine emniyet tatlılığı lütfet!..

*Allahım, rahmet et Muhammed'e ve soyuna; Zulmedene karşı kuvvet ver bana; benimle düşmanlığa kalkışana karşı dil ver bana; benimle inatlaşmaya karşı zafer ver bana; aleyhime düzen kurana karşı düzen ver bana; Beni kahretmek istiyene karşı kudret ver bana. İftira edeni yalanlayacak kudret, benden ayrılana se-

lamet ver; beni doğrulukta destekleyene itaat etmemi nasip et.

* Allahım, rahmet et Muhammed'e ve soyuna; Beni aldatana nasip ette öğüt vereyim. Beni terk edene iyilik edeyim. Bana vermeyene ihsanda bulunayım; beni dolaşmayanı dolaşayım, aleyhimde bulunanı iyilikle anayım; iyilik edince şükredeyim; kötülüğe ise karşı durayım.

* Allahım, rahmet et Muhammed'e ve soyuna; temiz kişilerin süsleriyle beze beni; suçta çekinenlerin bana elbisesini giydir, adeleti yazmada, öfkeyi yenmekte, hiddeti söndürmekte, ayrılanlara topluma katmada, ara bulmada, iyilik de bulunmada, ayıp örtmede, huy yumuşaklığında, muhtacı korumada, güzel huylulukta, güç varken affetmede, temiz tabiate sahip olmada, üstünlüğü elde etmede, fazlasıyla bağışta, layık olmayana vermeyişte, sözümde ve işimde; çok bile olsa yinede doğru söylemede, gene de hayır yapmada; söylediğimi yapmada az görmede; sözümde, işimde az bile olsa gene de şerri çok görmede hep temiz kişilerin süsüyle beze beni, çekinenlerin giyimini giydir bana... Bunu da sana itaatım, topluma uyuşumla sonradan meydana getirilen, sonrada uydurulan şeylere uyanları terkedişimle beraber her zaman olgunlaştır.

*Allahım, rahmet et Muhammed'e ve soyuna; en bol rızkını kocalığım zaman, en zor kuvvetini yorulduğum zaman ver; Beni kulluğundan usandırma; yoluna kör etme beni; sevmediğin şeylere yöneltme beni; Beni senden ayıranla buluşturma, seninle buluşturandan da ayırma beni. Allahım; ihtiyaç olunca işe sarılayım, her ne dileğim olursa senden isteyeyim; yoksullukta sana yalvarayım, başkasından yardım isteme zorunda kalırsam; senden başkasına yüzsuyu döktürme yoksul olursam; Senden başkasına beni yalvartma korkarsam: Merhametlilerin merhametlisi; yoksa horlamana, vermeyişine, yüz çevirişine, müstahak olurum. Allahım,

yüreğime şüphe işkil, haset gibi birşeyleri Şeytan sokarsa ululuğunu andır; kudretini düşündür; düşmanına karşı koymamı sağla. Dilime bir sövüş, bir kötü söz yahut ırza sövmek, yahut yalan yere tanıklıkta bulunmak, yahut burada bulunmayan bir inanmışın aleyinde söz sölemek, yahut burada bulunana sövmek, yahut bunlara benzer bir şey getirirse sana hamdettir, fazlasıyla öveyim seni; ululama yoluna gideyim; nimetine şükredeyim; İhsanını söyliyeyim, lütuflarını, nimetlerini sayıp dökeyim.

* Allahım, rahmet et Muhammed'e ve soyuna; zulüm görmiyeyim, def'ine gücün yeter. Zulmetmiye yim; bunu benden almaya kudretin var. Hidayetine ermişim, sapmıyayım hiç. Yoksul etme beni rızık bolluğum senin katında. Azdırma beni, iştiyakım sana. Allahım, yargılamana geldim; affına sığındım; suçumdan geçmene güvendim; lütfuna dayandım. Yargılamana neden olacak bir şey yok bende; affına layık bir işte yok bende. Yalnız şunu iyiden iyiye biliyorum ki lutf sende, rahmet Muhammed'e ve soyuna ve lütfet, bana kerem eyle. Allahım hidayetinle beni konuştur. Benden çekinmeyi ihmal etme. Bana en temiz işleri başarmam için yardım et. Bana en fazla razı olacağın işi yaptırt. Allahım, dos doğru yoldan ayırmamanı isterim senden. Beni yaşarken de, ölürken de dininde ayırma ne olur.

* Allahım, rahmet et Muhammed'e ve soyuna; beni iktiatla geçindir; beni gerçek işe sarılanlardan kıl; beni doğru yola klavuzluk edenlerden eyle; beni tertemiz kullarından ayırma; beni ahirette kurtulanlardan, muradına erenlerden, pusuda esenlikte kalanlardan eyle ya Rabbi!.. Allahım, bana beni her kötülükten kurtaran ne ise onu ver; beni düzene sokan ne ise onu bırak bana; ya helak olur giderim ya da sen korursun beni. Allahım, mahzun olursam sanadır güvencim, senden mahrum kalırsam, senden yardım dilerim. Bunalırsam, kaybolanın yerini tutan katında; bozulanın düzeni, yine

katında... Amma bana, işimde bir değiştirmeyi murad edersen, beladan önce temizlik, esenlikte istememden önce bulmamla, sapmamdan önce doğru yola girmemle lütfet bana. Kulların kötülüğe düştükleri zaman, beni sen koru. Bana kı-yamet gününde emniyet ver, sen en güzel doğru yola gidişi bana sağla, hem de götürüşü.

*Allahım, rahmet et Muhammed'e ve soyuna; beni lutfunla gör gözet; nimetinle doyur, kereminle düzene sok, beni kudretinle iyileştir. Işığınla gölgelendir, beni razılığınla ululandır. İşler sarpa sardı mı en ziyade temizine sevk et beni. Yollar yordamlar, birbirine aykırı düştü mü, en fazla razı olduğuna götür beni.

*Allahım, rahmet et Muhammed'e soyuna; Bana rıza tacını giydir; bana güzel geçimi lütfet, bana gerçek doğru yolu hidayet kıl. Bollukta sınama beni hoşça gör gözet, geçimimi dar mı dar etme; duamı reddetme; çünkü ben sana, senin gösterdiğin yoldan başka zıt birşey tanımıyorum; sana hiç kimseyi ortak, eş, denk çağırmıyorum.

*Allahım, rahmet et Muhammed'e ve soyuna; beni israftan men et; telef olmaktan beni ve rızkımı koru, kazancımı bereketle bana mal et; bana doğru yolda yürümeyi nasip et, verdiklerini, harcamada, helalında nasip eyle.

*Allahım, rahmet et Muhammed'e ve soyuna; bana kazançta yardım et; düşünüp hesaplamadığım şeyle rızıklandır beni, amma dilemede, kazanmada, kulluğundan da kalmıyayım, fazlaca da yorulmayayım. Allahım dilediğimi gücünle, kuvvetinle dilemekteyim; beni korktuğumdan koru ve kurtar.

*Allahım rahmet et Muhammed'e ve soyuna; yüzümün suyunu kuru varlıkla; beni alçaltma yoksullukla. Arattıklarının kötüsünden isteyip bulmak, bulup onu övmekle; bana vermiyenine sövmekle sınanıyorum; hâlbuki veren de onlar değil, vermiyen de; sensin veren vermeyen,

*Allahım, Muhammed'e ve soyuna rahmet et; İbadette sıhat, sana kendimi vermede esenlik, amel etmede ilim, her güzel işte lutf ve ihsan dilerim senden. Allahım, ecelimi affınla dileğimin ümidini, rahmetinle tamamla. Yollarımı, rızalığına kavuşmamla kısalt; bütün hallerimde işlerimi güzelleştir.

"Allahım, rahmet et Muhammed'e ve soyuna; beni seni anmak için uyandır; uyandır da anayım seni gaflet vakitlerinde. İbatinde beni kullan mühlet günlerinde. Bana sevgine kolay bir yol göster, göster ki onunla dünyanın hayrını da olgunlaştırayım, ahi-retinde hayrını...

*Allahım, rahmet et Muhammed'e ve soyuna; hem de ondan önce yarattıklarından birine, ondan sonra da yarattıklarından birine ettiğin ve edeceğin rahmetten üstün bir rahmetle rahmet et; dünyada da iyilik ve güzellik ver bize, ahirette iyilik güzellik ve cehennem azabından sen koru beni.

BAZI KISA SÖZLERİ

*Huzurunda birisi, Yarabbi beni halka muhtaç etme deyince; böyle deme; insanlar, insanlara muhtaçtır. Allahım, beni halkının kötülerine muhtaç etme de buyurmuşlar.

*Yalandan sakının. Doğru olsun, alay olsun, yalan söylemeyin. Azcık yalan söyleyen çocuğuna da cesaret verir ve yalan söyletir.

*Hayrin hepsi de insanın kendisini korumasıdır.

*İhtiyacını insanlara açmak, muhtaç olduğunu onlardan istemek, hayatta alçalıştır, utancı giderir, hayır yoksulluktur.

*Ne Kurayş için soy sop var, ne Arap için soy sop, ancak gönül alçaklığıyladır. Kerem de ancak Tanrıdan çekinmektir.

*İnanç sahibinin, inananın yüzüne sevgiyle bak-ması ibadettir.

*Her istiyene hayırla muamelede, ihsanda bulun; buna ehilse yaptığın, yerini bulmuştur, değilse sen buna ehilsin ya.

*İyi kişilerle düşüp kalkmak, iyiliği yapar; bilginlerin edepli oluşu da aklı çoğaltır.

*Şükürde aczini itirafta şükürdür.

5. İMAM BAKIR

Abu Cafer Muhammed-ül Bakır

Beşinci imamdır. Babası Zeynel Abidin Aliyy İbn al Hüseyin, annesi İmam Hasan'ın kızı Ümmü Abdullah Fatıma'dır. Hicretin elli yedinci yılı recebinin ilk günü Medine'de doğmuştur. (10.V.677) doğum tarihinde başka rivayetler de vardır. Atası Hüseyin'le dört, babasıyla yirmi yedi yıl yaşamış, babasından sonra da yirmi yıl kadar ömür sürmüştür ki bu müddet, imameti müddetidir. Künyesi Abu Caferdir. Birçok lakapları vardır. En meşhuru Bakır'dır. Hadi dendiği gibi, Hazreti Peygambere benzediğinden Şebih de denirdi. Arapçada "tabakkur" bilgide geniş anlamına gelir. Bilgideki genişliği dolaysıyla bu lakapla anılmıştır.

Sahabeden Cebir bini Amdullah al Ansari Hazreti Peygamberin kendisine, "Sanırım ki Hüseyin evladından Muhammed'e yetişirsin; O din bilgisinde adam akıllı bilgilidir. O'nunla buluşunca benden selam söyle" dediğini ve bu suretle "Bakır" lakabının Hazreti Muhammed tarafından verildiğini söylemiştir.

Abir Resulullah'ın mescidinde oturmuştu; başına siyah bir sarık sarmıştı. "Ya Bakır al ilm" dedi. Medineliler, cabır sayıklıyor dediler.

Cabir, "vallahi" değil dedi. Resulullah'tan duydum. Buyurdu ki:

"Sen birisine ulaşacaksın, adı adımdır, tıpkı bana benzer, ilimden derindir, bilgilidir; işte onu çağırıyorum ben."

Cabir birgün Medine'de bir sokakta geçerken İmam Muhammed-ül Bakır'a rastlamış, yüzünün, yürüyüşünün tıpkı Hazreti Peygambere benzediğini görünce adını sormuş. Öğrenince başını öpüp anam babam sana feda olsun; Resulullah'ın selamı var sana demiştir.

Cabir'in son zamanlarda gözleri görmez olmuştu. İmam Muhammet-ül Bakır, birgün Cabir'i ziyarete gitmiş, selam vermişti. Cabir selamını aldıktan sonra "sen kimsin?" diye sormuş. O'da ben; İmam Hüseyinoğlu, Ali'nin oğlu Muhammed'im" deyince Cabir:

"Oğulcağızım yaklaş bana!" deyince.

İmam yaklaşınca elini öpüyor, ayaklarına da kapanmak isteyince, İmam mani olunca Cabir:

"Resulullahın selamı var sana" deyince:

İmam:"Esenlik tanrı bereketleri ve rahmeti Resulullah'a, nasıl selam söyledi."

Cabir: "Bir gün Resulullah ile beraberdim, bana ya Cabir dedi; sen evladımdan Hüseyin oğlu Ali'nin oğlu Muhammed'le buluşuncaya dek yaşıyacaksın; Tanrı ona nur ve hikmet bağışlamıştır, benden selam söyle ona!" dedi.

Cabir bir gün Hüseyin oğlu Ali'nin kapısına gelmişti. İmam Muhammed-ül Bakır, kapı önünde Haşimoğullarıyla beraberdi. Cabir ona, kimsin sen dedi.

O'da Hüseyinoğlu Ali'nin oğlu Muhammed'im dedi. Cabir o anda ağlayarak:

Vallahi sen ilimde Bakır'sın, gerçekten de başım

feda olsun yoluna; yaklaş bana, imam yaklaşınca Ca-

bir İmamın göğsünü öpmüş, yüzünü yüzüne sürmüş, atan Resulullah'tan sana selam getirdim. Ne yaptıysam da onun emriyle yaptım. Bana dedi ki: "Evladımdan

adı, benim adım olan Muhammed'le buluşuncaya dek yaşıyacaksın; o ilimde Bakır'dır, gözlerin görmez olacak, sonra açılacak Cabir. Hüseyin oğlu Ali'nin huzuruna girince de bunu tekrar anlatmıştır.

Hadisin çeşitli söylemine bakılırsa, bu selam söyleme keyfiyetinin birkaç kere tekrarlandığına hükmetmek lazım gelir.

Yüzüğünde;

"Tanrının emri yerine gelir,"

"Rabbim beni tek bırakma."

"Üstünlük bir uğurdan Tanrı'nındır."

"Kuvvet tamamıyla Allah'ındır."

"Üstünlük Allah'ındır,"

Yazılarının kazılı bulunduğu rivayet edilmiştir. Bir rivayete göre de yüzüğünde:

"Tanrı'ya göre zaman güzeldir; emniyete ermiş peygambere, lütuf sahibi Vasi'ye, Hüseyin'e Hasan'a kaşın da öyle" beyitleri kazılıydı. Babasının ve kendisinin, İmam Hüseyin'in yüzüğünü taktığı da rivayet edilmiştir. Bütün bu rivayetlere göre İmam Muhammed-al Bakır'ın birçok yüzüğü bulunduğu anlaşılıyor.

Abdül Melikoğlu Velid ve Süleymanla Abdül Aziz oğlu Ömer, Yezid İbni Abdül Melik ve Hişam İbni Abdül Melik zamanlarında yaşamıştır. Cafer, Abdullah, İbrahim, Ubeydullah, Ali, Zeynep, Ümmü Seleme adlı evlatları olmuş. Soyu İmam Cafer-üs Sadık'tan yürümüştür.

Ortaya yakın uzun boylu, ince derili, gür saçlı iri gözlü, esmerce benizli, güzel sesliydi. Yanağında siyah bir ben vardı. Zamanında insanların en güzeli ve en doğru sözlüsüydü. Mal bakımında Ehli Beytinin en az mallısıydı. Fakat ihsan bakımından en ileri gideniydi. Onun zamanındaki bütün bilginler, kendilerini onun yanında küçük görürlerdi.

"Biliyorsanız zikr ehline sorun" ayetindeki zikr ehli kimlerdir diye kendisine sorulmuş; o da biziz zikr ehli diye buyurmuş.

Şeyh Razi, Muhammed İbni Mukaaile sordum; Kendi arzusuyla cevap verdi; "Bilginlerdir!" dedi.

Bunu Abul Zer'aya söyledim. İmam Muhammed-al Bakır'ın sözünü de, Yahya İbni Abdülhamid'-den dinledim. Alioğlu Muhammed gerçektir; onlardır zikr ehli, ömrüme andolsun, Abu Cafer, en büyük bil-ginlerden dir dedi.

Abdül Melikoğlu Hizam bir yıl hacca gelmeşti. İmam Muhammed-ül Bakır'da o yıl hacca nietlenmişti. Oğlu Cafer üs-Sadık da yanındaydı. İmam Cafer bir münasebetle, hamd olsun Allah'a ki, Muhammed'i gerçek peygamber olarak gönderdi. Bizi de onunla yüceltti. Biziz Tanrı'nın halkı içinde seçtiği kişiler, kulları arasında hayırlı olanlar ve biziz onun halifeleri; bize uyandır kutlu olan, bize düşman olan, kötü olandır, diye buyurmuştur.

Hişam'ın kardeşi bunu duymuş ve Hişam'a bildirmişti. Hişam Şam'a dönünce, Medine Valisine İmam Muhammed-ül Bakır'la Cafer-üs Sadık'ın Şam'a gönderilmesini emretti.

İmam Cafer diyor ki: "Şam'a varınca üç gün bizi bir yere koyvermediler. Dördüncü günü Hişam'ın yanına götürdüler. Hişam bir tahtta oturuyordu. İleriye bir hedef dikmişlerdi. Orda bulunanlar hedefe ok atıyorlardı." Hişam babama:

"Ya Muhammed dedi; Sen de ok at. Babam ihtiyarladım mazur gör dediyse de Hişam ısrar edince, Ümmeyyeoğullarında birinin yayını aldı. Hedefe bir ok attı; ok hedefin tam ortasına saplandı. İkinci oku birinci okun üstüne attı, önceki oku yardı. Birbirini yarmak üzere böylece dokuz ok attı. Sonra yayı sahibine verdi. Hişam ya Ebu Cafer dedi. Sen Arabın da en iyi okçusuymuş-

sun, Aceminde babamı yanına oturttu. Beni de babamın yanına. Sonra da senin gibisi bulundukça; Kurayş, Araba da hükmeder, Aceme de; Allah aşkına söyle kim öğretti? Ne kadar zamanda öğrendin bu atıcılığı? "Küçüklüğümde babam öğretti!" buyurdu. Böyle ok atanı ömrümde görmedim ve sanmam ki yeryüzünde böyle bir ok atan bulunsun. Cafer de senin gibi atar mı dedi. Babam buyurdu; biz olgunluğu Tanrı'nın peygamberinde:

"Bugün olgunlaştırdım dininizi ve tamamladım size nimetimi" ayetini indirdiği günden miras aldık. Hişam bu söze kızdı, yüzü mos mor olduktan bir müddet sonra babama, dönüp bir isteğin var mı dedi. Ehlim ayalim merak içindeler, beni bırak da Medine'ye dönelim dedi. Bugünden tezi yok diyerek izin verdi Hişam; Medineye döndük.

İmam Muhammed-ül Bakır, kemali lütfuyla beraber fevkalede ve heybetliydi. Hişam'ın hacca gittiği başka bir yılda İmam da hacca gitmişti. Halk imam dan müşküllerini soruyordu? İkreme bu kimdir ki; yüzünde bilginlik alemeti var diye sordu? Abu Cafer dediler. Dur şunu bir sınıyayım dedi. Fakat huzuruna gelince eli ayağı titremeye başladı:

"Ey Resulullah'ın oğlu; İbni Abbas'ın, daha birçoklarının meclisinde bulundum; hiç böyle bir hale gelmedim." deyince:

İmam buyudu ki: "Şamlıların kulcağızı; içinde Allah'ın adının yüceltilmesine, adının anılmasına izin verilen evlerin huzurundasın."

İBRAHİM İBNİ MUHAMMED-AL BAYHAKI'NİN "KİTAB-AL MAHASİN VA-1 MASAVİ" SİNDE, HARUN-AL RAŞİD'DEN NAKLEDİLDİĞİNE GÖRE

Hazreti Ali'nin Basra da hicretin kırkıncı yılı (660) bastırdığı paradan sonra; İlk olarak Abdül Melik'in bir tarafında İhlas suresi, öbür tarafında basıldığı yer ve tarihi bulunan para da imam Muhammed-ül Bakır'ın izniyle basılmıştır. Abdül Melik imam'ı Medine'den Şam'a çağırtmış, altın ve gümüş paralar ve iznini imam tayin buyurmuştur.

İmam Cafer-üs Sadık, babam şiddetli bir hastalığa tutulmuştu. Hepimiz öleceğinden korkuyorduk. Ehlinden ayalinden ağlayanlar bile vardı. Babam merak etmeyin buyurdu. İyileşeceğim; ben filan yılda, filan günde öleceğim; gerçektende iyileşti ve dediği yılda da, dediği günde vefat etti.

Gene imam Cafer der ki:

"Vefat edeceği gün bana vasiyette bulundu. Gasline, tekfinine teçhizine, defaine dair vasietlerde bulundu. Ben, babacığım hasta değilsin. Sen de ölüm alemeti yok dedim. Duymadın mı, şu duvarın ardında ya Muhammet gel tez diye iki kere çağırdı. Hüseyin

oğlu Ali buyurdu.

"İmam Muhamet-ül Bakır, imamet emanetlerini, İmam-ül Cafer'i Sadık'a teslim etmiş, Cuma günü giydiği gömleğe sarılmasını, başına imamesinin sarılmasını, kabrinin dört parmak yükseltilmesini vasiyet etmiş; İmamı ancak imam yıkar, beni sen yıka diye İmam Cafer'e emir buyurmuştur. Vasiyetini ederken Medine ulularını da çağırmış, sonra onların çıkmalarına müsade etmiştir. İmam Cafer bu vasiyetleri bana da yapabilirdin. Şahitleri ne diye çağırdın deyince:

"Oğulcuğum imamet hususunda kavgaya düşülmemesini istedim; bil ki kardeşin Abdullah, davaya kalkışacaktır. İnananları kendine çağıracaktır, aldırma onun ömrü kısadır buyurmuştur, Gerçekten de Abdullah İmam Muhammed-ül Bakır'dan sonra imamet davasına kalkışmış, az bir müddet onra da ölmüştür.

Zehirlenme suretiyle şehit olduğu rivayet edilmiştir. Vefatleri hicretin yüz on dördüncü yılı zilhiclesinin yedinci günüdür 28.1.733.

Vefatından sonra İmam Cafer Sadık, vasiyeti mucbince yıkamış namazını kıldırmış, Baki de babasının yanına defnetmiştir.

Sahabeden birçoğu İmam Muhammed-ül Bakır'dan rivayetlerde bulunmuşlardır.

Kendileri de, sened zikretmeden hadis okurlar. Senedini anmadın mı, bilin ki babamdan duymuşumdur. Babam da babasından, o da babasından, oysa cedim den duymuştur derlerdi.

Aynı zamanda Cabir İbni Abdullah-al Ansari isnadiyle İbni Abbas'tan, Abu Hurayra'dan, Abu Said-al Hudis'den ve enes bini Malik'le Hasan ve Hüseyin'den rivayetlerde bulunmuş. Sait İbn-al Musayyip ve Abdullah ibni ebu- Rafi'ye isnat etmiştir. Babası ve ataları vasıtasıyla Hazreti Peygamber'den rivayet ettiği hadislerden biri şudur.

"İşlerin çetini üçtür: Kardeşlerle mal hususunda iyi geçinmek, menfaati konu olunca, insanlara karşı insafla muamelede bulunmak; her halde Tanrı'yı anmak"

Eserleri:

1-Tefsir, ibni Nedim, tefsirden bahsederken bunu da anar.

2-Ümeyyeoğullarında Said-al Hayr'a risalesi.

3-Gene ona ait bir risale.

4-İbni Nedim, Abu Cafer Muhammed İbni Ali'nin "Risalat-al Hidya"sından bahseder. Bu Abu Cafer'in İmam Muhammed-ül Bakır olması İhtimali vardır.

BAZI SÖZLERİ

*Şiamız üç kısımdır: Bir kısmı bizimle geçinenlerdir; bir kısmı sırça gibi kırılıp gidenlerdir; bir kısmıysa kızıl altına benzer; ateşe girdikçe değeri artar.

*"Hilyat-al avliya" da Ubeydullah ibn-al Velid senediyle kayıtlıdır.

Abu Cafer Muhammed ibni Ali bize dedi ki:

"İçinizden biriniz, arkadaşının heybesinden dilediği bir şeyi alabilir mi? Hayır dedik; öyleyse sandığınız gibi kardeş değilsiniz buyurdu."

*İnsanın kalbine az olsun, kibir girdi mi? Ne kadar girdiyse o kadar aklı azalır.

*Aşağılık kişinin silahı kötü sözdür.

*Bilgisiyle faydalanılan bilgin, ibadetle uğraşan bin kişiden üstündür. Andolsun Allah'a bir bilginin ölümü, Şeytan'a yetmiş ibadet edenin ölümünden daha sevgilidir.

*Zenginleri öven bir kuran okuyucu gördünüz mü? Bilin ki o dünya ehlidir. Birde padişah kapısında, hem de zorla kalmadığı halde görürseniz, bilin ki o hırsızdır.

*Doğru hareket et, abes şeylerle uğraşmadan vazgeç; düşmanından çekin, dostunu da çekindir.

*Amel ancak bilgiyle olursa makbuldür. Bilgi de amelle olur ancak, Kim bilirse bilgisi ona amelle klavuzluk eder. Kim bilmezse zaten onun emeli yoktur.

*Güler yüz, tatlı söz, adama sevgi kazandırır; Tanrıya yaklaştırır. Asık suratla kötü huysa nefret kazandırır; Tanrı'dan uzaklaştırır.

*Hidayet kapısını bilene, onunla amel edenin ecri [20] kadar ecir verilir. Onunla amel edenlerin ecirlerinde

---

20 ECİR KELİMESİNE ÖRNEK
"Muhammed, Allâh'ın Rasûlü'dür. Onun berâberinde bulunanlar, inkârcılara karşı sert, birbirlerine karşı merhametlidirler. Onları rükûa varırken, secde ederken görürsün. Allâh'tan lutuf ve rızâ isterler. Onların alâmeti,

bir şey eksilmez. Sapıklığa giden bir sapıklık icad eden kişiye de o sapıklıkla amel edenlerin suçları kadar suç yazılır; onların suçarından da bir şey eksilmez.

*Tanrı rahmet etsin o mümine ki dilini tutar. Kötü söylemez. Çünkü bu kendine verdiği sadakadır. Dilini tutmadıkça hiç kimse günahlardan kurtulmaz.

*Kardeşinde bulunduğu halde Allah'ın örttüğü şeyi söylemen, gıybettir, ondan olmayan şeyi söylemen iftira.

*Çekinin kullukta bulunun, doğru söyleyin, emanete hiyanetlik etmeyin. İyi kişi olsun, kötü kişi olsun size bir şey emanet etti mi, onu eda edin. Abu Talipoğlu Ali'yi öldüren bile bana karşı bir şey emanet etseydi onu ona geri verirdim.

*Ali Şiası, velayetimiz için canlarını, mallarını verir; bizim sevgimizle birbirleriyle sevişir; dini diriltmek için birbirlerini ziyaret eder, kızınca zulmetmez onlar, onlar razı olunca israfta bulumazlar. Onlarla komşu olanlar bereket bulur, Onlarla görüşene barıştır, kutluluktur.

*Kim söylerse söylesin; doğru ve güzel sözü kabul edin; İsterse söyleyen dediğini tutmasın. Çünkü Allah "Onlar ki sözü dinlerler, en güzeline uyarlar; olardır Allah'ın doğru yola sevkettikleri" demiştir.

---

yüzlerindeki secde izi, secde aydınlığıdır. İşte bu, onların Tevrât'ta anlatılan vasıflarıdır. İncîl'de ise şöyle vasıflandırılmışlardı: Filizini çıkarmış, onu kuvvetlendirmiş, kalınlaşmış, gövdesi üzerine dikilmiş, çiftçilerin hoşuna giden ekin gibidirler. Allâh böylece bunları çoğaltıp kuvvetlendirmekle inkârcıları öfkelendirir. Allâh, îmân edip sâlih amel işleyenlere, mağfiret ve büyük bir ecir va'detmiştir." (el-Feth, 29)

6. İMAM CAFER

Abu Abdullah Cafer-i Sadık

Altıncı imamdır. Babası Muhammet-ül Bakır, Annesi Ebu Bekroğlu Muhammed'in oğlu Kasım'ın kızı Ümmü Ferve'dir. Adı Karibe ya da Fatıma'dır. Annesinin annesi de Ebu Bekroğlu Abdurrahman'ın kızı Esma'dır. Hicretin sekseninci yılı Rabulevvelinin on yedinci günü doğmuştur. (23. V. 995) Başka tarihler de rivayet edilmiştir.

Atası İmam Zeynel Abidin'le ondört, babasıyla otuz küsür yıl yaşamış, babasından sonraysa otuz iki yıl ömür sürmüştür ki bu zaman imamiyet zamanıdır.

Künyeleri Abu Abdullah'tır. Abu Musa ve Abu İsmail de künyelerindendir. Lakapları sadık, Sabir, Fadıl, Tahir'dir. En meşhur lakapları, kendilerinden hiçbir yalan ve yanlış sudur[21] etmediğinden 'Sadık'dır.

Yüzüğünde: "Allah dostumdur." "Halkından korur beni."

"Allah'ın dediği olur kuvvet onundur." "Yargılanma dilerim ondan,"

"Allah herşeyin yaratıcısıdır." Gibi yazılar bulunduğu söylenmiştir ki birkaç yüzüğü bulunduğu anlaşılmaktadır. On evladı olmuştur. Yedisi erkek üçü kızdır. İsimleri:

İsmail, al Emin de denen İsmail, Abdullah, İmam Musai Kazım, Muhammed-al Dibar, İshak, Abbas, Aliyy-al Arizi, Fatıma-al Kübra, Fatımat-al Sugra.

Soyu Musai Kazım, İsmail Aliyy-al Arizi, Muhammed İshak'tan yürümüştür.

Uzuna yakın orta boylu, güleç ve güzel yüzlü, pek siyah saçlı, iri gözlü, çekik burunlu, uzun ve mukavves [22] kaşlı esmerce benizliydi; yanağında siyah bir beni vardı.

---

21 SUDUR: Olma, meydana gelme. Sâdır olma. * (Sadr. C.) Göğüsler, sadırlar

22 MUKAVVES: (Kavs. den) Yay gibi bükülmüş ve eğri olan. * Kavis teşkil etmiş, bükülü.

Keremde, ihsanda, mürüvvette, fütüvette, ilimde, irfanda, hilimde, olgunlukta, zamanında eşi ve benzeri yoktu. Gerçekten de Allah güzelliği, süslenmeyi sever; bir kuluna bir nimmet verdi mi? Onu o kulda görmek ister; giyin, kuşan ve süslen, ancak helalinden olsun buyururdu. Gerçekten de Allah bir kuluna nimmet verdi mi eserini o kulda görmek ister demiş. Nasıl diye sorulunca: Temiz elbise giyinmek, güzel koku sürünmek evini tamir edip düzmek, koşmak için dış kapısının önünü süpürmek gibi şeylerle; hatta gün batmadan ışık yakmak, yoksulluğu giderir buyurmuştur.

İmam gayet güzel giyinirdi. Basralı Kesiroğlu Abbad, öylesi bir yerde o çeşit giyinişe itiraz edince, onun elbisesini göstererek:

"Bunun gibi giyinseydim görenler, bu da Abbad gibi mürai [23] derlerdi bana" demiştir. Sonra da yazıklar olsun sana buyurmuştu: "Kimdir Allah'ın zinetini, kulları için izhar[24] ettiği süsleri püsleri verdiği tertemiz rızkı kimdir haram eden?"

Üstün olan ulu Tanrı, bir kula bir nimmet verdi mi, onun eserini o kulda görmek ister. Bunda hiçbir beis[25] yok; şu da muhakkak ki ben, Resulullah'ın parçasıyım, incitme beni!

Gene bir gün birisi, Allah islah etsin seni dedi; Ebu Talipoğlu Ali, kaba elbise giyerdi. Gömleği dört dirhemdi, sendeyse yepyeni elbiseler görüyoruz" dedi.

Buyurdu ki: "Ebu Taliboğlu Ali'nin zamanında onun elbisesini kimse kınamazdı, bugün olsaydı kınanırdı. Zamanın elbisesi o zamanın ehline göredir."

Süfyani Sevri, birgün huzuruna girdi. İmam'ın üs-

23 Mürai: halk ağızında murayı, gösteriş için, kişinin başkaları tarafından hoş karşılanmayan, iyi olduğunu düşündüğü davranışlarda bulunması anlamına da gelmektedir.

24 İzhar: açığa vurma, belirtme, gösterme.

25 Beis: 1. Engel, uymazlık, sakınca.2. kötülük, zarar.

tünde bembeyaz güzelim bir elbise görünce; bu elbise senin elbisen değil?" deyince:

İmam buyurdu ki: "Bidat üzere değil de, sünnet üzere ölmeyi dilersen beni dinle ve sözümü iyi belle; çünkü bu, hemencecik sana hayırlı, ilerde de Tanrı ona ve onun soyuna rahmet etsin, esenlikler versin; Resulullah dünyanın dar bir zamanında gelmişti. Fakat dünya değişip bu hale gelince ondan faydalanmak, dünyadaki iyi kişilerin hakkıdır. Kötü kişilerin değil, müminlerin hakkıdır. Münafıkların değil, Müslümanların hakkıdır. Kâfirlerin değil. Ne diye kınamada, inkâr edersin ya Sevri; aklım başıma geldiği günden bu güne dek, sabah olsun ve akşam olsun, Tanrı'nın buyruğundan çıkmadım. Neyi, nereye koy

dediyse koydum.

Bugün bir Süfyan İbni Uyeyne, Ebu Taliboğlu Ali'nin aba elbise giydiği söylenir, sense bu değerli Kuhistan (Dağlık bölge, dağlık yer) elbisesini giyorsun demişti.

İmam yazıklar olsun sana dedi. Tanrı esenlik versin. Ali dar bir zamandaydı; zaman genişleyince o zaman iyi kişileri, o zamanın nimmetlerinde faydalanmaya herkesten çok hakları vardır.

İmam bu kadar güzel giyinmekle, şanı bu kadar yüce olmakla beraber, babası ve atası gibi geceleri, yoksullara sırtında erzak taşır, onurları incinmesin, yüzlerinin suyu dökülmesin diye kendisini göstermezdi. Ancak vefat ettiği zaman yoksulların yardımı kesilince, kendilerine kimin yardım ettiğini anladılar. Çoğu zaman nesi var, nesi yoksa yoksullara verir, zaman zaman ayaline bir şey kalmazdı. Buyururlardı ki:

"İyilik üç şeyle tamam olur; tez yapmakla, az görmekle, gizli yapmakla.

Yanında zengin yoksul yoktu. Aşağı yüksek yoktu. Birgün yanında birisi vardı. Onu kalabalıkta kaybetti. Nerde diye aranırken adamın biri; onu alçaltmayı kastederek, "kıbtiydi o" dedi.

"İmam insanın aslı aklıdır, soyu sopu da dini de, keremi çekinmesi yoksa yaratılışta bütün insanlar birdir." buyurdu.

Bilgide eşi benzeri yoktu."Sorun bana. Beni kaybetmeden; çünkü benden sonra benim söylediğim söz gibi sözü, size kimse söylemez!" demişti. "Benim hadisim, babamın hadisidir. Babamın hadisi, atamın hadisidir. Atamın hadisi Ebu Taliboğlu Ali'nin hadisidir. Ali'nin hadisi de, Tanrı rahmet etsin, ona da soyuna da esenlik versin, Resulullah'ın hadisidir. Resulullah'ın hadisiyse herşeyin üstünü olan ulu Allah'ın sözüdür." derdi.

Hadis, hikmet konusu zühut[26] hususundaki sözleriyle kitaplar doludur. Aralarındaki ihtilaflara karşın, hemen herkes onun söylemlerinden söz eder olmuşlardır.

Zahitlik davasına kalkışan, çalışmayı, işini gücünü bırakıp, ibadetle meşgul olan ve halkı da kendi yoluna davet eden bir topluluk için; bizim Tanrı kitabından delillerimiz var;

Allah Peygamberin sahabelerinden bazılarını anarken "Ve ihtiyaçları bile olsa onları kendilerinden üstün tutanlara gelince: Kim nefsinin hırsından, nekesliğinden geçerse, gerçekten de o çeşit kimseler ki kurtulanlar ve muratlarına erenlerin ta kendileri," demiş:

"Ona ihtiyaçları olduğu halde yemeklerini yoksula, yetime ve tutsağa vererek onları doyururlar," diye buyurmuştur.

"Bize bu yeter, imam'a dedi adamlar. Bir ayetin, öbür ayetin hükmünü bozduğuna, bir ayetin hükmü diğer bir ayetin hükmüyle hükümsüz olduğuna, hükmü kesin, anlamı açık ayetlerden başka anlamı, ancak tevitle anlaşılan ayetler bulunduğuna ait bilginiz var mı? Zaten bu ümmetten halak olan da bu yüzden helak oldu. Nitekim hadisler de böyledir. Nerde ne zaman söylendiğini

26 Zühut: dince yasak olan eylemlerden sakınıp, dinin buyurduklarını yerine getirme

bilmek gerekir. Kur'an da okuduğunuz ayetler, herkes hakkında değil, bazı kişiler hakkındadır. Allah onların yaptığı işi anlatmada, onları övmede, ya da kötülemektedir. Bu onlara farz değil, bu hareketlerde bulumamaları da emredilmemişti. Öyleyse caizdi, mübahtı hareketleri. Bun-dan dolayı da Tanrı, onları övdü. Fakat Tanrı sonradan, onların hareketlerinin zıddını emretti. Bu yüzden de onların yaptıkları nehyedilmiş [27] oldu.

Ulu Tanrı'nın bu emri müminlere rahmetti. Müminlerin kendilerine ayellerine zarar vermemelerine gerekti. İçlerinde zayıf olur, küçüğü olur, ihtiyarı olur, açlığa sabretmeyenler olur. Elimdeki ekmeği veyahut başkasının ekmeğini yoksula verirsen benim ehlim, ayalim elden gider, helak olur açlıktan. Onun içindir ki Tanrı rahmet etsin, esenlik versin...

Resulullah, İhsanda bulunan kimse önce anasına, babasına, sonra da kendisine karısına ve üçüncü derecede yakınlarına, mümin kardeşlerine, dördüncü derecede yoksul komşularına, beşinci olarak da Allah yolunda dilediğine ihsanda bulunsun dedi.

Ansardan birinin, ölürken beş yahut altı kölesini azat ettiğini, küçücük evladına hiçbir şey bırakmadığını duyunca "bilseydim; Müslüman mezarlığına gömülmesine izin vermezdim."

Babam dedi ki:

"Peygamber yakınından başlardı ihsana." Kitap da sizi rededer de der ki:

"Onlar öyle kişilerdir ki yoksullara bir şey verince ne israf ederler, ne de az verirler; ikisinin ortasını bulurlar."

Yine Kur'an da: "Gerçekten de o, müsrifleri sevmez." demiş. "İsrafı da, nekesliği de yasaklayarak, ortalama hareketi emretmiştir."

---

27 Yasaklamak, Önlemek, Bir Şeyin Yapılmamasını Tenbih Etmek, Uyarmak. Birisinin Kötülüklerden Uzak Durmasını, Sair Kişilerin Emretmesidir.

İnsan nesi var, nesi yok hepsini verirse; Allah'-tan rızık istese de duası kabul olmaz.

Peygamber ümmetimden, anasına babasına bed dua edenin, tanıksız borç aldıktan sonra, borç aldığı kişiye ilenenin; boşanması elindeyken boşanmayıp karısının aleyhine söz edenin, çalışabilecekken evine kapanıp Yarabbi! Bana rızık ver diyenin duasını kabul etmez. Tanrı bu çeşit kişilere, a kulum der: rızık elde etmek için ne diye çalışmazsın? Elin ayağın sağlam; ne özrün var ki? Kişiye Tanrı bol bol rızık versin, sonra o bunları yoksullara dağıtsın, sonra da çalışıp çabalamasın da yarabbi, bana rızık ver diye dua etsin! Tanrı der ki:

"Sana vermiştim, ne diye iktisada uygun davranmadın. Halbu ki sana emrim buydu. Seni israftan men etmiştim. Tanrı, yakınlarından kesilen kişinin de duasını kabul etmez. Allah peygamberine edep öğretirken buyurur ki; "Elini boynuna bağlama, tamamiyle de açma, sonra kendini kınar ve birşeye gücün yetmeyerek pişman bir halde oturur kalırsın."

İşte kitabın gerçekleştirdiği hadisler. Sonra Selman'ın, Ebu Zerr'in zahitliğine gelelim: Selman hakkını alınca, bir yllık geçimini ayırır, geriye kalanından da ihsanda bulunurdu. Ya Abu Abdullah bu kadar zahitliğiyle bu yaptığın nedir? "Bilmez misin ki yarın öleceksin" dediler. O da:

"Ben sizin yaşamınızı dinlerken, siz ne diye benim ölümümü istersiniz? A bilgisizler bilmez misiniz ki geçimi olmayan insanın nefsi, köpek gibi insana havlar durur, ama dayanacak geçimi olunca yatışır."

Abu Zerr'e gelince: Develeri keçileri vardı. Kendisi yahut da ev külfetinin canı isteyince keser yer, yedirirdi. Konuk gelince de öyle yaparak konuğu ağırlardı. İhsandan da bulunur, yoksullara, kendisine ayırdığı kadarını bağışlardı. Bunlardan daha zahit, kim olabilir? Resulullah da haklarında dediğini demiştir bunların.

Haber verin bana; karısının nafakası erkeğe farzken varını yoğunu verip karısını aç bırakanın aleyhine hüküm verirlerse bu zulüm müdür? Zulümdür derseniz şeriatın hükmüne zulüm demiş olursunuz, adettir derseniz, kendinize düşman olursunuz. İnsanların hepsi dediğiniz zahit olursa, kimsenin baş-kasının malına ihtiyacı olmazsa yemin nezir keffaresi kime verilecek. Zekâtı sadakayı kim verecek, kim alacak? Dediğiniz olursa hiç kimse, hatta ihtiyacı da olsa, dünya malından hiçbir şeye sahip olmayacak demektir.

Nereye gidiyorsunuz? Tanrı kitabını, Peygamberin sünnetini bilmeden bu tuttuğunuz yol neyin nesi? Söyleyin bana; siz mi daha bilgilisiniz; Davutoğlu Süleyman mı? O kendisinden sonra, hiç kimsenin sahip olamayacağı bir saltanat istedi. Tanrı da ona verdi. Davut'da önce böyleydi. Yusuf da Mısır hazinelerine sahip olmuştu. Ta Yemen'e kadar bütün şehirler elindeydi. Zül-karneyn doğru hareket ederdi. İhsanda bulunurdu. Hiç kimsede ayıplamadı bunları.

A adamlar, Tanrı'nın emrine inayetine uyun, şüpheli şeyleri bırakın, bilgiyi de ehline verin de ecir bulun. Tanrı katında özrünüz kabul edilsin. Kur'an'ın anlamı açık, anlamı kapalı, hükmü kesin ve daimi, hükmü başka bir hükümle geçmiş veya hut başka bir hükmü bozmuş ayetlerini öğrenmeye çalışın. Tanrı neyi helal kılmış, neyi haram kılarak yasaklamış öğrenin. Budur sizi Tanrı'ya yaklaştıracak ve bilgisizlikten uzaklaştıracak. Bilgisizlikten vaz geçin. Bilgisizliği, bilgisizlere bırakın; zatin bilmeyin çok bilen az; üstün ve yüce Tanrı da; "Her bilenin üstün de bir bilir var" buyurur.

Kendisine; "Bize doğru yolu göster" ayetinin tefsiri sorulunca demiştir ki:

"Sevgini kazanacağımız, dinine ulaşacağımız, heva ve hevesimize mani olacak yol; çünkü heva ve hevesimize uyarsak yok oluruz yahut da kendi irademizle hareket eder helak olur gideriz."

Sonra şunu anlattılar:

"Çok övülen bir adam vardı. Şunu ben de bir göreyim dedim. Gösterdiler. Karşıdan bakıyordum. Yanına toplananlar dağılınca, bir ekmekçi dükkânına gitti. Ekmekçi görmeden iki somun çaldı. Şaşırdım, belki tanıdığıdır, biliyordur dedim. Derken bir narcının önünden geçerken, oradan da iki nar aşırdı. Sonra onları bir hasta adama verdi. Ondan sonra yürüdü çöle gitti. Ardından ben de gittim:

"A Allah'ın kulu dedim; seni duydum buluşmak istedim, Ama yaptığın işe gönlüm el vermedi. Şu durumu bir anlatta anlamaya çalışayım." Sen kimsin dedi. Ben de; "Âdem evladından Muhammed ümmetinden biriyim," dedim. "Yok dedi kimsin söyle bana." dedi.

"Tanrı rahmet etsin, esinlik versin ona ve soyuna da. Muhammed'in Ehli Beytindenim" dedim.

"Şehrin neresi?" dedi.

"Medine" dedim.

"Muhammedoğlu Cafer misin yoksa?" dedi.

"Evet" dedim.

"Aslın yüce amma bu bilgisizlikle sana faydası yok. Ne diye atanın ve babanın bilgisine sahip olmadın; beni övmek lazım gelirken sen yeriyorsun?" dedi.

"Seni övmeyi kim emretti?" dedim."Kur'an" dedi.

"Bu bilgisizliği söyle bakalım!" dedim.

Dedi ki: "Allah Kur'an ında kim iyilik yaparsa ona, on misli mükâfat var; kim bir kötülük ederse, ona da ancak bir misli ceza var diyor ya; somunları çalınca iki kötülük yaptım; iki de narları çalınca; etti dört kötülük, her birini bağışlayınca, kırk mükâfat elde ettim; bu kırkın dördü, dört kötülüğüme karşı gitti; bana da kaldı otuz altı mükâfat!

Bu sözü duyunca: "Hay anan mateminde eğleşesi kişi dedim, duymadın mı ki, Âllah ancak çekinenlerin

iyiliklerini kabul eder" demiştir. Tanrı; sen somunları çalmakla iki suç işledin, narları çalmakla da iki; etti dört; sahiplerinin izni olmadan onları bir başkasına verdin, dört suça dört suç daha kattın; kırk savaptan dört günah eksiltmedin.

Adam bana baka baka öylece kaldı. Ben de bırakıp yürüdüm. İşte bu çeşit çirkin, pis teville [28] hem azarlar, hem de başkasını azdırırlar. Ammar bin Yasir, şehid edilince Muaviyenin tevili böyleydi. Resulullah Ammar'a seni, gerçek imama isyan edecek topluluk öldürecek demişti. Bu yüzden halk ızdırap içindeydi. Amr Muaviye'nin yanına vardı; halk heyecan içinde dedi. Muaviye neden diye sordu: Amr. Resulullah, asi bir topluluğun onu öldüreceğini haber vermişti ya dedi. Muaviye onu biz öldürmedik ki, okların arasına atan Ali öldürdü dedi. Ali, bu sözü duyunca, o hal de dedi. Hamza'yı da müşriklerin arasına atan Resulullah öldürdü.

İmam sonra buyurdu ki:

Ne mutlu o kişiye ki Resulullah'ın dediği gibi bu bilgiyi, adelet sahibi olan ehlinde alır, yüklenir de ne aşırı gidenlerin bozup değiştirmesine uğratır, ne de batıla uyanların iradesiyle karıştırır; nede bilgisiz kişilerin teviliyle bozar.

İlmi gibi hilmine [29] de son yoktu. Süfyal al sevri, birgün imam'ın huzuruna girmiş, benzini uçuk ve perişan görünce, sebebini sormuş. İmam da:

"Çocukları terbiye eden bir cariye var. Evin damına çıkmamasını tembih etmiştim. Biraz önce geldim; onu damın üstünde gördüm. Çocuk da kucağındaydı. Beni görünce korktu ve çocuğu yere düşürünce çocuk öldü.

28 Tevil: söylediği bir sözü ya da yaptığı bir davranışı, görünür anlamından çekinip, başka bir anlamdaymış gibi göstermeye çalışma.

29 Hilm: Rabbimiz hilim sahibidir, kullarına son derece yumuşak davranır, kullarının hatâ ve kusurlarına karşı hemen gazaplanmak yerine büyük bir sabır ve tahammül gösterir. Yine Rabbimiz bu ahlâkının, kulları tarafından sergilenmesinden de râzı olur.

Fakat rengimin uçukluğu çocuğumun ölümünden değil, kızı ne diye korkuttum bunu bilmiyorum.

Sonra cariyeyi çağırdı. Allah rızası için hürsün, hiçbir şey yok diye buyurdu.

Bir kölesini bir işe göndermişti. Kölenin gelmesi gecikince kendisi kalktı, gitti. Kölenin yolun ortasında yatıp uyuduğunu gördü. Başucuna oturup yüzüne üfledi. Köle uyanınca, Sana böyle ne oldu dedi; gece gündüz uyuyorsun; gece senin olsun, gündüzünü de bize ver olmaz mı?

Bir kimse mümin kardeşine, kendisine dilediğini dilemedikçe kardeşlik hakkını ödüyemez buyurmuştu.

Filan toplulukta aramızda bir kavga oldu. Sabredeyim geçsin gitsin diyorum; yanlarına bırakman, alçalmış olmandır diyorlar dedi. İmam da alçalan zulmedendir diye buyurdu.

İmam Cafer-üs Sadık, zamanın şartlarını göz önünde tutarak hiçbir zaman halifelik idiasına girmemiş, babası gibi kendisini bilgiye vermişti. O, Abbasoğullarının, Ümeyeoğullarını alt edeceğini biliyordu. Horasanlılar kendisine başvurdukları zaman, ben sizin adamınız değilim deyip reddetmişti. Mansur Halife, sonradan İmam Cafer'e sen bize karşı koymayı diledin dediği zaman İmam; devlet sizde değilken devlete sizin için klavuz olduk; nasıl olur da devlet sizdeyken size karşı koymayı düşünürüz demişti.

Abbasoğullarından önce Abu Seleme, halifelik için İmam Cafer'e, İmam Hasanoğlu Hasan'ın oğlu Abdullah'a ve Hüseyin oğlu Ali'nin oğlu Ömer'e mektup göndermişti. Abu Selemenin mektubunu getiren, geceleyin Medine'ye vardı. İmam Cafer'in evine geldi. Mektubu kendisine verdi. İmam, huzurunda bulunan birisine şu mumu getir dedi. Mum getirilince mektubu, mühürünü bile açmadan muma tutup yakmış ve adama, cevabını verdim demiş, adam da çıkıp gitmiştir.

Hasanoğlu, Abdullah mektubu alınca, İmam Cafer'e gelmiş, meseleyi anlatmış demiş ki;

"Bu işte kendime hak görüyorum. Şiamız da Horasandan bu iş için gelmişti. İmam Cafer; Neden senin şian oluyor? Sen mi gönderdin Abu Müslim'i Horasan'a, sen mi emrettin siyah elbise giymelerini? Onların, birinin olsun, adını soyunu biliyor musun? Senin tanımadığın, seni de tanımayan adamlar, nasıl şian olabilir demiştir. Abdullah sözünü bir düşüneyim deyince de buyurmuştur ki:

Allah da bilir ya, bütün Müslümanlara öğüt vermeyi boynuma borç bilirim; senden mi erigeyeceğim bunu? Bu devlet, Abbasoğullarının eline geçer; Ebu Taliboğullarından birine değil, sana geldiği gibi bana da mektup geldi."

Hilafet Abbasoğullarına geçtikten sonra ikinci halife Mansur, hicretin yüzkırk yedinci yılı (765) hacca geldi. Hacibi Rabi'a bana Muhammedoğlu Cafer'i yolla, onu öldürtmezsem Allah da beni öldürsün dedi. Rabi bunu unutturmak istedi. İşi geciktirdi. Rabi'a bu emri iki defa daha tekrarlayınca, Rubi gitmeye mecbur oldu. İmam Cafer'in huzuruna varıp, ya Aba Abdullah dedi; Allahtan başkasının defedemeyeceği adam, beni gönderdi, seni çağırıyor dedi.

İmam, evirip çeviren de Allah'tır. Güç kuvvet de yalnız onun deyip Rabi ile beraber Mansur'un yanına vardı. Mansur, Iraklılar seni imam tanıyorlar, mallarının zekâtını, mütahaklara dağıtman için sana gönderiyorlar, saltanatıma ortak oyuyorsun, başıma işler açıyorsun; seni öldürtmeszem, beni Allah öldürsün dedi. İmam büyük bir hilimle, Süleyman nimmete mazhar oldu, şükretti. Eyyub, belalara uğradı, sabretti. Yusuf zulüm gördü, bağışladı; sen de bu köktensin dedi.

Mansur bu sözleri duyunca, ya Aba Abdullah dedi, Suçun yok tertemizsin iyi bir akrabasın bize, Allah

razı olsun senden dedi ve İmam'ın elini tutup yanına oturttu. Rabi'aya güzel koku getirmesini emretti. Koku kabı gelince eliyle imam'ın sakalına o kadar sürdü ki, sakalından aşağıya süzülmeye başladı. Sonra kadı, Allah korusun seni, git diye izin verdi; elbise ve caize de verdirdi.

Mansur bir kere daha İmam'ı çağıtmış ve nefsi Zekiyye dediğiniz Abdullahoğlu Muhammed'e ne yaptığımı biliyorsun; şimdi de büyüğünüzü, küçüğüne ulaştıracağım demişti. O soranlarda İmam Hasan oğlu Hasan al müsenna oğlu Abdullah al Mahz'ın oğlu Muhammed, Medine'de huruç [30] etmiş ve Mansur tarafından gönderilen orduyla çarpışmış, şehit olmuştu.

Mansur'un bu sözünden, kendisini kastettiğini anlıyan İmam, buyurdu ki;

"Babam Muhammed den duydum, babası Hüseyinoğlu Ali'den, O da Alioğlu Hüseyin'den, O, Abu Taliboğlu Ali'den duymuş. Resulullah; Tanrı ona da, soyuna da rahmet etsin, esenlik versin. Buyurmuştur ki; Birisi, yakınlarına iyilikte bulundu; ömrü üç yıl kalmıştı, Allah otuz yıla çıkardı.

Mansur, Allah için söyle dedi. Bunu babandan mı duydun? İmam, evet dedi. Mansur bu soruyu iki kere daha sordu ve aynı cevabı aldı. Sonra İmam, "Allah dilediğini bozar, dilediğini tesbit eder, kitabın aslı onun katındadır" ayetini de okudu. Bunun üzerine Mansur, İmam'ı ağırladı, evine dönmesine müsade etti.

Mansur, İmam'ı öldürmek için yedi kere pilan yapmış; İmam yedisinde de kurtulmuştur. İmam Abu Hanife de İmam, Cafer-üs Sadık'a büyük bir saygı göterirdi. İmam Cafer, Abu Hanife'nin, kıyası delil saymasına muasırdı. [31] Kendisine bu hususta birçok sözler de söy-

30 HURUC: Çıkma. Dışarı çıkma, çıkış. * Ayaklanma, isyan etmek

31 Muasır: iki anlamda ele alınabilecek terim. birincisi dar anlamda; aynı çağda, aynı devirde olan demektir. ikincisi geniş anlamda; belli bir çağ veya içinde bulunan dönemde, en ileri, en gelişmiş, gücü ve imkanı en fazla olan toplum, devlet yahut millet ve bunların oluşturduğu bir grup

lemişti.

İmam'ı Cafer üs Sadık hicretin yüzkırk sekizinci yılı Şevvalinde Medine'de vefat etmiştir. (20.X1.765)

Vefatından önce vasiyette bulunmuş, İmam Musa'i Kazım tarafından yıkanmasını, namazının da onun tarafından kıldırılmasını söylemiştir. Baki de babasının yanına defnedilmiştir.

Üzümle zehirlenerek şehit edildiği söylenmektedir.

Ebi Eyyub al Cevzir diyor ki; mansur gece yarısı beni çağırmıştı. Gittim. Bir sedirde oturuyordu. Önünde mum vardı. Elindeki kâğıdı okuyordu. Ben içeri girince kâğıdı bana uzattı. Ağlayarak Medine valisi Süleymanoğlu Muhammed'in mektubu; Muhammetoğlu Cafer'in vefatını yazıyor dedi ve "İnna billahi ve inna ileyhi reciun deyip üç kere nerde Caferin eşi, nerde dedi. Sonra da kâğıt kalem alda Medine valisine yaz; bir kişiyi vasi tayin etmişse vurdursun. Mektubu yazdım. Bir zaman sonra cevap geldi. Cevapta başta Mansur olmak üzere Medine valisi Süleymanoğlu Muhammed'i Hamide Hatun'u ve oğulları İmam Musa'i Kazım ile Abdullah'ı vasi tayin ettiği yazılmıştı. Mansur, hiç birine kıyılmaz dedi.

Bir çöl arabı Abu Hamzat al Semali'den İmam Cafer sordu. Ebu Hamza, vefat ettiğini söyleyince Arap bir hıçkırdı, kendisinden geçti. Kendine gelince kimi vasi tayin etti diye sordu. Abu Hamza yukarda adı geçenleri söyledi. Arab gülerek hamd olsun dedi. Bizi hidayet [32] etti dedi. Nasıl diye sordular? Dedi ki:

"Mansur'la Muhammed'in takıyye dolayısıyla tayin edildiği meydanda; Hamide kadındır imam olmaz; Abdullah büyük oğlu olmakla beraber düztabandır, aybı

---

demektir.

32 Hidayet: 1. bir kimseye Tanrı tarafından gösterildiğine inanılan doğru yol, Tanrı yolu, hak olan Müslümanlık yolu. 2. İslam dinini kabul etmek, Müslüman olmak.

mekânı olanda imam olmaz. Ap açık meydanda ki İmam Musa'i Kazımdır.

İmam Cafer üs Sadık babası ve ataları vasıtasıyla birçok hadis söylemiştir. Ayrıca Abu Rafi oğlu Ubeydullah, Kasımoğlu Abdurahman gibi zatların da senetleriyle buyurmuştur. Fakihlerden Muhaddis ve müfessirlerden, eser sahiplerinden sayısız kişiler de kendisinden söz etmişlerdir.

1- Dini hükümlere ait Şeyh Sakud'un "Al Hisal" da kaydettiği risale.

2- Tevhid al Mufaddıl denen ve Mufaddıl tarafından rivayet edilen risale.

3- Ashabına yazdığı mektuplar (rey ve kıyasa ganimetlere, humuse'ye ait olanlar ve vasiyetleri...)

BAZI SÖZLERİ

* İmam Musa'i Kazım'a vasiyeti:

* Oğulcuğum vasiyetimi tut; sözümü belle! Tutar bellersen kutlu yaşarsın. O zaman temiz ölürsün oğulcuğum.

* Eline geçene kanaat eden zengindir.

* Başkasının elindekine bakan, yoksul olarak öldü demektir. Kendi suçunu küçük gören, başkasının suçunu büyük görür. Başkasının kusunuru küçük görense, kendi suçunu büyük görür oğulcuğum.

* Başkasının ayıbını açanın kendi ayıpları açılır.

* Kim azgınlık kılıcını çekerse, onunla kendisi öldürülür.

* Kardeşine kuyu kazan, kazdığı kuyuya kendi düşer.

* Akılsızlarla düşüp kalkan hor ve hakir olur.

* Bilginlerle düşüp alkan yücelir.

* Şüphe götürür yerlere girip çıkan töhmete uğrar.

* Oğulcuğum, insanları dolaş ki onlarda seni dolaşsın.

* Sakın abesle uğraşma, bu yüzden alçalırsın.

* Oğulcuğum lehinde olsun, aleyhinde olsun doğruyu söyle. Akranınla tanış.

* Tanrı kitabını oku. Selam ver. İyiliği buyur, kötülüğü defet.

* Önce kim seninle konuşmayı bırakırsa, sen önce onunla barış.

* Senden bir şey isteyene istediğini ver.

* Cömert olmayı istiyorsan madenlerine dal... Çünkü çömertliğin madenleri vardır; madenlerin temelleri var. Temmellerin dalları budakları vardır. Dallarda budaklarda meyveler var. Meyveler ancak dallar da olur. Meyve ancak dalla olur, dal da kökle olur; duran kökse tertemiz madene dayanır.

* Oğulcuğum, tohum ekeceksen temiz gönüllere ek, kötü gönüllere değil; kötü gönüller, kayadır, suyu akmaz; ağaçtır yeşermez dalı yaprağı, kuru yerdir bitmez çayırı çimeni.

SUFYAN'I SEVRİ'YE VASİYETİ

Sufyan'ın dileği üzerine buyurmuştur ki:

*Ya Sufyan, yalancıda adamlık, hased edende rahatlık, hilecide sevgi, kötü huyluda ululuk yoktur.

*Allah'a güven de arif ol, rızkına kanaat et de zenginleş, komşularına iyi komşu ol da esenleş. Onların seninle arkadaşlık ettikleri gibi sen de onlarla arkadaşlık et de imanın artsın.

*Kötüyle düşüp kalkma kötülük öğretir sana.

*Allah sevgisi olanla, görüş söyleş.

*Aşireti olmadan üstün olmak, kardeşleri bulunmadan çokluk elde etmek, malsız zenginlik, güçsüz kuvvetsiz; heybet isteyen suçlardan, suçların aşağılık olanından Tanrı itaatine göçsün.

*Babam beni üç şeyle terbiye etti. Oğlcuğum dedi;

kötü arkadaşla görüşen, esenlik bulamaz. Sözünü sakınmayan pişman olur. Şüpheli yerlere girip çıkan, töhmet altında kalır.

*Nimmete haset edenle, beklenmedik bir zamanda gelen kötülük ve sıkıntıya sevinenle, kovuculukta bulunanla da görüşmekten men etti beni.

Abdullah İbni Cendeb'e vasiyetinden:

* Bizi tanıyan Müslümana borçtur; hergün hergece, yaptığı işleri kendi kendine hesaba çekerek düşünmek; iyilikte bulunduysa çoğalması, kötülükte bulunduysa tövbe etmesi gerekir.

* Kim kardeşini aldatır, horlarsa yurdu cehennemdir. Kim bir mümine haset ederse, tuz suda nasıl erirse, yüreğindeki iman da öyle erir gider.

* Ey Cendeboğlu, kardeşinin ihtiyacı için koşan, Safa ile Merve arasında sa'yeden gibidir. Onun ihtiyaçlarını giderense Bedir ve Uhut savaşlarında, Allah yolunda kanına bulanmış kişiye benzer. Allah, kardeşlerinden yoksul olanların haklarını hor görmedikçe hiçbir ümmete azap vermedi.

* Ey Candeboğlu; şiamıza tebliğ et; çekinmedikçe, çalışmadıkça, andolsun Allah'a ki, bizim vilayetimize dâhil olamazlar. Vilayetimize dünyada kötülükte kaçınmakla, iyiliğe çalışmakla, kardeşlerle iyi geçimekle ulaşılır ancak; insanlara zulmeden, şiamızdan değildir.

* Ey Cendeboğlu, zengin olunca cebbarlaşma, yoksul olunca sızlanma; şer muameleli, kaba sözlü olma ki, halk sana yaklaşmakta korkmasın. Laubali de olma ki; halk seni aşağı görmesin. Senden üstün olanla eğlenme; senden aşağı olanı makaraya sarma. Akılsızlara uyma... Bir işe girmeden, gireceğin çıkacağın yeri iyi düşün hesapla. Ya yoksa perişan olursun. Nefsinin hekimi olursan, sağ ya da hasta olduğunu anlatır. O zaman sana ilacını da bildirir. Birisine karşı gücün kuvvetin olur da ona iyilikten bulunursan, yaptığın iyiliği söyleyip, onu

töhmet altında bırakma. Ona daha fazla yardım et. Bu senin için daha güzeldir. Fazla konuşma; ister bil, isterse bilme; sus susmak bilginler katında senin için bir zinnettir; cahillerden de sakındırır korur seni.

* Ey Cendeboğlu, senden kesileni dolaş, sana vermiyene ver; sana kötülük edene iyilik et; sana kötülük yapana selam ver; seninle düşmanlığa girişene insaf et; sana zulmedeni affet; görmez misin güneşi; kötü kişileri de ışıklandırıyor, iyi kişileri de; bakmaz mısın yağmura; temiz kişilere de yağıyor, suçlu kişilere de.

Abu Cafer Muhammed İbn al Numan al Ahval'e vasiyeti:

* Ya Numanoğlu, bir kulda üç adet olmadıkça inanç sahibi sayılmaz. Bu üç âdetin biri Allah'a, biri Peygamberine, biri de imana aittir.

* Allah'a ait olanı sırları örtmektir. Gizli olan bir şeyi bildiği halde hiçbir kimsenin gizli bir şeyini, bir ayıbını açmaz.

* Peygamberlerine ait olanı; insanlarla geçinmek, güzel huylu muamelede bulunmaktır.

* İman'a ait olanıysa; Esenlikte ve sıkıntı da, rahata erişene kadar sabretmektir.

KİMİ BAZI SÖZLERİ

* Kardeşinin sana karşı gerçek olup olmadığını anlamak istersen onu kızdır; sevgisinde sabrr olur, gene seni severse kardeşindir; aksi halde değildir. Kardeşini üç kere kızdırmadıkça kardeş sayma.

* Bir kalbi inancından çevirmek, dağları yerinden kaldırmaktan daha da güçtür.

* Gücü kuvveti yerinde olanların öç almaları ne çirkin şeydir.

* Dilediğini elde edememek, ehil olmayandan istemek yeğdir.

* Borç gece gamdır, gündüz zillet.

* Birisini kendi suçunu görmüyor da başkalarının suçlarını araştırıyor gördünüz mü, bilin ki bu huyla mekre uğamıştır o.

* Bir tek bilgin, bin ibadet edenden, bin zahitten, bin uğraşandan üstündür.

* Her şeyin zekâtı vardır, bilginin zekâtı da belletmektir.

* Kardeşlerimin bana en sevgilisi ayıplarımı bana bildirendir.

* Üç kişiye acırım, acınmaya da layıktır onlar. Alçalan üstün kişi, zenginken yoksulluğa düşen, bilgisizlerin arasına üşen bilgin.

* İnsanlar tarağın dişleri gibi eşittir. İnsan eşiyle dostuyla çoğalır, kendisine istediğini sana da istemeyen kişiyle görüşüp konuşmada hayır yoktur.

* İnsanlar öyle bir zamana erişirler ki, o zamanda bir dosta sahip olmakla, helal para kazanmaktan daha aziz bir şey olamaz.

* Dört şey vardır ki azı da çoktur: Ateş, düşmanlık, yoksulluk, hastalık.

* Belagat dilin keskinliğiyle, saçma sapan sözlerin çokluğuyla olmaz; anlamın erinde olşuyla, delilin kesin buluşuyla olur.

***

*Birgün Sufyan'ı Sevri, ey Resulullah'ın oğlu haktan çekildin demiş. O da ya Sufyan, zaman bozuldu, kardeşler değişti; gördüm ki tek başına oluş, yüreği daha iyi yaşatıyor buyurmuş ve şu iki beyiti okumuştur.

Vefa dünkü gibi geçti gitti
İnsanlar hileye düzene düştü
Arasında temiz yürekli
Birbirlerini sever görünüyorlar
Ama yürekleri akreplerle dopdolu

7. İMAM MUSA KAZIM

Ebul Hasan İmam Musa Kazım

Yedinci imamdır. Hicretin yüzyirmi sekizinci yılı seferinin yedinci günü Mekke'yle Medine arasında Aba denen yerde doğmuştur. (8.XI.745) Bir yıl sonra doğduğu da rivayet edilmiştir. Doğumunda İmam Cafer-üs Sadık üç gün ziyafet vermiş, halkı doyurmuştur. Babasından sonra otuz dört yıl yaşamıştır ki, o da imamet müdeti ve makamıdır.

Anneleri Endülüslü Hamide isimli cariyedir. Kendisine, Hamidet al Berberiyye ve Hamidet al Mussafat derlerdi. Sait al Berberi'nin kızıydı. Lulüe künyesini almıştı. Cafer-üs Sadık, Hamide derdi, pisliklerden arınmıştır; sızdırılmış altın gibidir. Tanrı lütfunu, bana ve benden sonra hüccete eda eder.

İmam Musa Kazım'ın künyesi; Abul Hasan, Abu İbrahim, Abu Ali'dir. Abu İsmali'de künyelerindendir.

Lakaplarının mehşuru Kazım'dır. Sabrı ve öfkesini yenişi yüzünden bu lakapla anılmıştır. Sabır, Salih, Emin de lakaplarındandır. Temiz kul anlamına gelen "Al Abdus Salih" ile ihiyaçlar kapısı anlamına gelen "Bab ül Havayic" de lakaplarındandır. Birinci lakap, ahlakının güzelliği, ikinci lakap da, kendisiyle tevessül [33] edenlerin, dileklerinin olması yüzünden verilmiştir.

Yüzüğünde:

"Allah yeter bana"

"Mülk bir Allah'ındır" yazıları kazılıydı. Babası İmam Cafer-üs Sadık'ın yüzüğünü taktığı da olurdu.

"Umdat al Talib fi Ansabi Ebu Talib'e göre altmış evladı olmuştur. Yirmi üçü erkektir. Otuzyedisi kızdır. Erkeklerden Abdurahman, Ukayl, Kasım, Yahya ve Da-

33 Tevessül: Sâlih amelleri veya bazı kişileri vesile edinerek Allah'a yakın olmaya çalışmak, O'ndan dilekte bulunmak anlamında terim.

vut'un soyu yürümüştür. Süleyman Falz ve Ahmed'in erkek evladı olmamıştır. Hüseyin, İbrahim, Ali Ekber, Harun, Zeyd ve Hasan'ın soylarının yürüyüp yürümediğinde itilaf vardır. On tanesinin soylarının yürüdüğünde şüphe yoktur ki adları şöyle:

Ali, İbrahim, al Asgar, Abbas, İsmail, Muhammed, İshak, Hamza, Abdullah, Ubeydillah, Cafer.

Nakiyb Taceddine'e göre İmam Musa i Kazım'ın soyu onüç evladından yürümüştür. Bunlardan Ali'yyün Rıza, İbrahim, al Murtaza, Muhammed al Abid ve Cafer'ın evladı çoktur. Zeyd al Nai, Abdullah, Ubeydullah ve Hamza'nın evladı orta derecededir.

Abbas, Hasun, İshak, İsmail ve Hasan'ın evladı azdır. Hüseyin adlı oğlunun soyunun sonradan kesildiği Şeyh Said Muhsin al Emin, Al Hüseyniyy al Amill ret eder. (Ayan al şia, III. Kısım IV. Cüzü basım II. 1954, 5. 8. 9)

Ortaya yakın uzun boylu, iri gözlü, sık ve gür- saçlıydı. Yüzünün rengi koyu esmerdi.

Zamanında İlim, hilim tevazu, kerem takva ve sair üstün ve güzel huylarda eşi ve benzeri yoktu.

Fıkıha, tefsire, hadise dair bilgilere ait kendisinden rivayetlerde bulunanlar pek çoktu. Kendisine kötülüklerde bulunanlara iyilikte bulunur, gönüllerine sevgi tohumları ekerdi.

Medine de birisi on eza eder. Hazreti Ali'ye söverdi. Bazı adamları, şunu öldürelim dediler; şidetle men etti. Bu adam şimdi nerde diye sordu:

"Filan yerde tarlasında," dediler.

Yerinden kalkıp merkebine binip oraya gitti. İmam'ın merkeple tarlasına girdiğini gören adam; çek merkebini, ekini harap ettin diye bağırmaya başladı. İmam adamın yanına varınca merkepten indi. Selam verip yanına oturdu. Bu ekine ne harcadın" diye sordu:

"Yüz dinar," dedi.

"Ne kadarlık mahsul alacaksın?"

Adam:

"Ben gaybı bilmem!" diye cevap verdi.

İmam:

"Ne kadar almayı istersin!" buyurdu.

Adam:

"İkiyüz dinar." dedi.

İmam; adama üçyüz dinar ver"di şu senin masrafın, umduğun tarlanda olduğu gibi duruyor," buyurdu.

Adam, bu hilme, bu kereme hayran olup kalktı. İmam'ı başından öptü.

İmam kalkıp mescide gitti. Adam da ardına düşüp mescide geldi. İmamı görünce:

"Allah Peygamberliğini kime vereceğini bilir!" ayetini okudu.

Orada bulunanlar:

"Şimdiye dek, bundan başka sözler söylüyordun?" dediler. Adam o günden sonra İmam'a dost oldu. İmam'ın aleyhinde bulunanlara karşı koymaya

başladı. İmam da onu öldürmek isteyenlere:

"Sizin yapmak istediğiniz mi hayırlı olurdu, yoksa benim yaptığım; onu bu derece islah ettiğim mi?"

Birgün, aciz bir adama uğradı, uzun uzun konuştu. İhtiyaçlarını sordu ve giderdi. Yanından ayrılırken kendisini tanıttı.

Adam: "Ey Resulullah'ın oğlu senin gibi bir adam, böyle bir yere gelsin, benim gibi birisine iltifat etsin; ihtiyacını sorsun!" deyince, İmam:

"Allah kullarından birer kulcağız; Allah kitabına göre kardeşiz; Allah şehirlerinden bir şehirde komşuyuz, babamız babaların hayırlısı Âdem, dinimiz dinlerin hayırlısı İslam; bunlar da bizi burada buluşturuyor.

İçinde üçyüz dörtyüz dinar bulunan keselerle çıkar Medinelilere ihsanda bulunuyordu. Kese geldi mi zenginlik geldi sözü; atasözü gibi anılır oldu. Musa'nın kesesini alanın, azlıktan sıkıntıdan bahsetmesine şaşılır denirdi.

İmam Musa'i Kazım babasından sonra otuzdört yıl yaşamıştır ki, bu zaman imametleri zamanıdır. Zamanlarında Mansur oğlu Muhammed al Mehdi, onun oğlu Musa'ı Hadi, sonra kardeşi Harunu Reşid halifelikte bulunmuşlardır.

Al Mehdi, İmam Musa'ı Kazım'ı Bağdat'a getirtti ve zindana attırdı. İmam Medine'den ayrıldıktan sonra Abu Halid al Zubali'yi Mekke yakınlarındaki Zubale'de üzüntülü bir halde görünce; ya Aba Halid neden gamlısın diye sormuştu. Abu Halid, nasıl gamlı olmayayım, bu azgınlar, seni götürüyorlar demiş. İmam, üzülme gam yeme; bu sefer geleceğim diyerek

; rivayete göre geleceği tarihi de söylemiş.

Fazi İbni Rabi, babasından rivayet eder ki:

Rabi dedi ki: mehdi, bir gece yarısı beni çağıttı. Yanına gittim. "Artık iş başıma gelir de yeryüzünde bozgunculuk eder, yakınlarınızı kesip dağıtır mısınız? Ayetini okuyordu. Sesi güzeldi. Cafer oğlu Musa'yı getir dedi. Gttim İmamı alıp getirdim. İmamı kucakladı yanına oturttu. Dedi ki:

"Ya Aba'u Hasan, rüyamda Emir-ül Mü'minin Ebu Talib oğlu Ali'yi gördüm; bana bu ayeti okudu." dedi. Ondan sonra da: "Bana ve evladımdan birine karşı huruç etmeyeceğine söz veriyor musun?" dedi.

İmam:

"Vallahi yapmam bu işi; bu iş, benim işim değil!" dedi.

Mehdi:"Doğru söylüyorsun" deyip bana; "Ey Rabi Musa'ya üçbin altın ver ve onu Medine'ye, ehline ve ayaline gönder."

Rabi ne olur, ne olmaz, bir hadise çıkabilir diye İmam'ı o gece yola çıkarmış.

Canabuzi "Maalim al itrat al Tahira" ani rivayeti nakleder. Ancak Mehdi'nin on bin dinar verdiğini söyler.

İmam Zubale'ye gelince; Abu Halid kendisini karşılamıştı. Abu Halid'e "Şeytan seni şüpheye düşürdü, şüphelenme" buyurdu.

Abu Halid:

"Hamd olsun Allah'a ki seni onlardan kurtardı" dedi.

İmam bir kere daha, onlar beni götürecekler; o zaman geri dönmeme, onlardan kurtulmama imkân yoktur." dedi.

İmam Hasanoğlu Hasan'ı Müsenna oğlu Ali'nin oğlu Hüseyin, huruç edip şehit edildikten ve başı Mehdi oğlu Musa'ya gönderildikten sonra, Ali evladından birçoğu da şehit edilmişti.

Musa Ehli Beytten, bilhassa İmam Musa'nın kendisine büyük bir engel olduğuna kendisini inandırmıştı. Bu bakımdan birgün, "Vallahi" dedi, Hüseyin, onun emriyle huruç etti. Bu işin ulusu odur. Eğer onu bırakırsam, Allah beni bırakmasın.

Bunu duyan kadı İbrahimoğlu Abu Yusuf Yakup:

"Ey inanların emiri!" dedi. "Ne dersin söyliyeyim mi, sayım mı?"

Halife: "Gene affedersem gebereyim; hatta Mansur'dan, Cafer'in üstünlüğü, dinden ileri oluşu, bilgisi rivayet edilmeseydi, onun bile mezarını açtırır, cesedini de yaktırırdım." dedi.

Abu Yusuf: "Caferoğlu Musa'nın nesi var nesi yoksa Tanrı'nın malından nesi varsa yoksullara veriyor. Hatta binek hayvanı da varsa hacca gitmek için besliyor. Caferoğlu Musa'nın huruca niyeti olsa bu çeşit hareket etmesine imkânı olur muydu? Ne o hurucu kurar, ne de evladından biri. Zeydilerden huruç edenlere de üst

oldun; zaten onlardan kala kala bir avuç adam kalmıştı. Onlar da Hüseyin'le huruç etmişlerdi." deyince. Halife bu sözleri duyunca biraz rahatladı.

İmam, Halife'nin kendisini Bağdat'a götürmek istediğini duyunca, ehline ayalına dostlarına bunu bildirdi. Aman dediler, bu zorbadan kendini koru, bir zaman gizlen. İmam hiç merak etmeyin dedi. Irak'tan gelen ilk muktup, onun ölüm haberini bildirecek, gerçekten de pek az bir zaman sonra, Halife'nin öldüğüne, Harun'un Halife olduğunu haber veren mektup geldi.

Harun, hilafet makamına geçtikten sonra hacca gitti. Haccettikten sonra, Hazreti Peygamberi ziyaret için Medine'ye gitti. İmam'ı Musa'i Kazım ve Kurayş uluları da kendisiyle beraberlerdi. Ravzaya [34] girince Harun övünerek peygamberin kabrine; esenlik sana eş amcaoğlu diye selam verdi. Esenlik sana baba. O an Harun'un rengi attı; fakat durumu korumak için, gerçekten de Ya Aba'u Hasan, bu övünme yeter sana!" dedi.

Birgün Harun; Ne diye halkı karşı Rusullah'a nisbet davasına kalkışır, kendinize Resulullah'ın evladı dedirtirsiniz? Siz Ali'nin evladısınız; insan babasına mensuptur, onunla anılır;

Fatıma, bir kaptır; Peygamber, ana tarafından atanızdır sizin."

İmam, Peygamber, "senin kızını isteseydi buyurdu; verir miydin?"

Harun: "Elbette verirdim; hem de bununla övünürdüm."

İmam: "Fakat benim kızımı istemez."

Harun: Neden istemez."

İmam: "Çünkü ben onun evladıyım, sen değilsin de ondan."

34 Ravza: Mescid-i Nebevî içinde Hz. Peygamber'in kabri ile minberi arasındaki bölüm.

Harun: "Doğru amma, nasıl oluyorda Resulullah'ın zürriyetiyiz diyorsunuz? Soy erkekten ürer, kadından değil, siz kızının soyusunuz."

İmam: "Yakınlık ve Resullah'ın hakkı için bu meseleyi."

Harun: "Hayır!" dedi. "Ey Ali'nin oğlu, ey Musa sen onların dileğisin, imamısın, mutlaka bu husus taki delilinizi anlamak isterim. Tanrı kitabından delil göster bana."

İmam peki dinle:

"Taşlanmış şeytandan Allah'a sığınırım. Rahman ve Rahim Allah adıyla... Onun zürriyetindendi Davut ve Süleyman ve Eyyub ve Yusuf ve Musa ve Harun; biz, ihsan sahiplerini böylece mükâfatlandırırız Ve Zekeriyya ve Yahya ve İsa'nın babası kim? Harun İsa'nın babası yok dedi. Meryem yoluyla Peygamberin zürriyetinden sayılıyor; biz de böyle, anamız Fatıma'dan dolayı Resulullah'ın soyuyuz. Daha söyliyeyim mi dedi." Harun söyle deyince İmam:

"Sana bilgi hâsıl olduktan sonra yinede seninle cebelleşirlerse de ki:

"Oğullarımızı, oğullarınızı çağıralım, kadınlarımızı, kadınlarınızı çağıralım, biz gelelim siz de gelin; sonra onlarla lanetleş, Allah'ın lanetini yalancılara havale et. Hristiyanlarla mücadele ederken Resulullah, ancak Fatıma'yı, Ali'yi, Hasan ve Hüseyi'i yanına aldı; Tanrı esenlik versin onlara. Bu ayetin tevili şu ki: "Oğullarımız" sözünden maksat, Hasan ve Hüseyin'dir, "kadınlarımız" sözünden maksat Fatıma'dır.

"Biz" den maksat da Ali'dir."

Birgün Memun, biliyor musunuz? Ehli Beytin sevgisini kim öğretti bana dedi. Kim öğretti diye sordular. Harünür Reşid dedi. Nasıl olur dediler. O Ehli Beytin ululanını öldürttü.

Memun: "Evet!"dedi. "öldürttü; fakat bu, saltanat içindi; saltanat, ortak kabul etmez Bir yıl onunla hacca gitmiştim. Harun, herkesi huzuruna kabul ediyor, giren adını, soyunu söylüyor, o da kadrine göre beşyüz dirhemden ikiyüz dinarlık ona ihsanda bulunuyordu. Bu sırada Caferoğlu Musa geldi. Harun, onu görünce ayağa kalktı, karşıladı; yüzünü, gözlerini öptü. Yanına oturttu; hal hatır sordu. İmam giderken de ayağa kalktı. Kapıya kadar geçirdi. Bana ve kardeşime bineğine bindirin, evine kadar götürün diye tembih etti. Arkasından da ihsanlar yolladı. Ben imam'ı geçirip gelince, kimdi bu zat diye sordum. Caferoğl Musa; zamanın imamı, kullarına Allah hucceti, Allah halifesi dedi. Ben bu sıfatlar, senin değil mi dedim. Ben dedi, görünüşte toplumun imam'ıyım amma zorla, kahırla. Caferoğlu Musa ise gerçek imam; vallahi oğulcağızım Resulullah'ın makamına, o benden daha layık; hak onun, fakat saltanat, ortak kabul etmez.

Ansardan Nufay adlı birisi vardı. Birgün, Abdül Azizoğlu Ömer'in oğlu Abdül Aziz'le beraber Harun'un sarayına gitmişti. Kapı önündeydiler ki, İmam da bir merkebe binmiş olarak çıka geldi. Kapıcılar imam'ı görünce hemen içerie haber verdiler. Nufay bu kim dedi. Abdül Aziz tanımıyor musun? Abu Talip soyunun ulusu, Cafer'inoğlu Musa dedi. Nufay şu Abbasoğullarından daha aciz bir topluluk görmedim. Şu adam onları tahtlarında indirebilir dedi. Sonra da hele çıksın, bak neler diyeceğim ona sözlerini söyledi.

Abdül Aziz yapma dedi. Onlar Ehli Beyttir. Bir de hiç kimse onlara bir söz söylememiştir ki, cevap vermesinler, cevaplarında da öyle bir teşir vardır ki, bu cevaba sebeb olana, ebedi bir ar olarak kalır.

Biraz sonra imam saraydan çıktı. Nufay, merkebinin yularına yapışıp sen kimsin dedi? İmam adamın niyetini anlayıp buyurdu ki:

Soyumu soruyorsan İbrahim Halilullah oğlu, İsmail Zebilullah oğlu, Muhammed Habibullah'ın oğluyum, ehrimi soruyorsan Allah, Müslümanlara, Müslümansan sana da o şehre gidip, haccetmeyi farz etmiştir. Övünmek istiyorsan andolsun Allah'a, kavmimin müşrikleri bile Bedir savaşında, kendileriyle denk olmayanlarla savaşa razı olmadılar, bize Kurayş'tan, eşimiz dengimiz olanı gönder dediler. Şöhretimi sorarsan o kişileriz ki, biz Allah ibadetlerinde müsümanların bize salavat getirmesini emretmiştir. Haydi, artık merkebimi bırak.

Nufay, merkebin yularını bıraktı. Fena halde bozulmuştu. Tir tir titriyordu. Abdül Aziz demedim mi sana dedi.

Harun, birgün Fedek hurmalığını almasını söylemişti. İmam, istemem dedi. Harun ısrar edince İmam alırım buyurdu. Amma sınırlarına dek dedi. Harun sınırları nedir diye sordu. İmam, Birinci sınırı Aden dedi. Harun'un yüzü değişti. İmam, ikinci sınırı Semerkant dedi. Harun büsbütün fenahlaştı. İmam, üçüncü sınır Afrika dedi. Harun mos mor oldu. İmam dördüncü sınırı... Ermeniyye ve Hazer. Harun bize bir şey kalmadı ki, dedi.

İmam, dedim sana, hududunu söylersem ver mezsin? dedim.

Harun İmam'ın hakkını ve huruç etmeyeceğini bildiği halde muhiplerin imam'a teveccühlerini bir türlü çekemiyor, ondan kuşkulanıp duruyordu.

Hicretin yüz yetmiş iki dokuzuncu yılı 976'da hacca gitti. Dört oğlundan Muhammed ibni Zübeyde'yi yerine veli ahd etmek niyetindeydi; bunu halka bildiricekti Bu maksatla, bütün bilginlerin, uluların hacce gitmelerini buyurdu.

Muhammed'i İmam Musa'i Kazım'ın muhiplerinden Aş-asoğlu muhammed'in oğlu Cafer büyümüştü. Vezir Yahya Bermeki, Muhammed halife olursa vezirliği

Cafer'e teslim edilmesinden ürküyor, sırası geldikçe Cafer'in mezhebinden söz ediyor, dolaysıyla İmam'ın aleyhinde anti propaganda yapıyordu. Birgün Harun Cafer'e yirmibin dinar hediye etmişti. Yahya Bermeki bunu fırsat bildi, Harun'a bunların mezhebinde dedi. Bu çeşit malların beşte biri zamanın imamına verilir. Adamlarını gönder, bak nasıl dediğim çıkacak. İmam'a her yandan humüs geldiğini, İmam'ı çekemeyen İmam Caferoğlu İsmail'in oğlu Ali'de Harun'a haber vermişti. Harun Caferi çağırttı. Mührünü aldı, adamlarına verdi; gidin dedi keseleri getirin. Keseler gelince görüldü ki, daha mühürleri bile açılmamış. Burada şunu da söyleyelim.

Yahya Bermeki, Muhammed'in zamanında ve zirlikten düşerim diye korkuyordu. Halbu ki onun zamanına yetişmedi bile. Harun kendi zamanın da, onuda kardeşini de öldürttü.

Harun hacca geldiği zaman İmam Cafer-üs Sadıkoğlu İsmail'in oğlu Muhammed, İmam Musa'i Kazım'ın muhiplerine mektuplar yazdığını söylemiş ve biliyor musun demişti; yeryüzünde iki halife var. İkisine de haraç verilmede. Harun yazıklar olsun sana demişti. Biri benim öbürü kim? Muhammed kim olacak demişti. Caferoğlu Musa.

Muhammed İbni İsmail, sonradan Bağdad'a gitmişti. Hatta giderken İmam Musa'i Kazım'ı ziyaret etmiş, ondan öğüt istemişti. İmam, kanıma girmekten çekin dedi. Muhammed lanet olsun senin kanınla uğraşana dedi. Sonra gene öğüt istedi. İmam tekrar kanıma girmekten sakın dedi ve ona yüzelli dinar verdi. Sonra içinde yüzelli altın olan iki kese daha verdi. Ve benden kesildiğin, yakınlık hakkını çiğnediğin zaman hatırlarsın dedi.

Muhammed Bağdad'a varır varmaz, eşyasını bir yere indirmeden ayağının tozuyla doğruca Harun'un sarayına vardı. Hatta Harun uyuyordu, uyandırttı. Yanına

girince; ey Müminler emiri dedi. Yeryüzünde iki tane halife var, biri Medine'de Caferoğlu Musa, biri de sen. Ona da haraç geliyor sana da. Harun yemin teklif etti. Muhammed yemin etti. Harun Muhammed'e yüzbin dirhem verilmesini emretti. Muhammed bu ihsanı kabul etti, yerleştiği yerde gece öldü gitti.

Bazı rivayetlerde İmam'ın aleyhinde kovuculuk eden, kardeşi Caferoğlu Muhammed'dir. Harun'a yeryüzünde iki halife var diyen de odur. Zeyduyyeden Davudoğlu Yakup'dur. Anlaşılıyor ki, İsmailoğlu Cafer'le kardeşi Muhammet Davudoğlu Yakub ve Yahya Bermek'i, imamın aleyhinde bulunmuşlardır.

Rivayet edilmiştir ki; İmam Bağdad'a gitmek üzere hazırlanan ve kendisini ziyarete gelen İsmailoğlu Ali'nin borçlarını ödemiş, kendisine de üçyüz dinar ve dörtbin dirhem vermiş ve evladını yetim bırakma buyurmuştur.

Ali huzurunda çıkınca imam, vallahi benim kanıma girmeye uğraşacak, evladını yetim bırakacak. Allah bizi sana feda etsin, bunu bildiğin halde ne diye ona ihsanda bulunuyorsun diyenlere de şu cevabı vermiştir. Babam babasından ve atalarından rivayet etmişlerdir ki, Resulullah'a yakınlığı kesenin aslını Allah keser buyurmuştur. Ben kesmiyeyim, o kessin de gazaba uğrasın.

Harun o yıl hacca gitmişti. Önce Medine'ye uğradı. İmam da kırşı çıkanların arasındaydı. Harun geceleyin Hazreti Peygamberi ziyaret etmiş:

"Ya Resulullah benim Caferoğlu Musa'ya yapacağım şeyden dolayı mazur gör; çünkü o ümmetinin arasını açmaya, kan dökülmesine sebeb olmaya uğraşıyor durmadan" diye yakardıktan sonra da imam'ı yakalayıp zincire vurdurmuş.Harun iki mahfeyi [35] iki katıra yükletti. Mahfeler örtülüydü. Adamlarıyla birini Basra yo-

35 Mahfe: deve, fil gibi hayvanların sırtına konulan, içine oturmaya yarayan, içinde iki kişinin karşılıklı oturabileceği biçimde yapılmış sepet.

luna, öbürünü de Kufe yoluna gönderdi. Amacı halkın; imamın nereye gönderildiğini anla

mamasıydı. İmam Basra yoluna giden mahfedeydi.

İmam'ı Basra da vali olan Mansuroğlu Cafer'in oğlu İsa'ya teslim ettiler. İsa, imam'ı tam bir yıl hapsetti. Harun İmam'ın şehit edilmesini yazdıysa da, İsa yakınlarına danıştıktan sonra Harun'a, bunca zamandır kapısına, gözcüler diktim; Bu kadar zaman içinde, ondan ibadetten başka bir şey görmedim. Ne sana, ne bana, hiç kimseye ilenmiyor, sen dileğine teslim et onu; ben onu öldürmek işiyle dursun, hapsetmeye bile razı değilim, koyvermek niyetindeyim mealinde bir mektup yolladı.

Harun, İmam'ı bağdad'a getirtti ve Rabi oğlu Fazla teslim etti. Harun ona da imam'ı öldürmesini buyurduysa da Fazl türlü bahanelerle bu işi atlattı. Bunun üzerine Harun İmam'ı Yahyaoğlu Fazl'a teslim etti. Fazl'da imam'ın şehit edilmesini doğru bulmadı. Bunun üzerine Harun, İmam'ı Sindiyy İbni Şahek'e teslim etti. O, imam'ın yemeğine zehir koydu. Bir rivayete göre hurmayla zehirledi. İmam hicretin yüzseksen üçüncü yılı receb ayının beşinci günü şehit edilmiştir. (12.VIII.799) vefat tarihinde başka rivayetler de vardır.

İmam vefat ettikten sonra, hem onun Mehti olduğunu, hapis müddetinin, gaybet müddeti bulunduğunu, zuhur etmedikçe ölmediğini sananlara göstermek, hemde öldürülmediğini ispat etmek için cesedini, Bağdat köprüsüne koydular. Bu Cafer oğlu Musa'dır. Vefat etti diye bağırttılar. Gelen geçen halk, İmam'ı gördü. Sonra Bağdad'da Haşimoğullarına ve eşrafa ait olan Kurayş mezarlığına gömdüler.

İmam vefatında önce, Medineli bir kölesi, tara-

fından yıkanmasını, yanında bulunan kefene sarılmasını vasiyet etmiş, vasiyeti yerine getirilmiştir.

BAZI VASİYET VE SÖZLERİ

Hişam İbni al Hakem'e vasiyetinden:

* Ey Haşim elinde bir ceviz olsa, halk elinde inci var dese ne faydası var? Fakat elindeki inci olsa da halk, ceviz dese ne zararı var? Hiçbir kişi yoktur ki; gönlü alçak olsun da yükselmesin; hiçbir kul da yoktur ki, ululansın da alçalmasın.

* Gerçekten de Allah'ın insanlara bir açık delili vardır, bir de kapalı delili. Açık, görünür delili, Peygamberlerdir, İmamlardır; gizli delili ise insanların akıllarıdır. Akıllı kişi helale şükreder, harama da sabreder, yaklaşmaz. Sana, yeter olan şey, seni dünyadan çekmezse, dünyada hiçbir şey seni kandıramaz.

* Bilgisizlere hikmeti vermeyin, zulmederseniz hikmete, ehlinden de esirgemeyin; ehline zulmetmiş olursunuz.

* Adamlığı olmayanın dini yoktur, Aklı olmayanın da adamlığı yoktur. Akıllı yalanlanacağı şeyi söylemez; verilmeyecek şeyi istemez; gücü yetmeyecek şeye başvurmaz; reddedileceğini sandığı şeyi ummaz, başaramıyacağı şeye koyulmaz.

* Öfke şerrin anahtarıdır. Müminlerin en olgunu huy bakımından, en güzel huylu olanıdır. Halkla karıştın mı? İyilik edebileceğin kimselerle düş kalk yumuşak muamelede bulun; çünkü kutluluktur yumuşaklık, sertlik kutsuzluktur. Yumuşaklık iyilik, güzel huy, ülkeyi mamur eder, rızkı çoğaltır. "İhsanın karşılığı ancak ihsandır" ayetinin hükmü, inanan hakkında da yürürlüktedir. İnanmayan hakında da, iyinin hakkında da, kötünün hakkında da, iyilik edene iyilikte bulunmak gerek. Ancak gördüğün iyiliğe karşılık iyilikte bulunmak, tam mükâfat değildir, üstünlük iyilik edende kalır. Karşılık beklemeden önce sen iyilik et ki, üstünlük sende kalsın.

* Öğüt verici akıllıyla düş kalk; bu kutluluktur, doğru yolu buluştur, berekettir, başarıdır. Tanrıdan akıllı sana bir öneride bulundu mu? Tersini yapmaktan sakın; sonra eziyet çekersin. Akıllı olmıyanla, emin bulunmıyanla düşüp kalkma; başkasından kork; hemde yırtıcı canavarlardan korktuğun gibi kork.

*Tamahdan da çekin; halkın elindekinde gözün olmasın. Çünkü tamah aşağılığın anahtarıdır, aklı bozar, adamlığı giderir, şerefi pisler, bilgiyi yok eder.

*Tanrı kime üç şey vermişse, o adama lütfetmiştir.

*Hava ve hevesini alt edecek akıl, bilgisizliği giderecek bilgi, yoksulluk korkusunu defedecek zenginlik.

İmam Musa'i Kazım demiştir ki:

Henüz mektebe gidiyordum; birgün mektepten geldim; taş tahtam da yanımdaydı. Babam beni önüne oturttu. Oğulcuğum dedi; yaz ve şu mısrayı söyledi:

* Çirkin şeyi bırak, kötüye kötülük etme. Sonra, hadi dedi; sen de söyle ve yaz. Ben de şu mısrayi yazdım.

* Sana iyilik edene, sen fazlasıyla iyilik et. Sonra da babam yazdırdı.

* Düşmanından türlü hilelere uğrarsın. Altına şunu yazdım.

* Fakat düşman hile yaptı mı, sen yapma.

* İmam Musa'i Kazım babasından, o da atası Hüseyin oğlu Ali'den, o da babası Abu Taliboğlu Ali'den rivayet etmiştir. Tanrı hepsine esenlik versin; Ali demiştir. Tanrı rahmet etsin ve esenlik versin ona da oyuna da; Resulullah, oğlun, anasının babasının yüzüne sevgiyle bakması ibadetdir demiştir.

*İmam birgün oğullarını çağırmış, onlara evlatlarım demişti. Birisi gelir de sağ kulağınıza kötü bir söz söyler, sonra döner sol kulağınıza eğilir, özür dilerse özrünü kabul edin; hiçbir şey söylemedin ki deyin.

* İmam, babasından ataları vasıtasıyla İmam Hüseyinden rivayet etmiştir. Birisi Emir al Mü'minin Ali'ye gelmiş, bazı kimseleri kötülemiş. Ali bana Kamberi çağır dedi. Çağırdım. Kamber gelince, çık dedi, şu adama de ki: Ulu Tanrının hoşlanmadığı sözlerini bize duyurdun; defol git. Allah korumasın seni.

BAZI KISA SÖZLERİ

*İki günü birbirine eşit olsun, aldanmıştır; bu günü, dünden kötü olansa lanete uğramıştır. Kendisinde bir ziyadelik görmeyen, noksandadır; kendisinde noksan görense ölsün, daha iyi.

*Tanrı'dan sakın da doğru söyle; hatta helak olacağını bilsen bile gene de doğrudan ayrılma; kurtuluşun ondadır. Tanrı'dan çekin de batılı bırak; kurtuluşun onda olsa bile batıla yaklaşma; çünkü helakın ondadır.

*Güzel komşuluk, eziyetten kaçmak değildir, eziyete sabretmektir.

8. İMAM RIZA

Abul Hasan Ali'yyün Rıza

Sekizinci İmam'dır. Hicretin yüzelli üçüncü yılı Zilhiccesinin onbirinci günü (3. XII. 770) doğmuş, babasından sonra on dokuz yıl yaşamıştır ki, bu zaman, imameti zamanıdır. Doğum tarihinde çeşitli söylentiler vardır.

Babası İmam Musa'i Kazım'dır. Annesi, cariyedir. Adı, Hizran al Marsıyya'dır; Şakra al Navbiyya lakabıyla anılırdı. Bir rivayete göre de annesinin adı Nacima'dır. Onu Hamide al Musaffat satın almıştı. Pek severdi; o da Hamide Hatun'a çok hürmet ederdi. Sonra onu, oğlu İmam Rıza'ya hibe etmiştir. Nacima, İmam Rızayı doğurunca adını Tahire'ye çevirmiştir. İmam'ın künyeleri Abul Hasan'dır. Babasının da adı Abul Hasan

olduğundan babasına, Abul Hasan'i evvel ve Abul Hasan al Madi, İmam Rıza'ya Abul Hasan al Sani denirdi.

Lakaplarının en meşhuru Rıza'dır. Tanrı'dan Peygamberlerinden razı olduğu için yahut herkesin razılığını kazandığı için yahut da Memur Halife'nin veliahtlığını kabul etmiş olduğu için bu lakapla anıldığı söylenmiştir. Sabır, Radıyy, Zekiyy, ve veliyy de lakaplarındandır.

Yüzüğünün taşında: Tanrı bana yeter, Dostum Allah'tır. Tanrı dilediğini yapar, kuvvet ancak onundur; yazılarının kazılı bulunduğu sölenir.

Beş oğlu, bir kızı, dört oğlu bir kızı, iki oğlu olduğu rivayet edildiği gibi imam Muhammeddül Taki'yül Cevad'dan başka evladı olmadığı da rivayet edilmiştir. Soyu, İmam Muhammedül Taki'den yürümüştür.

Orta boylu kalın kaşlı, güzel yüzlüydü. Hiç kimsenin sözünü, sözü bitirmeden kesmezdi. Hiçbir kimsenin müracatını reddetmezlerdi. Hiç kimseye karşı ayaklarını uzattığı görülmemişti. Kullarından cariyelerinden birine bile övmemişlerdir. Kahkahayla güldüğünü gören yoktur; gülmeleri, ancak gülümsemekti. Yemeklerini, kullarıyla, cariyeleriyle beraber yerdi; kapıcıyı, seyisi bile sofrasına oturturdu. Kaba giyinir, fakat bir yere gideceği zaman süslenirdi. Medine'de Resulullah'ın mecsidinde, halka fetva verdiği zaman, yirmi küsür yaşındaydı. Birgün kaba giyinen, riyazat çeken zahitlerden bir topluluk, Memun hilafete Ehli Beyt olanların içinde seni layık gördü; fakat imamlık böyle olmaz, İmam kaba giyinir, az yer, yediği yavan yaşık olur. Eşeğe birer, hastaları dolaşır, cenazelere katılırdı. İmam oturduğu yerden kalkıp doğrularak buyurdu ki:Yusuf Peygamber, altın işlemeli ipekliler giyerdi; Firavun soyunun tahtlarında oturdu; hükmetti, buyruk yürüttü, nehy etti. İmam'dan istenen adalettir. Söyledi mi, doğru söylemeli;

hükmetti mi, adaletle hükmetmeli; vaat etti mi tutmalı. Allah, ne giyimi haram etmiştir, ne de yiyimi.

Sonra da şu ayeti okudu:

"Der ki: Kimdir Allah'ın kulları için izar [36] ettiği zineti ve temiz şeylerden verdiği rızkı haram eden?"

İmam Musa'i Kazım, bu oğlum Ali, evladımın ulusudur. Ona kendi künyemi verdim. Evladımın en sevgilisi odur. Onun yazısı, benim yazımdır. Onun sözü, benim sözümdür. Onun elçisi benim elçimdir, buyurdu. Birgün muhiplerini toplamış, "biliyor musunuz sizi niye çağırdım."

"Biliyoruz," cevabını alınca:

"Bu oğlum vasimdir. Benim yerime benden sonra o geçecektir. Halifem odur; kime borcum varsa, benden sonra o ödüyecektir."

Bir günde evladına, şu kardeşiniz Ali, Ali Muhammed'in bilginidir!" demişti.

İmam Rıza, Memun'un sorularını cevaplandırır, müşküllerini halleder, başka din ululariyla konuşur, onları ilzam [37] ederdi.

İmam Rıza'nın veliahtlığı: Memun Ehli Beyti sever ve bu sevgisini izhar ederdi. İmam'a karşıda pek büyük bir saygısı vardı. Örneğin; birgün, bu evin ehli hakkında ne dersin diye Abdullah adlı birisine bir soru sormştu. İmam da ordaydı. Abdullah, ne diyeyim bir maya ki peygamberlik suyu ile yoğrulmuş, vahiy suyuyla sulanmış; ondan ancak hidayet miskinin kokusu gelir; takva anberinin kokusu alınır. Memun bu sözü çok beğenmiş; Abdullah'ın ağzını inciyle doldurmuştu. Harun kendi zamanında oğlu Emin'i velihat yapmış, Memun'un ondan sonra halife olmasını münasip görmüştü. Hatta ülkeyi Emin ile Memun arasında bölmüş, doğu kısmını

36 İzhar: Yanak. İnsanın yüzündeki yanak kısmı. Peştemal. Futa. Göğüsten

37 İzlam: Karanlık olmak. Zulme giriftar olmak. Zulme tutulmak.

Memuna vermiş, batı kısmını da Emin'e vermiş, onun da Bağdad da oturmasını emretmişti. Memun babasının zamanında Merv'deydi.

Emin babasının öümünden sonra Memun'u, veliahtlıktan azletmiş, küçük çocuğunu veliaht tayin etmişti. Bu yüzden Emin'le Memun'un arası açılmıştı. Gene rivayete göre Memun, kardeşini alt ederse İmam Rıza'ya hilafeti terketmeyi söylemişti. Başka bir rivayete göre vezir Sehoğlu Fazl, bir rivayete göre kardeşi Sehloğlu Hasan; Memun'a bu fikri vermişti.

İmam Hasan evladından birçoğu durmadan huruç ettiği için, bunların önünü almak istediğinden, bir düzen olarak da bu işe giriştiği söylenmektedir.

Emin in gailesi [38] bertaraf edildikten sonra sonra Memun, bir mektupla durumu İmam Rıza'ya bildirmiş, fakat İmam birçok nedenler ileri sürerek teklifi kabul etmemiştir. Memun, hicretin ikiyüzüncü yılında 815'de İmam Rıza'yı, Kufe ve Kum yoluyla değil de Basra ve Ehvaz yoluyla Merv'e getirmek üzere Medine'ye adamlar gönderdi. Kufe ve Kum yoluyla getirmemelerini emretmesi nedeni, oralarda Ehli Beyt muhiplerinin çok olmasıydı; herhalde iş, tertibinden bir başka şekle dönebilir diye düşünüyordu.

İmam, gitmeye mecbur olduğunu anlayınca yol hazırlığına başladı. Atasının, nenesinin, imamların kabirlerini ziyaret edip vedalaştı. Başına ne-lerin geleceğini biliyordu. Kendi kendine bu benim son seferim diyordu. Bu seferden dönmem artık. Hatta oğluna, ehline ayaline ağlayın bana, sesinizi duyayım demişti.

İmam Medine'den hareket etti. Yanındaki muhafızlarla kona göçe Nişabur'a vardı. Bir ak katıra vurulan sepetin içindeydi. Kadın erkek, çoluk çocuk herkes, karşı çıkmıştı. Kimi ağlıyor, kimi de feryad ediyordu. Hadis âlimlerinden Abu Zar'a Muhammed İbni Eslem

38 Gaile: 1. dert, sıkıntı, üzüntü, keder. 2. uğraştırıcı iş, çekilmesi zor yük

de karşı çıkanlar arasındaydı. Sepete yaklaşıp ey büyük Seyyid dediler; ter temiz atalarının hatırı için, mübarek yüzünü gördük, birde sözünü duyalım. Atalarından naklen bir hadis söyle bize. Sonra halka, susun dinleyin diye bağırdılar.

İmam dedi ki: Babam Musa'ı Kazım, babası Cafer üs Sadık'tan, o babası Muhammed ül Bakır'dan, o da babası Zeynel Abidin'den, o da babası, Kerbela şehidi Hüseyin'den, o da babası Ebu Taliboğlu Ali'den söz ederek buyurdu ki:

"Sevgilim gözümün ışığı, Tanrı ona da soyuna da rahmet etsin Resulullah, Cebrail ulu ve noksan sefatlardan [39] arı Tanrı dedi ki dedi; Allah'tan başka yoktur tapacak sözü, benim kalemdir; kim o sözü söylerse kale'ye girmiştir. Kaleme girende azabımdan emin olmuştur."

Bu hadis, birçok yolla İmam'ı Rıza'dan aynı senetle söylenmiştir. Bir söylemde, imam bu hadisi okuduktan sonra katırı hareket etmiş ve İmam, "Fakat şartlarıyla ve ben de şartlarındanım onun" diye söz etmiş, bu nedenle de Ehli Beytin derecesini anlatmış, İmametini bildirmiştir.

İmam Tusa varınca Harun'un kabrini görmüş, eliyle yanı başına bir çizgi çekip, işte burası türbem; buraya gömüleceğim. Tanrı izniyle burası seven ve sevgi besleyen dostların ziyaretgâhı olacaktır demiştir.

İmam Merv'e varınca, kendisiyle beraber yolculuk eden, Abu Taliboğulları, bir eve, imam da yalnız bir eve konuk oldu.

Memun halifeliği kendisine teslim edeceğini söyledikçe, imam kabul etmiyordu. Böylece iki ay geçti. Sonunda Memun. İmam'ın bu işi kabul etmeyeceğini anlayınca, peki dedi. O zaman veliahdım ol ve benden sonra hilafete geç, İmam bu teklifi de reddedince tehdi-

39 Sefat: Gönül rahatlığı, rahatlık, kaygısız ve sakin olma.

de başladı. Bunun üzerine İmam, bu teklifi zorla kabul etti.

İkiyüz bir ramazanın ikinci veya beşinci günü (24 yahut 27. III. 817) Memun emirleri, kumandanları, bilginleri, kadınları, ileri gelenleri toplandı. İmam, yeşil imame sarmış, yeşil elbise giymişti. Hazır olanların hepsi de Memun'un emriyle yeşillere bürünmüşlerdi. Önce Memun'un oğlu Abbas, sonra mecliste bulunanlar, birer birer imama biat ettiler. Herkese bilgi verildi. Memun, imam Rıza'ya bir hutbe oku dedi. İmam ancak, Resulullah dolaysıyla sizin üstünüzde hakkımız var; aynı yüzden sizin de bizim üstümüzde hakkınız var; siz, bize karşı olan hakkınızı öderseniz, biz de size hakkınızı ödemek için ve yerine getirilmesi konusunda gerekeni yaparız, diye buyurdu. Memun, bu biatten sonra, askerin de yeşiller giyinmesini emretti ve ertesi gün, uzun bir ahidname yazıp kendisinden sonra, yerine İmam Rıza'nın geçeceğini bunu, herkesin kabul ettiğini, kendisine biat edildiğini imzaladı. İmam da bu ahitnamede, bu işi istemeyerek kabul ettiğini, sonunun gelmeyeceğini bildirir birkaç satır yazıp imza attı. Şahitler de imzaladılar. Memun'un emriyle durum her tarafata duyuldu. O yıl hac esnasında halka bildirildiği gibi, Medine'de de mescitte ilan edildi.

Memun, İmam Rıza'nın adını taşıyan paralar da bastırdı.

Birisi İmam Rıza'yı bunu nasıl kabul ettin dedi. İmam, Peygamber mi üstündür, vasi mi diye sordu.

Adam: "Elbette Peygamber" deyince İmam tekrar sordu:

"Müslüman mı üstündür, Müşrik mi?"

Adam: "Müslüman" deyince İmam dedi ki:

"Mısır Azizi müşrikti; Yusuf da Peygamber; Yusuf beni hazinelere emin tayin et ondan vazife istedi. Bense vasiyim; kaldı ki ben istemedim; o zorladı mecbur kaldım.

Gene birisi, ey resulullah'ın oğlu, şu velihatlığa nasıl girdin demişti. İmam:

"Atam Abu Taliboğlu Ali, şuraya nasıl girdiyse" dedi.

O yıl bayram gelince Memun, İmam'a namazı sen kıldır dedi. İmam ben şart koşmuştum; ne hutbe okurum, ne de namaz kıldırırım, ne bir şey buyururum, ne bir şeyden neyh [40] ederim; ne de bir kimseyi bir yere tain ederim. Ne de bir kimseyi bir işte azlederi demiştim. Onun için beni mazur gör dedi. Gerçekten de İmam, bu şartları koşmuştu. Memun, hayır dedi, üstünlüğün halka belli olsun, mutlaka sen kıldıracaksın diye ısrar edince imam:

Peki dedi. Amma namazgâha, Peygamber'in, Ali'nin gittiği gibi giderim.

Memun, nasıl gidersen git, kıldır dedi.

Halk namazı imamın kıldıracağını duyunca herkes, bayram sabahı, kapısının önünde toplandı. İmam kapıdan çıktı. Yıkanmış koku sürünmüştü. Başına yünden beyaz bir sarık sarmıştı. Bir ucunu göğsüne, bir ucunu iki omuzunun arasına, arkaya atmıştı. Elinde ucu demirli bir sopa vardı. Ayakları yalındı. Şalvarının paçalarını, ayaklarının yarısına kadar sıvamıştı. Onu bu halde görenler, atlarından indiler, ayakkabılarını çıkardılar, onunla birlikte yürümeye başladılar. İmam biraz gitti, göğe bakıp tekbir getirdi. Herkes bir ağızdan, onunla birlikte tekbir getirdi. Biraz daha yürüdü, durup aynı şeyi yaptı. Yer gök tekbir sesleriyle inliyordu.

Sehloğyu Fazl, bu hali görüp Memun'a koştu; namazgâha kadar böyle giderse bir fitne çıkmasından korkulur, hepimizin canı tehlikeye düşer dedi. Durumu anlattı. Bunun üzerine birisini yolladılr; sizi zahmete sokmak istemeyiz, evinize dönünüz, namazı her zaman kıldırmaya memur olan kıldırsın dediler. İmam ayak-

40 Neyh: Yasak, yasak edilen şey. Kur'ân-ı kerîmde yapılması istenmeyen şeyleri bildiren kelâm-ı ilâhî (Allahü teâlânın mübârek sözü).

kabılarını istedi, giydi. Bineğine binip evine döndü. Halk da üzgün ve kederli olarak dağıldı.

Memun, İmam'ı kendisine velihat tain ettikten sonra kızı Ummu Habibe'yi İmam Rıza'ya verdi; öbür kızı Umm ul Fazl'ı, İmam Muhammed ül Takıy'e nişanladı. Kendisi de Sehloğlu Hasan'ın kızını aldı. Bütün bunlar aynı günde oldu.

784 yılında, Hüseyinoğlu Tahir'e, Fars, Ehvaz, Basra, Kufe, Hicaz ve yemen'in Sehloğlu Hazan'ın adamlarına teslim etmesi ve kendisinin Raka'ya gidip Musul, Cezire ve Şam Valiliğinin sorumluluğu alması emredildi. Bu Hüseyinoğlu Tahir, Memun'un kardeşi Emin'i alt edip Bağdad'ı ele geçiren ve Memun'un bağlayan adamdı.

Sehloğlu Hasan, 814 de Bağdad'a gitti. Abbasoğulları kumandanlarından Herseme, nesi var nesi yoksa Hasan'a teslim etti. Kendisi de Horasan'a gitmek istedi. Fakat o sıralarda Kufe'de Abbas Saraya isyan etmişti. Han Herseme'ye bu isyanı bastırması içn görevlendirdi. Herseme isyanı yatıştırdı. Abus Seraya'yı öldürdü. Herseme Horasan'a hareket edince Memun, Şama yahut da Hicaz'a dönmesini emretti. Halbu ki o bizzat Memun'la görüşmek, kendisine olanı biteni haber vermek istiyordu. Hasan'ın kardeşi Fazl, Memun'a Abus seraya, onun adamıydı. O istemesiydi isyan etmezdi gibi sözler söyledi. Memun Herseme'yi hapsettirdi. Hapiste öldürdüler. Bunu duyan Bağdadlılar Vali Hişamoğlu Ali'yi kovdular. Hasan korktu. Vasıt'a kaçtı. Bu olay 816 yılında oldu. Muhammedoğlu İsa, Bağdad'a geldi. Hasan, ona karşı koyamayacağını anlayıp onunla barıştı, Merv'e döndü.

Ertesi yıl Memun, İmam Rıza'yı veliaht edindi. Bu olayı Hasan Bağdad'a bildirdi ve siyah elbiseleri çıkarmalarını, yeşiller giyinmelerini, yeşil sarınmalarını, yeşil bayrak kabul etmelerine dair verilen emri de bildirdi. Bağdadlıların bir kısmı, biate ve emre razı oldu. Bir kısmı da razı olmadı. Abbasoğulları ve onlara bağlı

olanlar, ikiyüzbir Zilhıccasinde (817), Memun'u halifelikten azl ettiler. Memun'un yerine Mehdioğlu İbrahim'e biat ettiler.

Memun'u bu olaylardan gereği kadar haberi yoktu. Hasan da, kardeşi de ondan olayları gizliyorlardı.

İmam duyduklarını memun'a bildirdi. Halk dedi. Hasan'la kardeşinin hareketleri, senin beni velihat etmeni beğenmiyor. Bağdad'da savaş başladı; öğüt vermen gerek; halk beni velihat etmeni istemiyor. Yakınların Hasan'la Fazl'ın hareketlerini beğenmiyor,

O günlerde sınırdan mektup gelmişti. Birkaç köyün zaptedildiği müjdeleniyordu. Memun sevinçle İmam Rıza'ya koştu, haber verdi. İmam, müşriklerin köylerini zaptettiğine mi seviniyorsun dedi. Memun, sevinilmez mi buna deyince, imam dedi ki:

"Allah'tan çekin; vazifene dikkat et; Müslümanların emiri, çadırın temel direğine benzer; buralarda durma Irak'a git."

Memun bunun üzerine Sehloğlu Hasan'ı çağırdı. Onunla konuştu. Hasan dedi ki:

"Dün kardeşini öldürttüm. Bu daha unutulmamışken tuttun. İmam Rıza'yı velihat tayin ettin. Halk senden soğudu. Onun için Horasan'da otur; şu işler yatışsın hele. İstersen Harun'a hizmet etmiş eski, tercübeli beylere de danış:"

Memun, kimler mesela dedi.

Hasan: Abu İmranoğlu Ali, İbni Munis Calidi dedi. Memun, İmam Rıza'nın veliaht olmasına razı olmadıklarından bunları hapse attırmıştı. Çıkarılıp getirmelerini emretti. Huzura önce Ali girdi. İmam Rıza'yı Memun yanında oturur görünce, Memun'a Allah'a sığınırım ey müminler emiri dedi. Tanrı'nın size verdiği bu işi düşmanlarının eline vermeseydin. Memun buna fena halde kızdı, şunun boynunu vurun şimdi. Huzurundan çıkardılar buynunu vurdular. İbni Munis de İmam'ı görün-

ce, vallahi şu yanındaki, allah'tan sonra tapılan bir put. Memun, onunda boynunu vurdurttu. Calidi girdi içeriye. Bu adam, Harun'un zamanında, Caferoğlu Muhammed'in ayaklanmasında Medine'ye gönderilmişti Muhammed'i şehit ettikten sonra Harun'un emriyle, Abu Taliboğullarına varını yoğunu yağma edecek, herkese yalnız üstündeki elbiseyi bırakacaktı. İmam Rıza bütün Abu Talib soyunu bir eve toplamıştı. Bu adama sen girme, ben ne istersen vereyim demiş, onun öfkesini yatıştırmış. Kadınların bileziklerine, halhallarına varıncaya dek vede ne var, ne yoksa herşeyi vermişti. Calidi girince İmam Memun'a bana bağışla bu ihtiyar adamı diye buyurmuştu. Memun biliyorsun ey Allah'ın Resulunun oğlu demişti. Neler yaptı bu Resulullah'ın kızlarına, Calid'i İmam'ın Memun'la konuştuğunu görünce; Allah'a ant veririm sana dedi. Harun'a olan hizmetim hakkı için bu adamın dediğini yapma bana. Memun, bu söze karşı İmam'a, affet ey Abul Hasan, bunun vadini yerine getireceğim. Sonra adamlarına bunu da iki arkadaşına ulaştırın diye emir verdi.

Bütün bu olayların karşısında Memun. Bağdad'da gitmeyi kararlaştırdı. İmam'ı Rıza'yı da beraber götürecekti. İmam Rıza'nın kâtibi Abbadoğlu Hasan der ki:

"Ey Abbdoğlu, biz Irak'a girmeyeceğiz, beni bir daha göremezsiniz."

Memun, İmam Rıza ve Sehloğlu Fazl'la yola çık

tı. Yolda Fazl, bir hamamda üç kişi tarafından öldürüldü. Tutulan katiller, senin emrinle öldürdük dediler. Memnun onları da öldürttü. Bu olay hicretin ikiyüz üçüncü yılanda Sehara şehrinde oldu (819) Kafile Tusa yaklaşmıştı ki; İmam Rıza hastalandı. Tus'ta hasta-lığı şidetlendi. Memun, hergün iki kere gelip halini hatırını soruyordu.

İmam Ali-yü Rıza, hicretin ikiyüz üçüncü yılı seferinin onyedinci günü vefat ettimiştir (24 VIII. 816)

Memun İmam Rıza'nın vefatına çok üzülmüş; yüreği imamın acısıyla yanmış yakılmış günlerce, yememiş içmemiştir. Ölümünü bir gün, bir gece gizlemiş, sonra da yanında bulunan Abu Talipoğullarını çağırmış, ağlaya ağlaya onlara başsağlığı dilemiş. İmam'ın cesedini göstermiş, hiçbir yerde yara bere olmadığını göstererek bir şüpheye fırsat vermemiş. Cenazede kendisi de bulunmuştu. İmam Tus'un o zemenku köylerinden Senabad'da Harun'un kabri yanına defnedilmiştir.

Tus'ta iki kabir var; biri bütün insanların en hayırlısı, öbürü de en şerlinin; ibret alınacak bin olay bu.

Ne şaşılacak şey; Temize yakınlık, pise fayda vermiyor; temiz de pise yakın olmakla zarar görmüyor," anlamındaki iki beyitle buna işaret etmektedir.

İmam Rıza, eceliyle mi vefat etmiştir, zehirlenmiş midir? Bu hususta çeşitli rivayetler var. Üzümle, narla Memun tarafından zehirlendiği, meşhur olan bir söylencedir. İmam'ı Merv'de bırakmamasına, beraber götürmesine, günde iki kere yanına gitmesine,.. Ölümünü bir gün bir gece duyurmamasına... Sonra Abu Talipoğullarına göstermek için, yara ve bere olmadığını ispat etmek lüzumunu duymasına bakılırsa... Hele İmam, veliaht ilan edildikten ve Abbasoğulları tarafından Memun'a karşıtavır alındıktan sonra, bu olayın oluşuna bakılırsa, her ne suretle olursa olsun; Memun tarafından zehirlendiğine inanıyor insan. Herhalde Memun, zararın neresinde dönülürse kardır demiş olacak,

Eserleri;

1-Şeriat hükümleri nedenlerine dair yazdığı risale. 2-İlel, 3-Memun'a İslam ve şeriat hakkında yazdığı risale. 4-Gene Memuna yazdığı risale. 5-Tıbba ve bedenin korunmasına dair Memun'a yazdığı risale. 6-Fıkh al Rıza, 7-Sahifat'ı Rıza

BAZI SÖZLERİ

*Çok namaz kılmak, çok ourç tutmak, ibadet değildir; İbadet, Allah'ın işini çok çok düşünmektir.

*Susmak hikmet kapılarından bir kapıdır.

*Susmak, sevgi kazandırır ve gerçekten de susmak, her hayrın klavuzudur.

*Herkesin dostu aklıdır. Düşmanı da bilgisizliği;

*Gerçekten de Allah dedi koduyu, mal telef etmeyi ve fazla istemeyi sevmez.

*Bir Müslümanın aklı onda, on huy olmadıkça tamamlanmaz.

*Hayır umulur ondan; şerrinden emindir halk. Başkasından gördüğü hayrı çoğumsar, kendisinin hayrını azımsar. Ona muhtaç olurlarsa böbürlenmez; ömrünün uzun oluşu, bilgi elde etmekten alıkoymaz onu. Allah için yokluk, onca zenginlikten daha sevgilidir. Allah için aşağılanma, onca üstünlükten sevimlidir. Dayanır; dilediği şeye saldırmaz. Gördüğü kişiyi benden hayırlıdır, benden daha çekingendir belki der. Çünkü insanlar iki kısımdır. Bir kısmı, adamın kendisinden daha hayırlıdır, daha çekingendir, bir kısmıysa daha şerdir, daha aşağılıktır. Müslüman belki der, bunun hayrı gizlidir de, ona hayrı dokunmaktadır. Benimse hayrım meydanda, fakat belki o hayır, şerdir bana. Kendinden daha hayırlıyı, daha çekingeni görünce, onunla eş dost olmak için gönül alçaklığında bulunur. Böylece de yüceliği büsbütün yücelir. Hayrı, daha da temiz olur. İyi bir adla anılır, zamanın da ulusu olur.

İnsanların hayırları şunlardır:

*İyilik ettiler mi sevinirler. Suç işlediler mi bağışlanmak isterler. Kendilerine bir şey verildi mi, şükrederler. Bir belaya uğradılar mı, sabrederler. Kızdılar mı bağışlarlar.

*Ayalını geçindirmek için çabalayan, Allah yolunda savaşandan daha üstündür.

* Cömert benim yemeğimi de yesinler diye davete gidilmez.

* Nekesin rahatı, hasetçinin lezzeti, tez usananın vefası, yalancının adamlığı yoktur.

* Kin nefsini hesaba çekerse kar eder; kim bundan gaflete düşerse mahrum olur. Korkan emin olur, ibret alan görüş sahibi olur. Gören anlar, anlayan bilir. Bilgisiz dost sıkıntıdır; malın üstünü, insanın şerefini koruyan maldır, aklın üstünü, insanın kendisini bilmesidir. İnanç sahibi kızdı mı haddını aşmaz. Razı oldu mu batıla boyun eğmez. Gücü yetince de hakkından fazlasını almaz.

* İyiliği, güzelliği artan kişi, övülü durur; övünmeye boş verir.

* Padişahla çekinerek, dostla gönül alçaklığı ederek, düşmanla sakınarak, halkla güler yüz göstererek konuş.

* Ecel isteğin afetidir. İhsanda bulunmak tebdirli kişinin ganimetidir. İleri gidiş, güç kuvvet sahibinin beklenmedik bir zamanda gelen kötülüktür. Nekeslik şerefi giderir. Sevgi, çekinilecek şeyleri getirir başa. Halkın en ulusu, iyilikte bulunanı, bunalanın yardımına koşanı, umanın umusunu gerçekleştireni, istemek niyetinde bulunanı, isteğine kavuşturanı, hayatta dostlarının ölümünden sonra da arkasından ağlayanların çoğalmasını isteyenlerdir.

* Sefavilerden Şah Abbas'ı evvel, İsfahan'dan yürüyerek Horasan'a İmam Rıza'yı ziyarete gelmiş ve kubbenin altınla kaplanmasını emretmiştir. Bu işe 1601 de başlamış, 1607 de bitirmiştir.

26 Ağustos 1926 Tarihli Belgelerin Bir Devamı Soy seceresi

1 2 3 4 5

6 7 8 9 10

1-İmam Ali Soyu

2-Torunu Pir Seyit Şah I Abbas

3-Torunu Şah İsmail

4-Şah İsmail Torunu Pir Seyit İbdahim

5-Pir Seyit İbrahim oğlu Pir Seyit Hüseyin

6-Pir Seyit İbrahim oğlu Pir Seyit Rıza

7-Seyit Rıza oğlu Pir Seyit Hasan

8-Pir Seyit İbrahim'in kardeşi Pir Seyit Hüseyin

9-Pir Seyit Rıza oğlu Pir Seyit İbrahim

10-Pir Seyit İbrahim Torunu Pir Seyit Tezel dede

26 Ağustos 1926 Tarihi belgelerin devamı soy secere; Dersim de İksor aşiretine mensup Seyitler, soyları Pir ve Pirvani; Mezhepleri İmam'ı Caferi Sadık mezhebi, Ocağı Zeynel Abidin ocağı, Nesili Seyit Battal Hüseyin, Hazreti Aliye kadar uzanır.

1-Hazreti Ali

2-Hazreti Ali Torunu Şah İsmail

3-Pir Seyit Rıza'nın babası Pir Seyit İbrahim
4-Kardeşi pir Hüseyin
5-Oğlu Pir Seyit Hüseyin
6-Oğlu Pir Seyit Rıza
7-Pir Seyit Rıza oğlu, Pir Seyit Hasan
8-Pir Seyit Rıza oğlu, Pir Seyit İbrahim (Tokat Zile)
9-Pir Seyit İbrahim Torunu Pir Seyit Tezel dede
10-Pir Seyit Rıza oğlu, Pir Seyit Yusuf
11-Pir Seyit Rıza oğlu, Pir seyit Risiki
12-Pir Seyit Rıza oğlu, Pir Seyit Hüseyin
13-Amcası Pir Seyit Hüseyin
14-Amcası PirSeyit Hasan
15-Amcası pir Seyit Gül Ali
16-Dedesi Pir Seyit Ahmet
17-Dedesi Pir Seyit Mustafa
18-Dedesi Pir Seyit Hasan
19-Ataları pir Seyit Hasan Bey
20-Ataları Pir Seyit Ali
21-Ataları Pir Seyit Mehmet
22-Ataları Pir Seyit Ali
23-Ataları Pir Seyit Hüseyin
24- Ataları Pir Seyit Hüseyin
25-Ataları Pir Seyit Nur Ali
26-Pir Seyit Hacı Rüstem
27-Pir Seyit Şah Hüseyin
28-Pir Seyit Şah I-Abbas
29-Pir Seyit Şah İsmail
30-Pir Seyit Şah Ali Ekber
31-Ataları Pir Seyit Emir
32 Ataları Pir Seyit Battal Hüseyin

33-Ataları Pir Seyit Gül Baba (S.N.M.L ve evlatları)

34-Ataları Pir Seyit Şah İsmail

35-Pir Seyit Şah İsmail Babası Pir Seyit Şah Haydar.

36-Pir Seyit Şah Cüneyd

37-Ataları Pir Seyit Şah Feruz

38-Seyit Safiyüddin Torunu Pir Seyit Cüneyid

39-Pir Seyit Şah Huda

40-Pir Seyit Şah Pilten

41-Pir Seyit Şah Salih

42-Pir seyit Şah Bay Sungur

43-Pir Seyit Şah Davut

44-İmam Zeynel Abidin

45-Pazreti Ali oğlu İmam Hüseyin

46-Hazreti Ali oğlu İmam Hüseyin

47- Ataları İmam Ali

Adres: Adres: Yerleşim alanı Ovacık Aşağı Abbas, Yukarı Abbas Mahalleri Vanık Köyü, Ağdat Köyü, Cevizli Köyü, Sosis Yaylası Haveler Kölü Dersim'de 3000 nüfusa sahip.

Not: Paşa Abdurrahman Alpdoğan denetiminde yapılmıştır. Geçerliliğini her zaman korur.

*Anadoluya yerleşen Seyitlerin bugüne kadar ilk ismi olan:

1-Darası, 2-Kalen, 3-Mamiko, 4-Dersim, 5-Tunceli olmuştur.

Dersim'deki Seyitlerin kabinesi budur. 1/1=288

(Türkiye Cumhuriyeti Paşasının yazdığı rapor)

Seyit Memet Tezelden Şiirlar

YORULDUM

İnsanlara iyilik yapayım diye
Peşlerinden koşa koşa yoruldu
Bir kervan misali bu garip ömrüm
Yüce dağları aşa aşa yoruldu

Yaradan var etti güneşi ayı
Muhteşem yaratmış koca dünyayı
Boşuna yormuşum deli kafayı
Hatalara düşe düşe yoruldu

Ben bir av olmuşum kalleşler avcı
Hissettim yüreğime düştü bir acı
Bu halimde yararlandı yalancı
Kor ateşte pişe pişe yoruldu

Pay ettiler benliğimi etimi
Çok sevdiler lezzetimi tadımı
Dostlarım duymadı bu feryadımı
Çok kaynadım taşa taşa yoruldu

Malımı alanlar eyledi Pazar
Hak insanoğluna eylemiş nazır
Ben kendi kendime kazarım mezar
Seyit Memet eşe eşe yoruldu

BENİM KİMLİĞİM SENDE Mİ BE CAHİL

Beni bana anlatmayın efendi
Geçmişim bellidir özüm bellidir
Kendi benliğini ara bul hele
Erkânım bellidir yolum bellidir

Ören yere türeyen baykuş misali
Bülbüle yaraşır güllerin dalı
Nefsine uyanın beterdir hali
Himmetim bellidir sılam bellidir

Herkes koşar ekmeğinin peşinde
Saraylar görürsün gece düşünde
Duman eksik olmaz dağlar başında
Kervanım bellidir malım bellidir

Cahil insan ne ister ki kâmilden
Konuşur söz etmez irfan ilimden
İnsan ne çekerse çeker dilinden
Özüm bellidir sözüm bellidir

BUĞDAY MEYDANI

Sene bin dokuz yüz otuz yedide
Buğday meydanında bir pir göründü
İsmi Seyit Rıza Ali soyundan
Zalimlerin gözünde suçlu bulundu

Zulüm gördü ama eğmedi başını
Kaybetmişti yarenini eşini
Kimse bilmedi yazını kışını
Zamanın mekânı güçlü bulundu

Üç yavrusu yargılandı anında
Üçü de asıldı gözü önünde
İbrahim sürgünde gurbet elinde
Zalim tarafından güçlü bulundu

Asılması için ferman yazıldı
Beyaz kefenliler safa dizildi
Bu hali görenler ağladı üzüldü
Seyit Memet bu kervanda geçti bulundu

SİYASET BÖYLEDİR

İki verip on almaya alışmış
Bizim ülkemizde siyaset böyle
Oturmuş koltuğa şişmiş oturmuş
Bu garip ülkede siyaset böyle

Yandaşına hizmet etmek amacı
Bu yüzden toplumda bitmiyor sancı
Çelişkili yaşar yaşlısı genci
Bizim ülkemizde gidişat böyle

Makam arabası şöförü hazır
Kimisi padişah kimisi vezir
Bu yüzden millette kalmadı huzur
Benim vatanımda zihniyet böyle

İdareci olmak vicdan işidir
Vurguncu talancı çıbanbaşıdır
Sahte gülücükler şeytan işidir
Seyit Tezel der ki durumlar böyle

BİR YAZAR TANIDIM

İstanbul'da bir yazar tanıdım
İsmi Ayhan Aydın Gümüşhaneli
Sobet ettim karekteri bellidir
Ne sever ne söyler yalan dolanı

Şiran ellerinden yetişmiş gelmiş
Yılmamış hayatta işini bulmuş
Ebedi ecdadından nasihat almış
Dilinden düşmüyor hakkın kelamı

İnsanlık yolunda sapmaz kenara
Ara sıra yolu düşer şiran'a
Tabib derler yaraları sarana
Lokman olmayan bulamaz dermanı

Seyit Memet böyle dostlar az olur
Cahil acı söyler yürek köz olur
Gönül kışı biter bir gün yaz olur
Göğe çıkar yüce dağın dumanı

GAFİLLER

Resulün na'şını Ali defnetti
Dönekler duruma itiraz etti
Şahı Merdan kabrinde nöbet tuttu
Gelip yetişmedi yanlış yapanlar

İtibar görmedi Resulün sözü
Zaten çürük idi zalimin sözü
Kıyamet gününde görecek sizi
Orada rahat olmaz yanlış yapanlar

Hazreti Ali'yi şehit kıldılar
Onu sevenlere zulüm ettiler
Onlar emanete ihanet ettiler
Huzur bulmaz saltanata tapanlar

Kerbela da şehit Muhammed soyu
Zalimler vermedi onlara suyu
Dilerim yok olur münkürün soyu
Seyit Memet dilerim bunu

BİR DAHA

Boş sözlere kulağımı tıkadım
Sağır sultanlar gibi duymam bir daha
Sahte gülüşünü ciddiye aldım
Cahilin sözüne uymam bir daha

Cahiller dostluk kurar menfaati için
Boşa kafa yordum ağardı saçım
Boş insanı adam sanmak tek suçum
Bunları adamdan saymam bir daha

İt bile ısırmaz yal verenini
Hisseder kendine zarar vereni
Kalleşler sarmasın gönül yaramı
Gelse de yanıma koymam bir daha

Seyit Memet sözüm kalleş insana
Kimden fayda geldi söyle ki bana
Hainler bal börek verse de bana
Aç gezer dünyada doymam bir daha

HAK YOLUNA GİDENE BAK

Ben dedeyim deyip kitap yazanlar
Etrafındakine dönüp bir baksana
Çok büyüktür dedeliğin vebali
Düşünüp aklını başına alsana

Çöreklendin cem vakfının başına
Karışmak istemem senin işine
Yaptıkların yakışmıyor yaşına
Eğriyi doğruyu bir arasana

Yaptığın yanlışlığın bir örneği var
Ayhan Aydın bize bilgiler sunar
Görenler de sana inanır kanar
Haklı olanları gel bir görsene

Seyit Tezel diyeceğim çok şey var
Günah işleyenden bitmez ahu zar
Çok alıp satsan da edemezsin kar
Doğru bildiğini alıp satsana

ALİ DEDE

Bir maruzat için geldim yanına
Canım kurban erenlerin yoluna
Hizmetin var ilim irfan yoluna
Benim de fikrimi al Ali Dede

Altının kıymetini sarraf bilir
Yolu bilen talip meydana gelir
Elbette arayan Mevla'sını bulur
Benim özüm belli bil Ali dede

Sabah erken kalkıyor dede oluyor
Ayık insan gerçekleri görüyor
Hazırcılar bana hesap soruyor
Ara eksiğimi bul Ali dede

Seyit Memet ben davamdan dönmem
Aduların seviyesine inmem
Baykuş gibi viraneye tünemem
Bülbülün ilacı güldür Ali dede

ERENLER

Gençlik değişti ahlak bozuldu
Bunun snu iyi olmaz erenler
Dünya fani ölüm gerçek eyvallah
Bazıları bunu bilmez erenler

Teknoloji bizden çok şey götürdü
Televizyon muhabbeti bitirdi
Bilgisayar başköşeye oturdu
Misafire zaman kalmadı erenler

Telefonlar cepte bize arkadaş
Dostlar uzaklaştı yavaş yavaş
Kardeş kardeşe açıyar savaş
Du dünya kimseye kalmadı erenler

Tezel'im fikrimi yazarım böyle
Güvenecek bir dost kaldı mı söyle
Şu fani âleme bakıver hele
İnsan ölür gerçek ölmez erenler

ÇEKTİM ELİMİ

Vefasız dostlardan çektim elimi
Dar günümde beni sormadılar ki
Gündüz hayal gece kabuslar gördüm
Rüyamı hayra yormadılar ki

Yıllar bir yel gibi geçti habersiz
Var mı ola benim gibi kadersiz
Eyyüp gibi derde düştüm çaresiz
Yarama merhemi sürmediler ki

Ömrüm boyu koşturdum zamansız
Yüreğim yanıyor külsüz dumansız
Nankörlere söz söylemek anlamsız
Kör oldu gözleri görmediler ki

Seyit Tezel sözlerimi hak edenlere
Zor gününde dostu terk edenlere
Serimi veririm ben erenlere
Cahiller halimi bilmediler ki
Adıyaman'lı Yasin Kuzu'dan Menet Tezel'e hatıra;

PİR SEYİT RIZA TORUNU

Seyit Rızanın torunu
Memet Tezel Memet Tezel
Sürüyor onun yolunu
Memet Tezel Memet Tezel

Seyit Rıza neslindesin
İbrahim'in torunusun
Baba Duran belindensin
Memet Tezel Memet Tezel

Nesli gelir Tunceli'de
Oturur İkitelli'de
Tanrı korusun çilede
Memet Tezel Memet Tezel

İlçen Zile Tokat ilin
Çiğerbağ doğum yerin
Hem dedenin yatır yerin
Memet Tezel Memet Tezel

Ahın var darağacında
Atan yatar Elazığ'da
Seyitsin Seyit soyundan
Memet Tezel Memet Tezel

Nurdan yatsın Seyit Rıza
Himmet ola hepimize
Çok emekler verdin bize
Memet Tezel Memet Tezel

Dostlara açık kapınız
Haktan gelir hak yolunuz
Satı ana hatununuz
Memet Tezel Memet Tezel

Ağbariyem size mihman
Benim İlim Adıyaman
Hep böyle şen kalsın hanen
Memet Tezel Memet Tezel

İKSOR AŞİRETİ SOYU PİR VE PİRVANİ

HAK YOLUNA YAKILAN DELİL

HAK YOLUNA YAKILAN DELİL

DERSİM PİRİ PİR SEYİT RIZA CEMEVİNDE BU YAYIN İBABETDE DELİL DUASI

:

EHLİBEYT İLK YOL ERKANI ATAMIZ ŞİT PAYGAMBER EŞİ GÜRÜFİ NACİYEDİR
124 BİN PEYGAMBERİN SOYUDUR SEYİTLER.

BİSMİŞAH ALLAH ALLAH
ÇIRAMIZ YANSIN ALLAH RIZASI İÇİN
DELİLİMİZ TÜM ŞEHİTLERİMİZ VE ERENLERİMİZ İÇİN YANSIN
ÜÇ ÇIRA UYANDIRDIK FAHRİ HUDA AŞKINA
İKİ CİHAN SERVERİ MUHAMMED MUSTAFA ALİ EL MURTEZA AŞKINA

HATİCE İ KÜBRA FATİME İ ZÖHRE HAYRİNİSA AŞKINA
ŞAH HASAN HALUK RIZA OL HÜSEYİN KERBELEDAKİ ŞEHİTLER AŞKINA
ON İKİ İMAMLAR AŞKINA ÜÇLER AŞKINA ÜÇLERİN VE BEŞLERİN AŞKINA
ON YEDİ KEMERİ BESLERİN KIRKLARIN AŞKINA
MAHŞERDEKİ GEÇMİŞLERİMİZİN RUHU AŞKINA GELECEKLERİMİZİN
AYDINLIĞI İÇİN.

DELİLİMİZ TÜM DERTLERİMİZE DEVA OLA HASTALARIMIZA ŞİFA OLA
HAKKIN KATARINDA DERSİM PİRİ PİR SEYİT RIZA ZEYNEL ABİDİN OCAĞI
KEREMETİ AŞKINA YANSIN DELİLİMİZ YARADANIN AŞKINA YANSIN DELİLİMİZ
DÜNYADA VE AHİRETTE BİZLERİ DARDA ZORDA KOYMAYASIN YARABBİM

ALLAH ALLAH DİYEN DİLLER DERT GÖRMESİN
HÜ NEFES PİRİMİZ PİR SEYİT RIZADAN OLA DÜNYADA VE AHİRETTE
CEHENNEM NARINA BIRAKMA YARABBİM YÜZ YİRMİ DÖRT BİN
PEYGAMBERLERİN GERÇEĞE HÜ MEMİNE YA ALİ DİYELİM DEMİNE

.....TORUNU PİR SEYİT DEDECAN.....

BU BİR SOY AĞACIDIR GERÇEKLER ÖLMEZ
NOT: HİÇ KİMSENİN SOYU BİTMEZ HERKES ÖYLE BİLMELİ.
TARİH AFFETMEZ ER VEYA GeÇ DOĞRU BİR TANEDİR EĞRİ BİN TANEDİR.

Dersim'in Piri
Pir Seyit Riza'nın
Babası
Pir Seyit Ibrahim

Seyit Rıza'nın Oğlu
Seyit İbrahim (1884)
Türbesi Tokat -Zile
Cığerbaş Köyü'nde

SEYİT HASAN

SEYİT RISKİ

Pir Seyit Hüseyin
(Elif Hatun Oğlu)

HESİLİNDEN TORUNU

RAPOR:2
GÜNDEME ALINMA TARİHİ
5 EKİM 2015

Oruç Başlama Tarihi: 14 Ekim Çarşamba 2015
İmam Hüseyin Şehit Oluş Tarihi 10 Ekim'dir.
Orucumuz Ezan Okunamadan Yarım Saat Önce Açılır.
Hz.Muhammed'in Torunu Olduğu İçin İmam Hüseyin Yezit Tarafından Şehit Oldu Kerbela Da Ehlibeyt Taraftarları 12 Gün Yaslı Matem İlan Etmişlerdir Ve Matem Orucu O Günden İtibaren Başlamıştır.
Kerbela Da İmam Hüseyinin Doğum Tarihi (626) Şehit Oluş Tarihi (681) 59 Yaşında Şehit Olmuştur.
Hz.Muhammedin Çiğer Paresi Olduğu İçin Hz.Fatmanın Şahı Cihan Selveri Hz.Alinin Oğlu İmam Hüseyin Kerbela Da Maviyanın Oğlu Yezit Tarafından Şehit Edilmiştir. Ama Yezit Hüseyin'e Seni Vali Yapacağım Sana Büyük Servet Vereceğim Yeterki Biyat Et Ama Hüseyin Gelecek Nesili İçin Dik Duruşunu Asla Harama Boyun Eğmemiştir. Yezit Kadar Haramı Yiyip Yetinmemiştir Onun İçin İmam Hüseyin Biyat Etmediği İçin Maviyanın Oğlu Yezit Tarafları Tarafından Şehit Edilmiştir. Ve Ehlibeyt İmam Hüseyin'in Dik Duruşu İçin Bu Yaslı Matemi Kabul Görmüştür. İnsanların Yozlaşmaması İçin Kadına Kölelik Emri Verilmemesi İçin Tüm Haksızlıkların Giderilmesi İçin Direnmiştir. Ama Yezite Biyat Etmediği İçin İmam Hüseyin'in Kellesini Kesmiştir. Tüm Ehlibeyt'e Bu Mubarek Yaslı Matemimiz Ve 12 İmamlara 124 Bin Peygamberin Torunu Olduğu İçin Yasımız Hakkın Katarında Kabul Ola Lokmalarımız İmam Hasanın İmam Hüseyinin Ali Ekberin Lokması Ola Hak Oruçlarımızı Kabul Ola.
Torunu Pir Seyit Tezel Dedecan

İKSOR AŞİRETİ PİR SEYİT RIZA SOYU PİR VE PİRVANİDİR.

Erenler'in Piri
Pir Seyit Rıza 'nın
Babası
Pir Seyit İbrahim
Seyit Bektaş Hüseyin Torunları
Caferi Geyik Evlatları

Erenler'in Piri
Pir Seyit Rıza

Pir seyit rıza'nın oğlu
Seyit İbrahim
Türbesi Tokat - Zile
Ciğerbağ Köyü'nde

Seyit İbrahim Oğlu
Dr Sırrı TEZEL(1927)
Ciğerbağ Köyü'nde

Duran'ın Oğlu
Pir Seyit Tezel Dede

ANKARA FEDARASYONU ALEVİLER BİRLİĞİ

Birliğinin ve varlığının bizler için bir sevgi ve saygı olduğunu her zaman anıyoruz. Ve her ne kadar aranızda yoksam ruhen sizlerin yanınızdayım. Ve sizlerin varlığı bizleri var etmiştir, bu mitingi düzenlediğiniz için sizlere teşekkür ediyorum. Tüm orada bulunan yönetime, tüm emeği geçenlere saygılarımı sunarım. Yol tv'ye ayrıca teşekkür ederim., her zaman şehitlerimizi, sürgünlerimizi andığı için ayrıyetten şükran borçluyum. Başkan Ali Balkız ve yönetim kuruluna saygılar

Pir Seyit Tezel Dede

Gsm: (0531) 596 05 28 - (0555) 497 60 18

Duran Oğlu Pir Seyit Tezel Dede

15.03.2006 TARİHİNDE GÜNDEME ALINMIŞTIR

Bu Türbe

Birinci cildin sonu

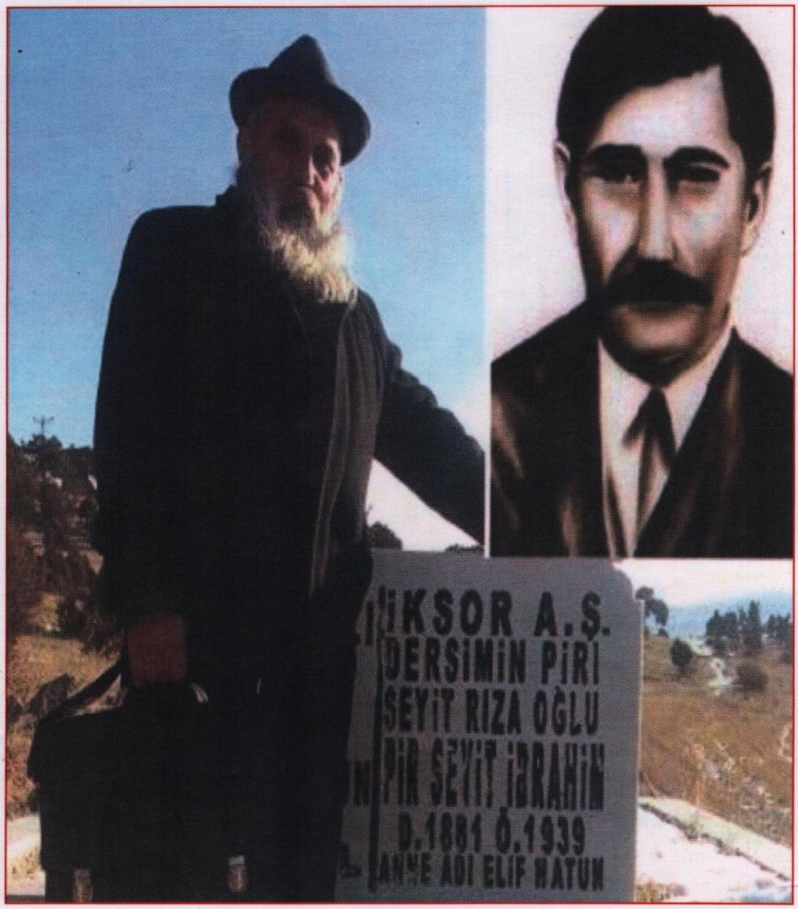

Erenlerin Piri, Pir Seyit Rıza Oğlu Pir Seyit İbrahim'in Türbesi Tokat Zile Ciğerbağı Köyü'nde bu türbe 1925 Sürgünü atamla baş başayım.

Torunu Pir Seyit Memet Tezel

SARISSA

ISBN 978-605-69021-4-7